

Dziennik Urzędowy

Unii Europejskiej

C 113

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 55

18 kwietnia 2012

Powiadomienie nr

Spis treści

Strona

I Rezolucje, zalecenia i opinie

REZOLUCJE

Komitet Regionów**94. sesja plenarna w dniach 15 i 16 lutego 2012 r.**

2012/C 113/01	Rezolucja Komitetu Regionów na posiedzenie Rady Europejskiej na wiosnę 2012 r. w sprawie projektu Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej	1
2012/C 113/02	Rezolucja Komitetu Regionów „Sytuacja centrów informacji Europe Direct”	5

OPINIE

Komitet Regionów**94. sesja plenarna w dniach 15 i 16 lutego 2012 r.**

2012/C 113/03	Opinia Komitetu Regionów „Wspólny system podatku od transakcji finansowych”	7
2012/C 113/04	Opinia Komitetu Regionów „Nowy europejski program na rzecz integracji”	11

PL

Cena:
4 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści (ciąg dalszy)	Strona
2012/C 113/05	Opinia Komitetu Regionów „Przyszłość Europejskiej Stolicy Kultury”	17
2012/C 113/06	Opinia Komitetu Regionów „Przegląd rozporządzenia EUWT”	22
2012/C 113/07	Opinia Komitetu Regionów „Ubóstwo dzieci”	34
2012/C 113/08	Opinia Komitetu Regionów „Dyrektywa w sprawie hałasu w środowisku: dalsze działania”	40
2012/C 113/09	Opinia Komitetu Regionów „Modernizacja szkolnictwa wyższego”	45
2012/C 113/10	Opinia Komitetu Regionów „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – program działań na rzecz zmian”	52
2012/C 113/11	Opinia Komitetu Regionów „Pakiet legislacyjny dotyczący praw ofiar”	56
2012/C 113/12	Opinia Komitetu Regionów „Tworzenie europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów: biała księga Komitetu Regionów – działania następcze”	62

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

94. SESJA PLENARNA W DNIACH 15 I 16 LUTEGO 2012 R.

Rezolucja Komitetu Regionów na posiedzenie Rady Europejskiej na wiosnę 2012 r. w sprawie projektu Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej ⁽¹⁾

(2012/C 113/01)

Dokument przedłożony przez grupy polityczne PPE, PSE, ALDE i EA

Mając na względzie konkluzje Rady Europejskiej z 30 stycznia 2012 r. Komitet Regionów stwierdza, że jest świadomy bezpośredniego wpływu zapisów przyszłego traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej (nazywanego w dalszej części dokumentu „nowym traktatem”) na władze regionalne i lokalne w Unii Europejskiej.

KOMITET REGIONÓW

I. Odnosnie do Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej

1. Jest całkowicie przygotowany do podjęcia wyzwań powstałych na skutek trwającego kryzysu i popiera wysiłki na rzecz lepszej koordynacji oraz sprawniejszego zarządzania w unii gospodarczej i walutowej z myślą o pokonaniu recesji i kryzysu zadłużeniowego poprzez zagwarantowanie solidnych i zrównoważonych finansów publicznych.

2. Podkreśla, że surowszej dyscyplinie budżetowej i wyraźnemu ograniczeniu poziomów zadłużenia muszą towarzyszyć dynamiczne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i spójności terytorialnej, pobudzające tworzenie nowych miejsc pracy i zrównoważony rozwój. Tylko wtedy powstaną warunki sprzyjające ożywieniu gospodarki europejskiej i zagwarantowaniu pomyślnej przyszłości projektu integracji europejskiej.

3. Wyraża ubolewanie, że nowy traktat został opracowany poza istniejącymi ramami prawa pierwotnego UE i przy jedynie

minimalnym zaangażowaniu Parlamentu Europejskiego, w procesie zdominowanym przez negocjacje międzyrządowe i w odniesieniu do kwestii, które w znacznym stopniu zostały już uregulowane w prawodawstwie UE zgodnie z normalnymi demokratycznymi procedurami Unii.

4. Pozostaje niezmiennie przywiązany do „metody wspólnotowej”, którą uważa za najlepszy sposób przekształcania Unii Europejskiej we wspólną przestrzeń polityczną.

5. Przypomina o pilnej potrzebie powrotu na ścieżkę wzrostu gospodarczego i odzyskania przez UE zaufania obywateli, a jednocześnie wzmacniania spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

6. Opowiada się za tym, by w nowym traktacie znalazło się jasne odniesienie do poszanowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz wnioskuje o uznanie prawnych kompetencji władz regionalnych i lokalnych w kwestiach dotyczących zarządzania gospodarczego.

7. Podkreśla, że propozycje związane ze „złotą regułą” w bilansie środków publicznych, przedstawione przez umawiające się strony, dotyczą nie tylko finansów publicznych, za które odpowiadają rządy krajowe, lecz również **wywierają wpływ na budżety publiczne władz regionalnych i lokalnych.**

8. Opowiada się za głębszą integracją ekonomiczną i **większą synergią między budżetami na poziomie regionalnym, lokalnym, krajowym oraz unijnym** – zgodnie z kompetencjami prawnymi władz regionalnych i lokalnych w kontekście autonomii finansowej.

⁽¹⁾ Niniejsza rezolucja stanowi wkład KR-u w wiosenny szczyt Rady Europejskiej (2012). Została ona opracowana z uwzględnieniem projektu traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej oraz oświadczenia członków Rady Europejskiej z 30 stycznia 2012 r. „Ku konsolidacji sprzyjającej wzrostowi i wzrostowi sprzyjającemu tworzeniu miejsc pracy”.

9. Opowiada się za niezależną i obiektywną europejską agencją ratingową, powołanie której miałyby doprowadzić do poprawy efektywności i zwiększenia odpowiedzialności agencji ratingowych oraz niezawodności sporządzanych przez nie analiz finansów publicznych, w tym analiz dotyczących zobowiązań z tytułu zadłużenia europejskich władz lokalnych i regionalnych. Pozwoliłoby to także stworzyć przeciwwagę wobec obecnej dominacji kilku istniejących agencji ratingowych i uzyskać większą przejrzystość ratingów.

10. Wzywa Komisję do uwzględnienia **stanu regionalnych i lokalnych finansów publicznych** w jej dorocznym sprawozdaniu dotyczącym krajowych finansów publicznych w Unii Europejskiej oraz w rocznej analizie wzrostu gospodarczego, do której KR może wyrazić swoje uwagi.

Prawny charakter nowego traktatu i proces negocjacyjny

11. Wzywa **umawiające się strony do zadbania o spójność i nadrzędność prawa europejskiego**, a także o wprowadzenie zasadniczych treści nowego traktatu do zapisów traktatów UE w okresie nie dłuższym niż 5 lat od czasu wejścia nowego traktatu w życie.

12. Uważa, że nowy traktat międzyrządowy nie powinien przewidywać żadnych sankcji powiązanych pośrednio z przyznawaniem środków budżetowych na strategię UE takie jak polityka spójności. Przypomina o swoim sprzeciwie wobec wszelkich form makroekonomicznej warunkowości, która karałaby władze lokalne i regionalne za decyzje gospodarcze i budżetowe podejmowane przez rządy krajowe.

13. Wyraża ubolewanie, iż nie udało się **przeprowadzić konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości** na temat tego, czy proponowana umowa międzynarodowa jest zgodna z traktatami UE i czy zapewnia poszanowanie zasady pomocniczości.

14. Podkreśla, że wiele rozwiązań proponowanych w nowym traktacie przedstawiono już w tzw. sześciopak, czyli pakiecie reform mających wzmocnić pakt stabilności i wzrostu, lub można było je przyjąć jako uzupełnienie tego pakietu.

15. Wnosi, by po wejściu nowego traktatu w życie **zwołano stosowną konwencję** w celu wprowadzenia zasadniczych treści tego traktatu do ram prawnych Unii Europejskiej. Uważa zatem, iż niezbędne jest **zaangażowanie KR-u – pełniącego funkcję zgromadzenia władz lokalnych i regionalnych – w prace nad kształtem przyszłych zmian traktatowych** na podstawie „zwykłej procedury”.

Zalecenia władz regionalnych i lokalnych dotyczące treści nowego traktatu

16. Z zadowoleniem podchodzi do celu dotyczącego rozwijania „coraz ściślejszej koordynacji polityk gospodarczych” i po raz kolejny pragnie przypomnieć o zasadniczej roli, jaką władze regionalne i lokalne odgrywają w gospodarce europejskiej⁽²⁾. Wzywa zatem umawiające się strony do:

- a) **umieszczenia w nowym traktacie odniesienia wskazującego na uznanie kompetencji prawnych władz regionalnych i lokalnych** w zakresie ważnych obszarów finansów publicznych i zarządzania gospodarczego – zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w traktatach UE;
- b) zadbania o to, by „plany emisji długu”, „programy partnerstwa gospodarczego” i „zobowiązania wynikające z paktu euro plus” zostały opracowane przez państwa członkowskie **w bliskiej współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi, na podstawie rzetelnych ustaleń zgodnych z ideą wielopoziomowego sprawowania rządów**⁽³⁾;
- c) prowadzenia – w razie potrzeby – konsultacji z władzami regionalnymi i lokalnymi, poprzedzających szczyty państw strefy euro;
- d) **dopilnowania, by Komitet Regionów uczestniczył, zgodnie z zapisami nowego traktatu, w przyszłych konsultacjach** (dotyczących zarządzania gospodarczego) między Parlamentem Europejskim a parlamentami krajowymi, oraz podkreślenia, że **parlamenty krajowe powinny konsultować się z właściwymi parlamentami regionalnymi** i angażować je w miarę potrzeby w ten proces;
- e) objęcia zapisem dotyczącym poszanowania obowiązków parlamentów krajowych także parlamentów regionalnych dysponujących uprawnieniami ustawodawczymi;
- f) zapewnienia, że **władze regionalne i lokalne będą miały możliwość wniesienia wkładu w wymianę sprawdzonych rozwiązań w zakresie głównych reform polityki gospodarczej** oraz że stosowany będzie system standardów porównawczych;
- g) uwzględnienia faktu, że obowiązek nakazujący uwzględnienie w prawie krajowym wymogu dotyczącego tego, że budżety rządów centralnych muszą być zbilansowane lub mieć nadwyżkę („**zasada zrównoważonego budżetu**”), wywoła poważne **konsekwencje budżetowe dla władz lokalnych i regionalnych**;
- h) uświadomienia sobie, iż wprowadzenie takiej zasady bez równoczesnego przyjęcia porozumień w dziedzinie wielopoziomowego sprawowania rządów i partnerstwa wiąże się z niebezpieczeństwem rozpoczęcia nowego procesu centralizacji na poziomie krajowym, spowodowanej wymuszoną, „odgórną” koordynacją budżetu w państwach członkowskich.

II. Ku konsolidacji sprzyjającej wzrostowi i wzrostowi sprzyjającemu tworzeniu miejsc pracy

17. Zwraca uwagę na fakt, że **94,5 % budżetu UE przeznaczają się w zasadzie na inwestycje na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym**, oraz podkreśla potrzebę głębszej integracji fiskalno-gospodarczej oraz większej synergii między budżetami na poziomie regionalnym, lokalnym, krajowym oraz unijnym.

⁽²⁾ Por. udział władz lokalnych i regionalnych w kwocie całkowitych inwestycji publicznych w UE wynosi dwie trzecie.

⁽³⁾ Mogłoby to być zobowiązanie prawne, utworzone na bazie przyszłego europejskiego kodeksu postępowania w związku z wdrażaniem zasady partnerstwa w ramach polityki regionalnej.

18. Podkreśla znaczną wartość dodaną **polityki spójności**, zwłaszcza powiązanego z nią **efektu dźwigni** w obrębie inwestycji ukierunkowanych na wzrost i tworzenie nowych miejsc pracy w regionach nadrabiających zaległości; zauważa jednocześnie, iż **bieżące priorytety funduszy strukturalnych wymagają nie tyle reorientacji, ile usprawnionej procedury** pozwalającej na szybsze i efektywniejsze angażowanie i wypłatę środków, w tym budowy coraz silniejszego potencjału po stronie beneficjentów.

19. Nalega, aby wszelkie decyzje o przeznaczeniu nieprzdzielonych funduszy strukturalnych były podejmowane w zależności od konkretnej sytuacji społeczno-gospodarczej danego regionu, z poszanowaniem zasad pomocniczości i proporcjonalności. W tym kontekście priorytety muszą być ustalane przez wszystkich zainteresowanych partnerów, w tym także władze lokalne i regionalne.

20. Wzywa Komisję Europejską i rządy krajowe do zapewnienia, że w przypadku przesunięcia **środków finansowych z polityki spójności umożliwią władzom regionalnym i lokalnym udział** w opracowaniu i wdrożeniu nowych działań strategicznych sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu nowych miejsc pracy, aby uniknąć **reanacjonalizacji strategii**.

Pobudzanie zatrudnienia, zwłaszcza wśród osób młodych

21. Przyjmuje z zadowoleniem **wsparcie udzielane państwom członkowskim przez Komisję Europejską** w zakresie optymalnego wykorzystania nieprzdzielonych środków z funduszy strukturalnych i **zamierza aktywnie przyczynić się do realizacji tej inicjatywy**, proponując rozwiązania polityczne i najlepsze praktyki opracowane na poziomie regionalnym i lokalnym w dziedzinie zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, jak również wykorzystując wiedzę fachową na temat efektywnego wykorzystywania funduszy strukturalnych.

22. Wnioskuje, by **wszystkie dodatkowe ustalenia dotyczące krajowych planów na rzecz zatrudnienia przyjmowane były w porozumieniu z władzami regionalnymi i lokalnymi**. Popiera pomysł Komisji, aby „gwarancja dla młodzieży”, zgodnie z którą wszystkie młode osoby powinny mieć zagwarantowaną pracę, szkolenia zawodowe lub zajęcia edukacyjne w ciągu 4 miesięcy od ukończenia szkoły, stała się podstawą każdego krajowego planu na rzecz zatrudnienia; opowiada się także za intensywniejszym propagowaniem przedsiębiorczości osób młodych, gdyż jest to jedna z możliwych ścieżek kariery dla młodych ludzi.

23. Podkreśla potencjalną wartość dodaną programu na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej „Progress”, której warunkiem jest rzetelne przekazanie informacji o tym programie, umożliwienie beneficjentom łatwego dostępu do niego i ukierunkowanie go na zrównoważone i długotrwałe rozwiązania strukturalne.

Realizacja rynku wewnętrznego i zwiększenie finansowania gospodarki, szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw

24. Z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Rady Europejskiej na rzecz bezzwłocznej realizacji wniosków Komisji dotyczących jednolitego rynku, zwłaszcza w zakresie modernizacji ram prawnych zamówień publicznych UE zgodnie z celami określonymi w strategii „Europa 2020”.

25. Po raz kolejny wskazuje na **kluczową rolę małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce regionalnej i lokalnej**; wzywa do opracowania dodatkowych rozwiązań sprzyjających rozwojowi europejskich firm sektora MŚP, zwłaszcza jeśli chodzi o dostęp tych spółek do kapitału wysokiego ryzyka (*venture capital*).

26. Wzywa do tworzenia **partnerstw na rzecz Small Business Act (SBA)** z myślą o dalszym wdrażaniu SBA na poziomie regionalnym; **podkreśla** znaczenie nagrody „Europejski Region Przedsiębiorczości”, ustanowionej przez KR w roku 2010 celem wyróżnienia sieci regionów pracujących nad indywidualnymi strategiami regionalnymi, by zwiększać przedsiębiorczość i potencjał innowacyjny przedsiębiorstw.

27. Wzywa Komisję do zadbania o to, by wszelkie dokumenty ustawodawcze poddane zostały zawczasu wszechstronnej ocenie skutków z punktu widzenia terytorialnego.

28. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący pilotażowej „**Inicjatywy w ramach strategii »Europa 2020« w zakresie obligacji projektowych**”, która ma zostać wykorzystana w procesie realizacji strategii „Europa 2020”.

III. Wkład w wiosenne posiedzenie Rady Europejskiej: czas zaradzić niezadowolającemu zakresowi partnerstwa i zrealizować strategię „Europa 2020”

29. Przyjmuje z zadowoleniem fakt uznania przez Parlament Europejski, że jakość administracji publicznej na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym jest czynnikiem decydującym o konkurencyjności oraz wydajności, na równi z efektywnym świadczeniem usług w interesie ogólnym.

30. **Nalega na nadanie strategii „Europa 2020” pełnego wymiaru terytorialnego** i ubolewa, że w rocznej analizie wzrostu gospodarczego autorstwa Komisji Europejskiej rzadko wspomina się o potrzebie angażowania władz regionalnych i lokalnych w realizację krajowych programów reform.

31. Stwierdza, że sprawozdania monitorujące KR-u nt. strategii „Europa 2020” dowodzą, iż mamy do czynienia z **niezadowolającym zakresem partnerstwa w procesie wdrażania strategii „Europa 2020”**, i ubolewa, że większości państw członkowskich nie udało się w oczekiwanym czasie, w wystarczającym stopniu i odpowiednio skutecznie uwzględnić regionów i miast w przygotowywaniu krajowych programów reform.

32. Zwraca uwagę na swoją propozycję, by **pakty terytorialne** powstały w każdym państwie członkowskim po to, by zagwarantować wielopoziomowe sprawowanie rządów oraz oparte na partnerstwie wdrażanie krajowych programów reform, zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez wszystkie władze publiczne posiadające kompetencje prawne.

33. Wzywa Komisję do pilnego zaproponowania **europejskiego kodeksu postępowania w imię dbałości o przestrzeganie zasady partnerstwa w kontekście polityki spójności**. Kodeks ten powinien poprawić skuteczność strategii „Europa 2020” i zarządzanie jej realizacją.

34. Odniesie się do **przygotowanych przez Komisję Europejską w roku 2012 zaleceń dla poszczególnych państw** oraz do rocznej analizy wzrostu gospodarczego z roku 2013, aby dokładnie zbadać poziom uczestnictwa władz regionalnych i lokalnych. Zwraca się do **Rady z wnioskiem o przyjęcie zaleceń dla poszczególnych państw dotyczących zarządzania realizacją strategii.**

35. Zwraca się do przewodniczącej o przekazanie niniejszej rezolucji instytucjom UE i państwom członkowskim.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Rezolucja Komitetu Regionów „Sytuacja centrów informacji Europe Direct”

(2012/C 113/02)

KOMITET REGIONÓW

1. Postrzega centra Europe Direct jako istotny element polityki komunikacyjnej Unii Europejskiej. Obywatele coraz częściej szukają informacji na temat spraw europejskich, tak więc należy w miarę możliwości na bieżąco wyjaśniać wydarzenia i działania związane z UE, starając się dotrzeć do jak najszerszych kręgów społeczeństwa.

2. Zwraca uwagę na prawie 480 punktów informacyjnych Europe Direct, które najczęściej podlegają władzom lokalnym lub regionalnym, lecz mogą być również kierowane przez organizacje pozarządowe.

3. Sądzi, że zadaniem centrów, oprócz przekazywania ogólnych informacji dotyczących UE i odpowiadania na pytania obywateli, jest także tworzenie pozytywnej świadomości europejskiej.

4. Opowiada się za realizacją tego celu poprzez imprezy informacyjne i uświadamiające, udostępnianie stron internetowych, publikacje oraz interakcje z lokalnymi mediami.

5. Podkreśla wagę zdecentralizowanego podejścia w ramach projektu Europe Direct, co pozwala na informowanie o Europie na całym jej terytorium, uwzględnienie specyfiki regionalnej i zaspokojenie coraz większego specyficznego zapotrzebowania na informacje.

6. Stąd też zdecydowanie popiera zaangażowanie wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej Viviane Reding, która opowiedziała się za dalszym istnieniem centrów i przeciw zmniejszeniu dotychczasowego wsparcia finansowego.

7. Wskazuje jednak, iż środki finansowe przeznaczone przez Komisję dla centrów Europe Direct stanowią z reguły tylko niewielką część ich rzeczywistych kosztów.

8. Zwraca uwagę na duże zaangażowanie finansowe, administracyjne i kadrowe władz lokalnych i regionalnych w kampanie informacyjne dotyczące kwestii europejskich.

9. Wyraża zaniepokojenie, iż coraz większe restrykcje budżetowe podmiotów kierujących Europe Direct zagrażają funkcjonowaniu centrów.

10. Obawia się, że podczas zbliżającego się przetargu na prowadzenie centrów Europe Direct w okresie 2013–2016 wielu dotychczasowych partnerów lokalnych i regionalnych nie będzie w stanie kontynuować swojej pracy bez większego wsparcia ze strony UE.

11. Dostrzega niebezpieczeństwo, iż może to negatywnie wpływać na informowanie społeczeństwa obywatelskiego o sprawach europejskich.

12. Oczekuje więc odpowiedniego wsparcia ze strony UE, aby sprostać temu ważnemu zadaniu utrzymania partnerstwa.

13. Podkreśla, że informowanie jest faktycznym zadaniem instytucji europejskich, gdyż szerzenie podstawowej wiedzy na temat struktur i polityk UE leży w ich własnym interesie. Wynika to wyraźnie z art. 49 ust. 6 rozporządzenia finansowego jako podstawy prawnej. Działalność centrów Europe Direct podlega więc także merytorycznym i administracyjnym ramom wyznaczonym przez Komisję. Decydującym czynnikiem powodzenia projektu Europe Direct jest fakt, iż podmioty kierujące centrami czują się zobowiązane do realizacji celu w zakresie kształcenia i informowania na temat kwestii europejskich oraz wydatnie się do niego przyczyniają. Z tego też względu dotychczasowa kwota pomocy powinna zostać zwiększona.

14. Wzywa Komisję do znacznego podwyższenia środków będących do dyspozycji centrów Europe Direct i podwojenia podstawowej sumy dla każdego centrum (z dotychczasowych 12 tys. euro do 24 tys. euro).

15. Aby uwolnić potencjał merytoryczny, należałoby zmniejszyć wymogi biurokratyczne, a zwłaszcza uprościć modułowy system zarządzania niektórymi środkami przeznaczonymi na określone cele.

16. Ponownie podkreśla wyraźną potrzebę kontynuacji działania centrów Europe Direct bez żadnych ograniczeń. Wymaga to nie tyle utrzymania wsparcia, co jego zwiększenia.

17. Większe wykorzystanie środków pochodzących z zewnątrz nie jest rozwiązaniem, gdyż może naruszyć neutralność informacji. Ponadto poszukiwanie źródeł dochodów w przypadku małych podmiotów, takich jak centra Europe Direct, stanowi znaczne, a wręcz niedopuszczalne obciążenie z uwagi na ich niewielkie możliwości.

18. Również krytycznie zapatruje się na większe finansowanie przez podmioty publiczne, gdyż, jak już wspomniano, przekazywanie neutralnych informacji na tematy związane z UE należy do podstawowych obowiązków instytucji unijnych.

19. Na koniec zdecydowanie apeluje do Komisji, by nie narażała na szwank sprawnie funkcjonującego i niezwykle skutecznego instrumentu, jakim są centra Europe Direct, poprzez obcięcie niezbędnych środków budżetowych lub utrzymanie ich na obecnym poziomie.

20. Zobowiązuje swoją przewodniczącą do przedłożenia niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, Komisji Europejskiej i duńskiej prezydencji UE.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

94. SESJA PLENARNA W DNIACH 15 I 16 LUTEGO 2012 R.

Opinia Komitetu Regionów „Wspólny system podatku od transakcji finansowych”

(2012/C 113/03)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem przedstawienie przez Komisję wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wspólnego systemu podatku od transakcji finansowych (PTF) w UE, o co zabiegał KR w swoim programie prac na 2011 r.
- Uważa ponadto, że utworzenie europejskiego systemu podatku od transakcji finansowych to kolejny ważny krok na drodze do pilnie potrzebnego przywrócenia przewagi demokratycznej polityki nad poważnymi rozbieżnościami w funkcjonowaniu rynków finansowych.
- Podkreśla, że podatek od transakcji finansowych to ważny instrument, który pozwoli zapewnić wkład sektora finansowego w poprawę solidarności i sprawiedliwości oraz ograniczyć spekulację. Komitet wspomniał o tym w swej opinii w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych po roku 2013.
- Popiera cel, by planowana harmonizacja obowiązywała w całej UE, i postuluje, by w przypadku gdyby – mimo wszelkich starań – okazało się to niewykonalne, dążyć do niezwłocznego utworzenia europejskiego systemu podatku od transakcji finansowych, dzięki wykorzystaniu instrumentu wzmocnionej współpracy, która w miarę możliwości powinna objąć przynajmniej strefę euro.

Sprawozdawca	Ralf CHRISTOFFERS (DE/PSE), minister gospodarki i spraw europejskich kraju związkowego Brandenburgia
Dokument źródłowy	Wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wspólnego systemu podatku od transakcji finansowych i zmieniającej dyrektywę 2008/7/WE COM(2011) 594 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Przesłanie ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem przedstawienie przez Komisję wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wspólnego systemu podatku od transakcji finansowych (PTF) w UE, o co zabiegał KR w swoim programie prac na 2011 r.

2. Dostrzega w tym silny polityczny sygnał woli i zdolności Unii Europejskiej do sprostania wyzwaniom zglobalizowanego rynku finansowego oraz do pełnego i trwałego wzmocnienia potencjału gospodarek krajowych, z myślą o pomyślności państw członkowskich oraz obywateli Unii.

3. Uważa ponadto, że utworzenie europejskiego systemu podatku od transakcji finansowych to kolejny ważny krok na drodze do pilnie potrzebnego przywrócenia przewagi demokratycznej polityki nad poważnymi rozbieżnościami w funkcjonowaniu rynków finansowych.

4. Podkreśla, że podatek od transakcji finansowych to ważny instrument, który pozwoli zapewnić wkład sektora finansowego w poprawę solidarności i sprawiedliwości oraz ograniczyć spekulację. Komitet wspominał o tym w swej opinii w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych po roku 2013.

5. Zwraca uwagę na ocenę skutków, którą Komisja Europejska opublikowała we wrześniu 2011 r., oraz na zastosowanie wysoce nieprecyzyjnych dynamicznych stochastycznych modeli równowagi ogólnej (DSGE). Podkreśla, że przeprowadzona przez Komisję ocena skutków nie dostarcza jednoznacznych wniosków, a raczej prezentuje ogólne rozważania, nieprzynoszące rozstrzygnięć i pozostawiające szereg otwartych opcji. Stwierdza, że ocena skutków jest tendencyjna i nieprecyzyjna i z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do przeprowadzenia nowej oceny skutków.

6. Podkreśla ewidentne niedociągnięcia systemu opłat skarbowych obowiązującego w Zjednoczonym Królestwie, zwłaszcza jeśli chodzi o uodpornienie systemu na przenoszenie transakcji do innych krajów oraz o silną zachętę do zwrócenia się w kierunku instrumentów pochodnych.

Ogólne ramy prawne

7. Podobnie jak Komisja jest zdania, że ze względu na coraz większą liczbę wprowadzanych nieskoordynowanych krajowych środków podatkowych, konieczna jest harmonizacja tej dziedziny, aby uniknąć rozdrobnienia rynku wewnętrznego usług

finansowych. Harmonizacja jest także niezbędna do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego w tej dziedzinie oraz zapobiegania zakłóceniom konkurencji.

8. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji, by osiągnąć harmonizację poprzez:

— zapewnienie opodatkowania instytucji finansowych, właściwego zarówno w porównaniu z innymi sektorami gospodarki, jak i w kontekście kosztów ostatniego kryzysu;

— środki podatkowe zniechęcające do zawierania transakcji niepożądanych z punktu widzenia całej gospodarki i tym samym przyczyniające się do uniknięcia kryzysów w przyszłości.

9. Popiera cel, by planowana harmonizacja obowiązywała w całej UE, i postuluje, by w przypadku gdyby – mimo wszelkich starań – okazało się to niewykonalne, dążyć do niezwłocznego utworzenia europejskiego systemu podatku od transakcji finansowych, dzięki wykorzystaniu instrumentu wzmocnionej współpracy, która w miarę możliwości powinna objąć przynajmniej strefę euro.

10. Wzywa organy ustawodawcze Unii Europejskiej, by wobec wyjątkowo pilnej potrzeby wprowadzenia wspólnego europejskiego systemu podatku od transakcji finansowych podjęły z największą odpowiedzialnością polityczną i z zachowaniem wszelkiej należytej staranności działania na rzecz sprawnego zakończenia procedury legislacyjnej.

11. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że dzięki zobowiązaniu Komisji do regularnego przedstawiania sprawozdań na temat zastosowania dyrektywy poddana ona będzie ciągłej i zorganizowanej kontroli. Ubolewa jednak w tym kontekście, że sprawozdania mają być przedstawiane tylko Radzie, gdyż ograniczenie to nie uwzględnia roli Parlamentu Europejskiego w procedurze ustawodawczej, zgodnie z którą dyrektywa przyjmowana jest przez Radę przy udziale Parlamentu. Uważa ponadto, że ograniczenie to świadczy także o niedocenieniu roli Komitetu Regionów, czyli politycznego zgromadzenia władz lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej, oraz Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, których głównym zadaniem traktatowym jest wspomaganie organów ustawodawczych poprzez pełnienie funkcji doradczych.

12. Zwraca uwagę na konieczność uwzględnienia w sposób ukierunkowany i celowy także ewentualnego wpływu wprowadzenia wspólnego podatku od transakcji finansowych na dochody podatkowe gmin i regionów.

Przedmiot i zakres stosowania podatku od transakcji finansowych

13. Popiera powiązanie obowiązku podatkowego z siedzibą instytucji finansowej. Rozwiązanie takie ogranicza możliwości unikania opodatkowania i lepiej odzwierciedla związki między rynkami finansowymi a gospodarką realną niż miałyby to miejsce w przypadku powiązania obowiązku podatkowego z lokalizacją transakcji. Stwierdza, że należy oprócz tego przewidzieć uregulowania mające na celu uniemożliwienie unikania opodatkowania dokonywanego przez przenoszenie siedziby lub tworzenie wydzielonych przedsiębiorstw, bądź też ograniczenie tego zjawiska.

14. Proponuje dokładnie zdefiniować zarówno „instytucje finansowe”, jak i „instrumenty finansowe”.

15. Popiera szeroki zakres zastosowania podatku od transakcji finansowych, który zasadniczo obejmuje wszystkie transakcje dotyczące wszelkiego rodzaju instrumentów finansowych, także ewentualnych substytutów i ewentualnych transakcji pozagiełdowych.

16. Popiera wyłączenie z zakresu PTF transakcji na rynku pierwotnym, ponieważ pozwoli to zmniejszyć niepożądane skutki tego podatku dla gospodarki realnej. Jednocześnie ubolewa, że wyłączenie nie dotyczy także transakcji instytucji publicznych na rynku wtórnym, co – biorąc pod uwagę fakt, że instytucje te z myślą o należyтым zarządzaniu finansami muszą także wykorzystywać instrumenty finansowe na rynku wtórnym – wydaje się wskazane z punktu widzenia polityki budżetowej.

17. Ubolewa, że nie wszystkie transakcje walutowe mają podlegać podatkowi od transakcji finansowych. Traci się w ten sposób znaczne źródło dochodów i ważny efekt regulacyjny. W szczególności uważa, że opodatkowanie transakcji dewizowych w ramach kompleksowego PTF nie narusza zasady swobodnego przepływu kapitału, gdyż ze względu na szerokie zastosowanie PTF podatek ten właśnie nie dotyczyłby obrotu dewizami w jego aspektach transgranicznych, lecz jedynie jako transakcji o charakterze finansowym, podobnie jak każdej innej tego rodzaju transakcji.

18. Uważa, że specjalne instytucje kredytowe udzielające pożyczek wyłącznie sektorowi publicznemu powinny zostać wyłączone z podatku od transakcji finansowych.

Podstawa opodatkowania, struktura i poziom stawek podatku od transakcji finansowych

19. Przyjmuje zasadniczo z zadowoleniem zaproponowane podejście do ustalania podstawy opodatkowania, w tym także przyjęcie wartości nominalnej za podstawę opodatkowania w odniesieniu do instrumentów pochodnych. Jednocześnie jednak dostrzega potrzebę doprecyzowania tej kwestii, a w szczególności wyjaśnienia, jak zapobiec realnemu niebezpieczeństwu sztucznego zaniżania wartości nominalnej w przypadku złożonych instrumentów pochodnych.

20. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że stawki podatkowe zostały określone jako stawki minimalne, co pozwala państwom członkowskim ustalać stawki powyżej tego minimum. W szczególności odzwierciedla to ideę zasady pomocniczości. Jednocześnie jednak Komitet apeluje, by przy wdrażaniu dyrektywy dokładnie zbadać, czy wyższe stawki ustalane przez

państwa członkowskie nie wywołają właśnie takiej szkodliwej konkurencji podatkowej między państwami członkowskimi, jakiej dyrektywa ma zapobiec.

21. Zwraca uwagę na konieczność zagwarantowania równości (w znaczeniu materialnym) wszystkich instrumentów finansowych podlegających opodatkowaniu, przy jednoczesnym uwzględnieniu faktycznych różnic między nimi, tak aby zapobiec tworzeniu niepożądanych zachęt do unikania opodatkowania oraz zapewnić należyte poszanowanie zasady sprawiedliwości podatkowej. Wzywa w związku z tym do ponownego przeanalizowania pod tym kątem stawek podatkowych stosowanych do akcji i obligacji oraz do instrumentów pochodnych.

Platność podatku od transakcji finansowych

22. Odnosi się krytycznie do przekazania Komisji, na podstawie art. 290 TFUE, uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych w odniesieniu do ustalenia środków, które powinny podjąć państwa członkowskie w celu ochrony przed oszustwami podatkowymi, unikaniem opodatkowania i nadużyciami. Tego rodzaju środki zapewniające skuteczne wykonanie dyrektywy zasadniczo należą do kompetencji państw członkowskich, które, zgodnie z art. 291 ust. 1 TFUE, przyjmują wszelkie środki prawa krajowego niezbędne do wprowadzenia w życie prawnie wiążących aktów Unii. Przekazanie uprawnień w tym zakresie Komisji byłoby uzasadnione tylko wtedy, jeżeli konieczne byłyby jednolite warunki wykonywania tych aktów, przy czym w takim przypadku przewidzianym w traktacie instrumentem prawnym powinno być przyjęcie aktów wykonawczych na mocy art. 291 TFUE. Kwestie o zasadniczym znaczeniu, zwłaszcza dotyczące karnego ścigania przestępstw, należy jednak w szerokim zakresie pozostawić całkowicie w gestii państw członkowskich.

23. Podkreśla, że obowiązkowym elementem składanych przez Komisję regularnych sprawozdań na temat zastosowania dyrektywy powinna być także konieczność i skuteczność środków przyjętych przez Komisję w drodze przekazania uprawnień.

Przeznaczenie wpływów pochodzących z podatku od transakcji finansowych

24. Postuluje już teraz włączenie PTF jako nowej kategorii do systemu zasobów własnych UE i podział tych dochodów według określonej proporcji między Unię a pobierające ten podatek państwa członkowskie. W rezultacie wkład państw członkowskich w ramach systemu zasobów własnych można by zmniejszyć odpowiednio do wysokości wpływów w tej kategorii.

Konieczność dalej idących środków

25. Widzi konieczność reorganizacji ram działania sektora finansowego UE. Powinna ona sięgać dalej niż wprowadzenie europejskiego systemu podatku od transakcji finansowych i przybrać kształt kompleksowej reformy rynku finansowego, która będzie przeciwdziałać ewentualnym szkodliwym wpływom tego rynku na gospodarkę realną.

26. Wskazuje, że z tego powodu celowe byłoby zapewnienie odpowiedniego gromadzenia informacji wytworzonych przez system PTF oraz zarządzania nimi.

27. Jest przekonany, że aby sprostać wyzwaniom związanym ze sprawnym funkcjonowaniem rynku wewnętrznego oraz unii gospodarczej i walutowej operującej jedną walutą, pilnie potrzebne są dalej idące środki, wykraczające poza zakres polityki finansowej i o dalekosiężnych celach – od wyrażnego wzmocnienia ogólnoeuropejskiej koordynacji krajowej polityki gospodarczej i finansowej, aż po nadanie instytucjonalnej rangi skutecznemu i dostatecznie umocowanemu demokratycznie zarządzaniu gospodarczemu na szczeblu UE.

28. Jest zdania, że oprócz inicjatywy europejskiej konieczne jest skoordynowane działanie w skali ogólnosięwiatowej. Dlatego wzywa UE i państwa członkowskie, by w stosunkach zewnętrznych z państwami trzecimi na arenie międzynarodowej dążyły do reformy regulacji rynku finansowego, a w szczególności angażowały się na forum państw należących do G 20 na rzecz kompleksowego opodatkowania transakcji finansowych.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Artykuł 1 ust. 4 lit. (d)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(d) transakcji z bankami centralnymi państw członkowskich.	d) transakcji z <u>państwami członkowskimi</u> , bankami centralnymi państw członkowskich, <u>władzami regionalnymi i lokalnymi lub innymi organami administracji publicznej państw członkowskich bądź innymi instytucjami prawa publicznego</u> .

Poprawka 2

Artykuł 16

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Co pięć lat i po raz pierwszy do dnia 31 grudnia 2016 r. Komisja przedstawi Radzie sprawozdanie na temat zastosowania niniejszej dyrektywy i, w stosownym przypadku, wniosek dotyczący jej zmiany.	Co pięć lat i po raz pierwszy do dnia 31 grudnia 2016 r. Komisja przedstawi <u>Parlamentowi Europejskiemu i Radzie</u> sprawozdanie na temat zastosowania niniejszej dyrektywy i, w stosownym przypadku, wniosek dotyczący jej zmiany. <u>Sprawozdanie to Komisja przekaże do wiadomości Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.</u>
W swoim sprawozdaniu Komisja przeanalizuje przynajmniej wpływ PTF na odpowiednie funkcjonowanie rynku wewnętrznego, rynków finansowych i gospodarki realnej, a także uwzględni postęp w opodatkowaniu sektora finansowego w kontekście międzynarodowym.	W swoim sprawozdaniu Komisja przeanalizuje przynajmniej wpływ PTF na odpowiednie funkcjonowanie rynku wewnętrznego, rynków finansowych i gospodarki realnej, a także uwzględni postęp w opodatkowaniu sektora finansowego w kontekście międzynarodowym. <u>Dokona ponadto oceny środków przyjętych przez nią na mocy przekazania uprawnień w celu zapewnienia jednolitego wykonania dyrektywy.</u>

Bruksela, 15 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Nowy europejski program na rzecz integracji”

(2012/C 113/04)

KOMITET REGIONÓW

- zauważa, że pełne zaangażowanie migrantów w życie gospodarcze, społeczne i polityczne krajów i regionów goszczących ma zasadnicze znaczenie dla realizacji celów strategii „Europa 2020” w zakresie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej;
- jest zdania, że wieloszczeblowe sprawowanie rządów jest najwłaściwszą metodą umożliwiającą najlepszą integrację migrantów;
- pochwała stanowisko Komisji Europejskiej, zgodnie z którym strategie integracyjne należy rozwijać na szczeblu lokalnym na zasadzie „oddolnej”;
- jest przekonany, że pakty terytorialne zapewniają elastyczne ramy realizacji strategii integracyjnych, ponieważ umożliwiają one wdrażanie właściwych dla danej jednostki terytorialnej środków i priorytetów tematycznych oraz odzwierciedlają podział władzy pomiędzy różnymi szczeblami rządów oraz stosowanie zasady pomocniczości i proporcjonalności;
- z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej w sprawie wprowadzenia europejskich modułów integracji;
- uznaje za użyteczne stworzenia partnerstwa strategicznego pomiędzy KR-em i Komisją Europejską a europejskimi sieciami miast i regionów;
- partnerstwo to można by utworzyć dzięki sieci władz lokalnych i regionalnych działającej na rzecz integracji, w ramach której zaangażowane byłyby organy decyzyjne na wszystkich szczeblach rządów oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego; KR oczekuje wsparcia politycznego, gospodarczego i operacyjnego Komisji Europejskiej w pełnym wdrażaniu tego partnerstwa strategicznego, które można by włączyć w ramy istniejących mechanizmów i inicjatyw.

Sprawozdawca

Dimitrios KALOGEROPOULOS (EL/PPE), radny miasta Egaleo

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji w sprawie europejskiego programu integracji obywateli państw trzecich

COM(2011) 455 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE**KOMITET REGIONÓW****Ramy odniesienia**

1. Zauważa, że imigracja jest zjawiskiem, z którym mają do czynienia wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej. Kwestia ta nabrała aktualności zwłaszcza po „arabskiej wiosnie ludów”, w wyniku której do Europy trafiła kolejna fala ludności.

2. Stwierdza, że zwiększaniu się liczby migrantów na przestrzeni minionej dekady towarzyszą istotne zmiany, jeśli chodzi o typologię migrantów, a także strukturę i skład przepływów migracyjnych.

3. Podkreśla, że strategię na rzecz integracji imigrantów są związane z europejską polityką imigracji, która – by była skuteczna – musi być spójna, i której musi towarzyszyć wsparcie dla inicjatyw w zakresie rozwoju w krajach pochodzenia i tranzytu imigrantów.

4. Jest zdania, że ze względu na rozmiary zjawiska migracji pilną sprawą stało się wprowadzenie w życie skutecznych działań na rzecz integracji społecznej, gospodarczej i kulturowej imigrantów pochodzących z państw trzecich, posiadających legalny status.

5. Przypomina, że integracja migrantów leży przede wszystkim w kompetencjach państw członkowskich. To władze krajowe, regionalne i lokalne ponoszą odpowiedzialność za wdrażanie polityki integracji w dziedzinach takich jak: edukacja, opieka zdrowotna, mieszkalnictwo i rynek pracy. W traktacie lizbońskim przewidziano co prawda umocnienie roli UE w zakresie polityki na rzecz integracji obywateli państw trzecich, ale nie przewidziano harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich.

6. Przypomina, że jedenaście wspólnych podstawowych zasad przyjętych przez Radę w 2004 r. a także wspólna agenda na rzecz integracji ogłoszona przez Komisję Europejską w 2005 r. potwierdzają, że integracja obywateli państw trzecich jest „dynamicznym dwukierunkowym procesem wzajemnego dostosowania wszystkich migrantów i osób zamieszkałych na terenie państw członkowskich”.

7. Przypomina, że na trzeciej konferencji ministerialnej poświęconej integracji, która odbyła się w Vichy w listopadzie 2008 r., stwierdzono, że należy zadbać o udział samorządów lokalnych i regionalnych w opracowywaniu, wdrażaniu i ocenie polityki integracyjnej, a także podkreślono ich kluczową rolę we włączaniu imigrantów w życie społeczności lokalnych.

8. Przypomina, że we wnioskach z konferencji ministerialnej poświęconej imigracji, która odbyła się w kwietniu 2010 r. w Saragossie w Hiszpanii, zwrócono szczególną uwagę na konieczność uwydatnienia na szczeblu europejskim pozytywnych skutków imigracji i na uznanie integracji i różnorodności kulturowej za siłę napędową rozwoju i spójności społecznej.

9. Przypomina, że w ostatnich latach UE stworzyła wiele przydatnych narzędzi, które pozwalają państwom członkowskim na opracowanie lepszej polityki w zakresie integracji i na prowadzenie skutecznych działań w tym zakresie. Utworzono Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz Europejskie Forum Integracji. Forum to zbiera się regularnie, dając przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego i organizacjom imigrantów możliwość udziału w debacie politycznej. Ponadto zainaugurowano europejski portal na temat integracji, który dostarcza wielu informacji na ten temat. Przygotowano też trzy podręczniki zawierające użyteczne przykłady i wzorcowe rozwiązania.

10. Uważa, że przeprowadzone przez niego konsultacje są pozytywne i wyraża zadowolenie, że ich wyniki oraz związane z nimi propozycje zostały uwzględnione przez Komisję Europejską w opracowywaniu nowego europejskiego programu na rzecz integracji ⁽¹⁾.

11. Zauważa, że w nowym europejskim programie na rzecz integracji obywateli państw trzecich Komisja Europejska podchodzi do integracji jako do stopniowego procesu, za przebieg którego wspólną odpowiedzialność ponoszą władze różnych szczebli, co wymaga od podmiotów zajmujących się tą kwestią podejmowania stałych wysiłków i nieustannej współpracy na drodze do realizacji wyznaczonych celów.

12. Zauważa, że niniejsza opinia będzie opracowana zgodnie z ramami określonymi w opinii z inicjatywy własnej KR-u w sprawie wiodącej roli samorządów lokalnych w polityce integracyjnej. Jej celem jest znalezienie odpowiedzi KR-u na wyzwania przyszłości dzięki uwydatnieniu wkładu władz lokalnych i regionalnych w opracowanie i wdrożenie polityki w zakresie integracji legalnych migrantów z państw trzecich. Ponadto w opinii zawarte zostanie stanowisko KR-u na temat sposobu utworzenia strategicznego partnerstwa z Komisją Europejską.

Zasady

13. Uważa, że integrację należy postrzegać jako efekt procesu, w wyniku którego osoby pochodzące z państw trzecich są w stanie rozwijać się samodzielnie, bez interwencji innych, oraz mogą zająć pozycję społeczną porównywalną do pozycji obywateli kraju przyjmującego lub innych obywateli europejskich.

⁽¹⁾ CdR 261/2011.

14. Przypomina, że integracja jest procesem dwukierunkowym, który wymaga wzajemnego zaangażowania, i na który składają się prawa i obowiązki zarówno społeczeństwa przyjmującego, jak i imigrantów. Wymaga to, ze strony imigrantów, woli podjęcia odpowiedzialności za swą integrację w społeczeństwie przyjmującym, ale także woli zaakceptowania imigrantów i włączenia ich w życie społeczne ze strony obywateli europejskich.

15. Podkreśla, że integracja musi być dostrzegana i uznawana jako stały proces, a nie jako etap pośredni poprzedzający asymilację migrantów w społeczności przyjmującej ich.

16. Podkreśla, że kierunki polityki w zakresie integracji imigrantów powinny być zgodne z podstawowymi wartościami europejskimi, takimi jak poszanowanie praw człowieka, poszanowanie różnorodności, zwalczanie dyskryminacji, szerzenie równości szans i tolerancji. Powinny one ponadto być zgodne z głównymi kierunkami polityki UE w dziedzinie spójności, zatrudnienia, rozwoju, stosunków zewnętrznych, a także wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

17. Uważa, że zastosowanie zasady równego traktowania ma decydujące znaczenie dla jakości rządów demokratycznych, stanowi podstawowy i organiczny element dorobku kulturowego UE.

Wdrażanie polityki w zakresie integracji

18. Stwierdza, że pełny udział imigrantów w życiu gospodarczym, społecznym i politycznym przyjmujących ich miast i regionów stanowi element niezbędny do realizacji celów w zakresie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, które wyznaczono w ramach strategii „Europa 2020”.

Metoda

19. Uważa, że metoda wielopoziomowego sprawowania rządów jest najbardziej adekwatna, by osiągnąć najlepsze wyniki w zakresie integracji imigrantów. Podejście takie powinno być zgodne z zasadą pomocniczości, która reguluje współpracę między Unią Europejską, państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi.

20. Z zadowoleniem przyjmuje stanowisko Komisji Europejskiej, która uważa, iż polityka integracyjna powinna być rozwijana na szczeblu lokalnym, zgodnie z podejściem oddolnym.

21. Podkreśla konieczność całościowego podejścia uwzględniającego nie tylko aspekty gospodarcze i społeczne integracji, ale również kwestie dotyczące różnorodności kulturowej i religijnej, obywatelstwa, praw politycznych i udziału legalnych imigrantów w życiu publicznym.

22. Kładzie nacisk na konieczność całościowego podejścia i uważa, że wysiłki mające na celu integrację migrantów obejmują wiele obszarów polityki, takich jak – tytułem przykładu – szkolnictwo, zatrudnienie i polityka społeczna, publiczna opieka zdrowotna, czy spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna.

23. Jest zdania, że osiągnięcie wyników zależy od całościowego podejścia z udziałem zainteresowanych podmiotów na

szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Należy w to włączyć odpowiednie instytucje Unii Europejskiej, władze krajowe, samorządy regionalne i lokalne, organizacje pozarządowe, partnerów społecznych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w tym samych imigrantów, czy to nowo przybyłych, czy to zamieszkałych w danym kraju od jednego lub dwóch pokoleń, a także wszystkie podmioty działające skutecznie w dziedzinie sportu, kultury i spójności społecznej.

24. Uważa, iż należy podejmować wysiłki wobec wszystkich imigrantów i zwraca uwagę na fakt, że błędem byłoby wyłączenie kierowanie działań w ramach polityki integracji do imigrantów niedawno przybyłych do danych miast i regionów. Działania w tym zakresie muszą także obejmować drugie, a nawet i trzecie pokolenie imigrantów, gdyż podejście takie jest konieczne, by skutecznie przeciwdziałać dyskryminacji.

25. Przypomina o wadze, jaką samorządy lokalne i regionalne przywiązują do równego traktowania migrantów w dziedzinie dostępu do rynku pracy, dóbr publicznych oraz usług w dziedzinie zdrowia i ochrony socjalnej. Podejście takie jest niezbędne, by przeciwdziałać dyskryminacji, rasizmowi i ksenofobii.

26. Jest zdania, że w trakcie opracowywania polityki integracji należy uwzględnić specyfikę i potrzeby niektórych kategorii obywateli państw trzecich, których sytuacja jest szczególnie trudna. Znajdują się wśród nich osoby, które zwróciły się o ochronę międzynarodową lub ją uzyskały, małoletni bez opieki, imigrantki, osoby starsze, osoby niepełnosprawne oraz należące do innych grup w trudnym położeniu, takich jak Romowie.

27. Zwraca jednak uwagę, iż obywatele UE przenoszący się do innego państwa członkowskiego, aby tam mieszkać i pracować, również mogą potrzebować usług, które pomogłyby im w integracji, takich jak możliwość nauki języka.

Środki i sposoby

28. Popiera promowanie środków mających na celu ułatwienie dostępu imigrantów do rynku pracy oraz zwiększenie możliwości zdobywania kwalifikacji zawodowych. Znalezienie zatrudnienia jest dla imigrantów kluczowym elementem procesu prowadzącego do sprawnie przebiegającej integracji w społeczeństwie przyjmującym.

29. Podkreśla rolę kształcenia w integracji, a zwłaszcza nauki języka kraju przyjmującego, z zachowaniem jednocześnie prawa do nauki języka ojczystego.

30. Uważa, że kształcenie dzieci imigrantów powinno być priorytetem i popiera propagowanie różnorodności w krajowych systemach edukacji. Aby wzmocnić różnorodność w systemach edukacyjnych, KR zwraca się do państw członkowskich oraz do samorządów terytorialnych o zatrudnianie nauczycieli z krajów pochodzenia migrantów. Komitet ma nadzieję, że w ten sposób proces kształcenia stanie się pomostem kulturowym między społeczeństwem przyjmującym a obywatelami państw trzecich i że, równolegle, sprzyjać będzie produktywności i spójności społeczeństwa.

31. Popiera wysiłki podejmowane w zakresie uznawania wykształcenia i potwierdzenia szkoleń i kwalifikacji zdobytych przez migrantów w ich kraju pochodzenia. Dzięki takiemu podejściu łatwiejsza będzie ich integracja na rynku pracy i będą oni mieli więcej możliwości skorzystania z systemu edukacyjnego i kształcenia w kraju przyjmującym.

32. Zauważa, że propagowanie równości szans dla migrantów w dziedzinie kształcenia, szkolenia i zatrudnienia jest dobrym sposobem zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Uważa, że stworzenie szansy na zdobycie równej pozycji w społeczeństwie przyjmującym jest najlepszą metodą zapobiegania aktom przemocy, do których dochodzi w wielu miastach europejskich.

33. Podkreśla znaczenie aktywnego udziału migrantów w strukturach i instytucjach społeczeństwa przyjmującego i uważa, że umożliwienie migrantom pełnego i niczym niezałkniętego uczestnictwa w życiu politycznym na szczeblu lokalnym i regionalnym ma decydujące znaczenie dla stworzenia klimatu wzajemnego zaufania między migrantami a przyjmującym ich społeczeństwem.

34. Uważa, że konieczne będzie poświęcenie szczególnej uwagi migrującym kobietom, nie tylko dlatego, że odgrywają one decydującą rolę w kształceniu dzieci i powielaniu modeli kulturowych, ale również dlatego, że są one najbardziej narażone na zjawiska wykluczenia, przemocy i dyskryminacji.

35. Uważa, że dialog międzykulturowy jest niezwykle istotny dla integracji i że samorządy terytorialne muszą nadal podejmować inicjatywy mające na celu jego rozwijanie. Uważa, że większa wiedza o kulturze imigrantów przyczynia się skutecznie do przeciwdziałania zjawisku rasizmu i ksenofobii.

36. Jest zdania, że rola mediów ma decydujące znaczenie dla uświadomienia opinii publicznej roli imigracji oraz ograniczenia zjawisk marginalizacji, rasizmu i ksenofobii.

37. Popiera fakt, iż Komisja Europejska uznała w komunikacie wymiar zewnętrzny polityki migracyjnej i zauważa konieczność podjęcia współpracy z krajami pochodzenia migrantów w zakresie działań dotyczących przygotowania ich integracji.

Nowatorskie narzędzia

38. Uważa, że pakiety terytorialne stwarzają elastyczne warunki dla wdrażania działań integracyjnych, gdyż pozwalają stosować środki i priorytety tematyczne adekwatne dla każdej jednostki terytorialnej, a także uwzględniać przepisy konstytucyjne każdego państwa członkowskiego, podział kompetencji między poszczególne poziomy sprawowania rządów oraz zasady pomocniczości i proporcjonalności.

39. Wyraża zadowolenie z inicjatywy Komisji Europejskiej polegającej na utworzeniu europejskich modułów integracji. Uważa, że przyczynią się one do rozpowszechniania dobrych praktyk i stanowić będą kolejne elastyczne narzędzie w służbie krajowej, regionalnej i lokalnej polityki na rzecz integracji

i wyraża nadzieję, że uporządkowanie aktualnego zasobu wiedzy będzie odpowiadać potrzebom lokalnym i zostanie wykorzystane, by poprawić wyniki.

Wkład samorządów lokalnych i regionalnych

40. Z zadowoleniem stwierdza, że nowy europejski program na rzecz integracji został przedstawiony z założeniem wspólnej odpowiedzialności wszystkich odpowiednich poziomów sprawowania rządów i że uznano w nim istotną rolę samorządów terytorialnych we wdrażaniu polityki integracyjnej.

41. Wyraża zadowolenie z decyzji Komisji Europejskiej, by zapewnić udział podmiotów lokalnych i regionalnych w określeniu strategii integracyjnych w ramach programów unijnych, by lepiej koordynować programowanie dotyczące obecnych środków finansowych Unii i by upowszechniać podejmowanie środków na szczeblu lokalnym.

42. Przypomina, że samorządy lokalne i regionalne odgrywają decydującą rolę w tworzeniu odpowiednich warunków, w których obywatele państw trzecich mogą mieć dostęp do informacji i usług, takich jak edukacja, opieka zdrowotna, zatrudnienie, mieszkalnictwo i inne usługi publiczne; są one ważnym ogniwem umożliwiającym nawiązanie silnych i konstruktywnych więzi ze społeczeństwem przyjmującym. Zadania te pociągają za sobą dodatkowe wydatki dla regionów i gmin, które często muszą podjąć wyzwania związane z integracją.

43. Zauważa, że samorządy terytorialne działają jako usługodawcy i ściśle współpracują z przedsiębiorstwami, organizacjami i innymi poziomami sprawowania rządów na rzecz wdrażania polityki integracyjnej. W ramach swych kompetencji, przyczyniają się one do wzmocnienia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw na szczeblu lokalnym.

44. Odnotowuje rolę, jaką odgrywają władze lokalne i regionalne w promowaniu europejskich doświadczeń i praktyk poprzez wymianę wzorcowych rozwiązań i upowszechnianie wyników ich udziału we wdrażaniu programów wspólnotowych (np. CLIP, ERLAIM, ROUTES, City2City, EUROCITIES-Integrating Cities), a także dzięki funkcjonowaniu międzypaństwowych sieci regionalnych.

45. Uważa, że samorządy lokalne i regionalne przyczyniają się w zasadniczym stopniu do tworzenia warunków niezbędnych do tego, by obywatele państw trzecich mieli dostęp do informacji i usług w zakresie zatrudnienia, kształcenia, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, kultury, a także innych dóbr publicznych i aby w ten sposób mogli ustanowić stabilne więzi ze społeczeństwem przyjmującym.

46. Odnotowuje, że ze względu na bliski kontakt z obywatelami, samorządy lokalne i regionalne przypisują szczególne znaczenie współpracy, komunikacji i wymianie informacji z obywatelami, organizacjami skupiającymi imigrantów oraz organizacjami pozarządowymi. W ten sposób przyczyniają się one znacznie do tworzenia klimatu zaufania, do zachowania spójności w społeczeństwie przyjmującym, oraz – co za tym idzie – do uznania imigracji za czynnik rozwoju i postępu.

Monitorowanie wyników

47. Wyraża zadowolenie z opracowania wspólnych wskaźników europejskich, co do których państwa członkowskie osiągnęły porozumienie w Saragossie. Uważa także, że wskaźniki te mogą stać się skutecznym narzędziem monitorowania i oceny polityki integracji.

48. Uważa, że Europejski Fundusz na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich ma szczególnie istotne znaczenie dla opracowania i wdrażania polityki integracyjnej i przypomina, że choć samorządy lokalne odgrywają podstawową rolę we wdrażaniu działań integracyjnych, nie uczestniczą one obecnie aktywnie ani w określaniu priorytetów finansowania, ani w ocenie wyników. Uważa, że udział KR-u w ocenie wyników przyczyniłby się do bardziej ukierunkowanego podejścia i do wsparcia bardziej spójnych strategii integracji.

Partnerstwo strategiczne z Komisją Europejską

49. Wyraża zadowolenie ze stanowiska Komisji Europejskiej, zgodnie z którym działania na szczeblu lokalnym są zasadniczym elementem strategii dotyczącej integracji. Kierując się zasadą pomocniczości i metodą wielopoziomowego sprawowania rządów uważa, że użyteczne byłoby podjęcie inicjatyw na rzecz zawiązania strategicznego partnerstwa między KR-em, Komisją Europejską i europejskimi sieciami miast i regionów celem upowszechnienia istotnych doświadczeń samorządów terytorialnych, ułatwienia wymiany wzorcowych rozwiązań i opinii, zapewnienia lepszej koordynacji inicjatyw i szerszego rozpowszechniania wyników.

Propozycje dotyczące realizacji celów

50. Uważa, że integracja migrantów powinna być głównym priorytetem Unii i popiera inicjatywy UE na rzecz opracowania propozycji, stworzenia nowych narzędzi i wdrażania skutecznej polityki.

51. Uważa, że przemiany gospodarcze i demograficzne wymagają opracowania wspólnej strategii europejskiej na rzecz wyważonego zarządzania przepływami migracyjnymi i promowania integracji.

52. Podkreśla, że konieczne jest wspólne działanie oraz wspieranie współpracy i dialogu między stronami zaangażowanymi w integrację na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim.

53. Zwraca się do państw członkowskich i zainteresowanych samorządów regionalnych o podejmowanie inicjatyw ułatwiających ocenę i uznanie umiejętności zawodowych imigrantów.

54. Proponuje opracowanie programów nauki języków odpowiadających potrzebom poszczególnych grup imigrantów.

55. Proponuje, by zachęcać do podejmowania na szczeblu lokalnym i regionalnym innowacyjnych środków na rzecz integracji, aby w pełni sprostać wyzwaniom demograficznym, wobec których stoją niektóre regiony.

56. Wzywa władze lokalne i regionalne, by zachęcały lokalne firmy do wzmocnienia na szczeblu lokalnym społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

57. Zwraca się do państw członkowskich i do Komisji o wsparcie polityczne i gospodarcze dla samorządów terytorialnych, które odgrywają decydującą rolę we wdrażaniu polityki integracyjnej.

58. Uważa, że procedura integracyjna powinna rozpoczynać się w kraju pochodzenia i proponuje uznanie inicjatyw w dziedzinie współpracy transgranicznej podejmowanych przez samorządy lokalne i regionalne obszarów położonych po obu stronach granic zewnętrznych Unii Europejskiej.

59. Proponuje przeanalizowanie kwestii dotyczących migracji siły roboczej i integracji przy okazji kontaktów między przedstawicielami samorządów terytorialnych w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa. Uważa w związku z tym, że Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM) oraz powołana niedawno do życia doroczna Konferencja Władz Lokalnych i Regionalnych Państw Partnerstwa Wschodniego i UE (CORLEAP) są użytecznymi narzędziami do pogłębienia tych zagadnień.

60. Uważa, że działania integracyjne powinny dotyczyć zarówno migracji tymczasowej, jak i cyrkulacyjnej. Przypomina jednak, że migracja cyrkulacyjna nie może zastąpić migracji stałej i proponuje przeanalizowanie możliwości włączenia samorządów lokalnych i regionalnych – zarówno krajów pochodzenia, jak i krajów przyjmujących – do partnerstw na rzecz mobilności i do negocjacji w ich sprawie.

61. Ponawia swój wniosek w sprawie aktywnego udziału samorządów terytorialnych we wczesnym etapie opracowywania strategii integracyjnych i w trakcie całego procesu ich wdrażania.

62. Wnosi o udział KR-u w określeniu priorytetów Unii w dziedzinie instrumentów finansowych na rzecz integracji, a także w ocenie wyników programów integracyjnych.

63. Opowiada się za utworzeniem funduszu na rzecz imigracji i azylu i wnosi, o przeznaczenie odpowiednich środków, by dysponować wystarczającym finansowaniem i rzeczywistą zachętą dla integracji imigrantów na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym funduszami dla projektów na poziomie regionalnym. Jeśli chodzi o ogólniejsze ramy wydatków w dziedzinie spraw wewnętrznych, zauważa konieczność zapewnienia odpowiedniej równowagi między wydatkami przeznaczonymi na bezpieczeństwo i ochronę granic, a wydatkami na integrację imigrantów i warunki przyjmowania osób ubiegających się o azyl. W tych dziedzinach samorządy terytorialne wnieść niezaprzeczalną wartość dodaną.

64. Pragnie odgrywać aktywniejszą rolę w koordynowaniu działań na szczeblu europejskim. W związku z tym chciałby aktywnie uczestniczyć w europejskich konferencjach ministerialnych jako przedstawiciel samorządów terytorialnych, proponuje

zwiększenie swej obecności w działaniach forum integracji i gotów jest odgrywać istotną rolę w promowaniu paktów terytorialnych.

65. Gotów jest uczestniczyć w tworzeniu europejskiego systemu monitorowania postępów w dziedzinie integracji, w którym stosowano by wspólne wskaźniki.

66. Uważa, że należy ułatwić korzystanie z nowych instrumentów, takich jak pakt terytorialne i umożliwić ich finansowanie z funduszy strukturalnych, a także za pośrednictwem finansowania tematycznego w nowym okresie programowania.

67. Proponuje ustanowienie nagród w dziedzinie integracji obywateli państw trzecich przyznawanych imigrantom lub podmiotom włączonym w proces integracji imigrantów (samorządom lokalnym i regionalnym, przedsiębiorstwom, organiza-

cjom, zrzeszeniom, fundacjom itp.). Inicjatywa ta mogłaby zostać wpisana w ramy istniejących już imprez, na przykład Międzynarodowego Dnia Imigranta organizowanego pod egidą ONZ.

68. Pragnie rozwijać strategiczne partnerstwo z Komisją Europejską i europejską siecią miast i regionów, aby ułatwić integrację migrantów i propagować skuteczne działania. Partnerstwo to mogłoby powstać poprzez utworzenie sieci samorządów terytorialnych na rzecz integracji, do której mogłyby się przyłączyć podmioty odpowiedzialne za opracowanie działań na wszystkich poziomach sprawowania rządów, a także organizacje społeczeństwa obywatelskiego. KR liczy na wsparcie polityczne, materialne i operacyjne Komisji Europejskiej dla pełnej realizacji partnerstwa strategicznego i uważa, że mogłoby ono wpisać się w ramy już istniejących struktur i inicjatyw.

Bruksela, 15 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Przyszłość Europejskiej Stolicy Kultury”

(2012/C 113/05)

KOMITET REGIONÓW

- Przyznaje, że ESK jest cenną inicjatywą, która podkreśla bogactwo, różnorodność i wspólne aspekty kultury europejskiej. Zauważa ponadto, że w okresie szybkiego wzrostu kulturalnego w Unii Europejskiej program ten w szczególny sposób przyczynił się do pojawienia się tożsamości europejskiej.
- Wskazuje na to, że ze względu na rosnący prestiż tego tytułu kultura zajęła ważne miejsce w programach działań politycznych państw członkowskich, regionów i miast.
- Ponownie wyraża przekonanie, że dialog międzykulturowy w połączeniu ze spójnością społeczną i terytorialną może pomóc we wpajaniu podstawowych wartości życia prywatnego, społecznego i obywatelskiego, takich jak solidarność, odpowiedzialność, tolerancja, szacunek, dążenie do postępu społecznego i zrozumienie dla różnorodności społecznej i kulturowej. Może również ułatwiać komunikację między jednostkami i grupami z różnych kultur i ich współistnienie zgodnie z zasadą solidarności.
- Zauważa, że w miastach, które uzyskały tytuł ESK, znacznie wzmocnił się sektor kultury i trwale wzrósł udział, zwłaszcza młodzieży, w wydarzeniach kulturalnych.
- Podkreśla, że ESK powinna być procesem, w którym kształtuje się lokalną widownię dzięki programom edukacyjnym, działaniom wymagającym uczestnictwa i podnoszeniu świadomości związanej z zagadnieniami o zasięgu lokalnym i europejskim.

Sprawozdawca Anton ROMBOUTS (NL/PPE), burmistrz miasta 's-Hertogenbosch

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Kontekst ogólny

1. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja pracuje nad nowymi ramami prawnymi Europejskiej Stolicy Kultury (ESK) i że zorganizowała w latach 2010–2011 konsultacje online i publiczną dyskusję. Potwierdza gotowość Komitetu do włączenia się w prowadzone debaty, zawartą w opinii w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję 1419/1999/WE ustanawiającą działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2005–2019 ⁽¹⁾.

2. Podkreśla znaczenie kontynuacji programu ESK po roku 2019.

3. Przyznaje, że ESK jest cenną inicjatywą, która podkreśla bogactwo, różnorodność i wspólne aspekty kultury europejskiej. Zauważa ponadto, że w okresie szybkiego wzrostu kulturalnego w Unii Europejskiej program ten w szczególny sposób przyczynił się do pojawienia się tożsamości europejskiej.

4. Wskazuje na to, że ze względu na rosnący prestiż tego tytułu kultura zajęła ważne miejsce w programach działań politycznych państw członkowskich, regionów i miast. Ponadto badania i inwestowanie w istotny sposób przyczyniają się do zapewnienia dobrobytu i spójności społecznej w miastach i regionach, a także na poziomie krajowym i europejskim.

5. Uważa, że umożliwianie młodzieży udziału w różnych wydarzeniach kulturalnych poszerza jej horyzonty i pomaga przezwyciężać własne uprzedzenia i obawy przed tym, co obce i nieznane, przyczyniając się tym samym do dialogu międzykulturowego.

6. Ponownie wyraża przekonanie, że dialog międzykulturowy w połączeniu ze spójnością społeczną i terytorialną może pomóc we wpajaniu podstawowych wartości życia prywatnego, społecznego i obywatelskiego, takich jak solidarność, odpowiedzialność, tolerancja, szacunek, dążenie do postępu społecznego i zrozumienie dla różnorodności społecznej i kulturowej. Może również ułatwiać komunikację między jednostkami i grupami z różnych kultur i ich współistnienie zgodnie z zasadą solidarności ⁽²⁾.

7. Przyznaje, że program ESK ma szerokie oddziaływanie gospodarcze, społeczne i kulturalne. Tytuł „Europejska Stolica Kultury” nadaje silny impuls środowisku kreatywnemu, które

samo w sobie odgrywa istotną rolę gospodarczą w Europie oraz działa jako gospodarcza siła napędowa wobec innych sektorów.

8. Zauważa, że w miastach, które uzyskały tytuł ESK, znacznie wzmocnił się sektor kultury i trwale wzrósł udział, zwłaszcza młodzieży, w wydarzeniach kulturalnych.

9. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne mają najlepsze rozeznanie w realiach i sytuacji miast kandydujących do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury i noszących ten tytuł oraz że są najlepiej predestynowane do tego, by pomóc w tworzeniu i realizacji programu ESK z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości. Ponadto w większości państw członkowskich władze lokalne i regionalne są bezpośrednio odpowiedzialne za dobrą organizację i prowadzenie imprez kulturalnych, a zatem dysponują bogatą wiedzą i doświadczeniem, które mogą pomóc w wypracowaniu innowacyjnego i kreatywnego podejścia.

Zalecenia

A. Kontynuacja i intensyfikacja programu „europejska stolica kultury”

10. Podziela opinię Komisji Europejskiej, że tytuł ESK nadal cieszy się dużym uznaniem, przyczynia się do powstania bardzo bogatych programów kulturalnych i ma znaczny wpływ pod wieloma względami ⁽³⁾. Z tego powodu wzywa do dalszego prowadzenia tej inicjatywy, która powinna nadal przyczyniać się do większego zaangażowania obywateli i do długoterminowego rozwoju. Stwierdza, że program ESK po 2019 r. powinien zaowocować bardziej zrównoważonym podejściem do kultury, podejściem, które należy popierać nie tylko jako środek prowadzący do osiągnięcia konkretnego, wymiernego zwrotu z inwestycji, ale także ze względu na własną wewnętrzną wartość kultury.

11. Sugeruje, że program ESK może przyczynić się do budowania Europy jutra. Należy przyjrzeć się takim trendom, jak nacjonalizm, indywidualizm i konsumpcjonizm oraz rozkład tkanki społecznej. Globalizacja, większa mobilność i otwarcie granic rozszerzają nasze spojrzenie na świat. Europejczycy również są „obywatelami świata”, ale jednocześnie potrzebna jest ochrona i zachowanie własnej, lokalnej kultury. Europa powinna móc umożliwiać rozkwit lokalnej kultury równocześnie z rozwojem integrującej tożsamości europejskiej. Kluczowe znaczenie dla wspierania europejskiej konkurencyjności, która pomoże wzmocnić spójność terytorialną, ma innowacyjność przemysłowa, społeczna i środowiskowa.

12. Zauważa, że program ESK należy opierać na lokalnej i regionalnej scenie kulturalnej, zatem kluczowe znaczenie ma zaangażowanie obywateli oraz wszystkich podmiotów publicznych i prywatnych działających na danym obszarze w poszczególne etapy projektu. Podkreśla, że ESK powinna być procesem, w którym kształtuje się lokalną widownię dzięki programom

⁽¹⁾ CdR 393/2003 fin.

⁽²⁾ CdR 251/2008 fin.

⁽³⁾ Ocena ex post „Europejskich Stolic Kultury” w 2010 r. (Essen wraz z Zagłębiem Ruhry, Pecz, Stambuł) COM(2011) 921 final.

edukacyjnym, działaniom wymagającym uczestnictwa i podnoszeniu świadomości związanej z zagadnieniami o zasięgu lokalnym i europejskim. Europejskie stolicy kultury muszą w większym stopniu angażować się w działania i inicjatywy podejmowane przez UE w celu wdrożenia obecnych lub przyszłych programów kulturalnych. Stopniowo powinny przekształcać się wręcz w miejsca realizacji tychże działań i inicjatyw.

13. Uznaje, że program ESK okazał się skuteczny w tworzeniu programów pobudzających do włączenia i dialogu międzykulturowego, oraz zauważa, że wiele wcześniejszych wydarzeń związanych z ESK odbyło się w miastach borykających się z problemami związanymi ze spójnością społeczną i integracją. Dostęp do kultury jest ważnym kluczem do większej odpowiedzialności i umacniania postawy obywatelskiej, poprawy dobrobytu osobistego i zbiorowego, większej mobilności społecznej, solidarności itp. Biorąc to pod uwagę, obywatele i społeczeństwo obywatelskie muszą stanowić sedno programu ESK.

14. Ponownie wyraża przekonanie, że sektor kultury odgrywa znaczącą rolę w realizacji celów strategii „Europa 2020”. Wskazuje na ogromne możliwości rozwoju gospodarczego wielu regionów, jakie daje turystyka kulturalna. Ostrzega jednak przed jednostronnym podkreślaniem w tym kontekście czysto gospodarczego znaczenia kultury. Równie ważne jest znaczenie, jakie kultura ma w kontekście tworzenia korzystnego, dynamicznego otoczenia będącego warunkiem wstępnym rozwoju (⁴).

15. Popiera pomysł, by instrument ESK istniał również po roku 2019 i proponuje jego rozszerzenie, aby umożliwić większą koncentrację na poszukiwaniach i odkrywaniu wielowymiarowej tożsamości kulturowej Europejczyków. W tym celu treść programu powinna stać się bardziej otwarta na inne, pozaeuropejskie kultury i partnerów, aby jeszcze skuteczniej podkreślić wartość i bogactwo kultur europejskich.

B. Kontekst wieloletni

16. Zauważa, że w ciągu 25 lat ESK przeszedł ewolucję od letniego festiwalu do całorocznej imprezy kulturalnej, obejmującej znaczące elementy rozwoju kulturalnego, społecznego i gospodarczego. Niektóre miasta rozszerzyły zakres programu ESK, tak aby obejmował on okres kilku lat przed rozpoczęciem i po zakończeniu imprezy. Takie podejście okazało się niezwykle skuteczne w zachęcaniu miejscowej ludności do udziału w imprezach podczas roku ESK, w pobudzaniu do rozwoju kulturalnego i udziału w życiu kulturalnym oraz w budowaniu międzynarodowej świadomości i współpracy.

17. Powtarza, że perspektywa wieloletnia przyniosła oczekiwane rezultaty, ponieważ pomaga w konsolidacji korzyści, jakie czerpie miasto i region, oraz wzmacnia nowe (europejskie)

powiązania, które pojawiają się w związku z tytułem ESK. Pomaga również zadbać o to, by zwłaszcza w czasach trudności finansowych inwestycje w kulturę pozostały na dłużej obecne w politycznych programach. Obecne kryterium „miasto i obywatele” wymaga tego, by wydarzenia miały charakter zrównoważony i włączały się w długookresowy rozwój społeczny i kulturalny. Niemniej jednak większość ESK w dalszym ciągu koncentruje się na organizowaniu imprez kulturalnych w ciągu roku. W tym kontekście pozytywny wkład może wносить bardziej zorganizowana współpraca między byłymi, obecnymi i przyszłymi europejskimi stolicami kultury.

18. Ponownie wyraża przekonanie, że miasta powinny wykorzystywać tę okazję jako element długookresowej strategii rozwoju w celu propagowania bardziej zrównoważonego podejścia do rozwoju kulturalnego i zwiększania znaczenia i dziedzictwa miast ESK, jak stwierdzono w opinii w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję 1419/1999/WE ustanawiającą działanie Wspólnoty na rzecz obchodów Europejskiej Stolicy Kultury w latach 2007–2019. Komitet ponownie stwierdza, że rozwijanie tych strategii w długiej perspektywie oraz sprostanie wyzwaniom na poziomie lokalnym i regionalnym wymaga sformułowania i rozwinięcia uzgodnionej, średnio- i długookresowej polityki kulturalnej. W tym celu konieczna jest wyraźna wola instytucjonalna oraz pełen udział publicznych i prywatnych podmiotów społecznych.

19. Stwierdza, że tytuł ESK przyznawany jest na konkretny rok. Przypomina o znaczeniu umieszczania działań w kontekście wieloletnim i włączania ich do długookresowej polityki dotyczącej rozwoju kulturalnego, gospodarczego, społecznego i planowania przestrzennego.

20. Podkreśla, że państwa członkowskie muszą podchodzić do wdrażania projektu ESK z należytą uwagą i dbać o jego równowagę. Dane państwo członkowskie powinno zapewnić poszczególnym projektom ESK wymagane wsparcie oraz uwzględnić je w procesie realizacji strategii długoterminowych.

C. Zachęcanie do zaangażowania otoczenia regionalnego

21. Stwierdza, że program ESK zmienił się również pod względem typu miast i regionów, które w nim uczestniczą. W pierwszej fazie państwa członkowskie zgłaszały do niego z reguły stolicy i inne większe miasta. Później, z czasem tytuł ten coraz częściej przyznawany był mniejszym miastom („miastom drugorzędny” lub regionalnym ośrodkom kultury). Zmniejszające się rozmiary miast zgłaszanych do tytułu oznaczają konieczność większego zaangażowania otaczającego je regionu. Miasta i miasteczka są miejscem spotkań. Stanowią ośrodki handlu, przemysłu, edukacji lub władzy. Zlokalizowane są w sercu danego regionu i odzwierciedlają jego charakter. Komitet zauważa, że zmiany te zostały uznane poprzez włączenie do programu ESK wymiaru regionalnego w 2007 r. Podkreśla zatem walory płynące z zachęcania do regionalnego

(⁴) CdR 172/2007 fin.

podejścia do tytułu ESK w tym z rozważenia możliwości wyłonienia ESK na poziomie regionalnym, przy czym to region byłby głównym przedmiotem zainteresowania z punktu widzenia bogactwa kulturowego, a główne miasto tego regionu sprawowałoby pieczę nad całym procesem.

22. Podkreśla, że w przyszłości należy jeszcze bardziej zachęcać miasta kandydujące do angażowania w program EKS otaczającego je regionu, a nawet euroregionu – w przypadku miast leżących na pograniczu – poprzez zawieranie umów partnerskich gwarantujących współpracę na wszystkich etapach inicjatywy. Uznaje znaczenie solidnego systemu sprawowania rządów gwarantującego trwałość zaangażowania politycznego i finansowego. Kluczowymi czynnikami takiego systemu sprawowania rządów powinny być: silne polityczne wsparcie międzypartyjne uwzględniające gwarancje budżetowe, niezależność artystyczna i zaangażowanie obywateli.

23. Wskazuje na istotną rolę, jaką w nowoczesnej gospodarce odgrywają kreatywne sieci i miasta w ramach otwartego ekosystemu innowacji: miasta, i regiony, uczelnie lub ośrodki badawcze oraz przedsiębiorstwa coraz ściślej ze sobą współpracują w kwestiach strategicznych, po to by zyskać oszczędności wynikające ze skali i zasięgu oraz przenikanie wiedzy, a także skoordynować planowanie w zakresie infrastruktury. Wzywa do ścisłego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w przygotowywanie ram prawnych i programów finansowania.

24. Przypomina o znaczeniu europejskiego wymiaru tego wydarzenia⁽⁵⁾. Zgadza się z tym, że program ESK ma na celu propagowanie europejskiej współpracy, podkreślenie bogactwa kultury europejskiej oraz zaangażowanie i mobilizację obywateli. Powtarza, że zachęcanie do aktywnego zaangażowania regionalnego otoczenia w program ESK pozwoliłoby na propagowanie tego celu i zagwarantowanie, że pozytywne skutki dałyby się odczuć w (szerszym) kontekście regionalnym.

25. Ponownie stwierdza, że Komisja Europejska powinna bacznie obserwować, analizować i wspierać najnowsze wydarzenia w kontekście programu ESK. Przypomina, że przy opracowywaniu swoich programów Komisja Europejska powinna uwzględniać znaczący potencjał kulturowy, jaki partnerstwa miast i regionów stanowią dla całego społeczeństwa, oraz wykorzystywać nowe trendy jakościowe⁽⁶⁾.

D. Zachęcanie do udziału w preselekcji

26. Przyznaje, że ESK jest jednym z najbardziej udanych programów UE, jako że daje niezrównaną okazję miastu noszącemu ten tytuł i otaczającemu go regionowi – a nawet miastom kandydującym – na kulturalny, społeczny i gospodarczy „skok naprzód” i dokonanie w ciągu kilku lat takich przemian, które normalnie trwają całe pokolenie.

27. Dlatego też zachęca do popierania szerokiego udziału kandydatów w procesie selekcji do tytułu ESK, zauważając, że doświadczenia ostatnich lat pokazują, iż samo zgłoszenie do procedury selekcyjnej przynosi pozytywne skutki kandydującym

miastom w postaci korzystnych przemian gospodarczych i wizerunkowych. Ubieganie się o ten tytuł skutkuje również nowymi (międzynarodowymi) sieciami powiązań i lepszą współpracą między partnerami w regionie.

28. Uznaje problemy, z jakimi borykają się państwa członkowskie i system europejskiego jury, wynikające z konieczności rozpatrywania coraz większej liczby zgłoszeń, rosnących kosztów zgłaszania ofert i kwestii organizacyjnych związanych z konkursem. Wzywa Komisję, by rosnącą liczbę kandydatów traktowała jako zjawisko pozytywne i by odpowiednio przeorganizowała procedurę selekcji po roku 2019.

29. Podkreśla, że Komisja Europejska, państwa członkowskie i miasta kandydujące powinny ściśle współpracować na rzecz podnoszenia świadomości opinii publicznej w miastach i regionach na temat tytułu. Komisja powinna w dalszym ciągu budować markę tytułu ESK, państwa członkowskie powinny szeroko nagłaśniać konkurs na poziomie krajowym, a miasta mają szczególne zadanie wykorzystania swoich bezpośrednich kontaktów z obywatelami do wyjaśnienia korzyści płynących z tej inicjatywy i informowania o nich. Faktycznie, bez dobrego zrozumienia celów tytułu ESK przez obywateli ciężko jest uzyskać miastu poparcie opinii publicznej dla swojej kandydatury. Może to zniechęcać niektórych potencjalnych kandydatów do ubiegania się o ten tytuł.

30. Wskazuje, że pożądana jest solidniejsza struktura konkursu. Sugeruje możliwość jego zorganizowania w taki sposób, by wszystkie zgłaszające się miasta przyczyniały się do rozwoju kultury na poziomie europejskim, krajowym lub regionalnym. Działania zaplanowane w ramach kandydatury można by zaprojektować tak, aby pokazywać, w jaki sposób poszczególne miasta lub regiony przyczyniają się do realizacji celów polityki kulturalnej. Mogłyby one również obejmować zobowiązanie wszystkich miast do prowadzenia tej działalności w latach poprzedzających rok posiadania tytułu ESK (niezależnie od tego, kto go ostatecznie otrzyma). Bardziej przejrzyste zasady konkursu mogłyby ułatwić łagodzenie napięć między miastami i regionami i wspierać udział kandydatów w realizacji szerszych programów krajowych i unijnych. Przyczyniłoby się to zasadniczo do wzbudzenia zdrowego ducha „konkurencji na rzecz współpracy”.

31. Komitet wzywa Komisję do zachęcania państw członkowskich, by za pośrednictwem krajowych władz i instytucji wszelkimi sposobami wspierały miasto, które zostanie wyznaczone na stolicę kultury.

E. Procedura selekcji

32. Popiera system rotacji wśród państw członkowskich, w jakim przyznawany jest obecnie tytuł ESK (od 2007 r.), stwierdzając, że taki system gwarantuje równość szans mniejszych miast i państw członkowskich na uzyskanie tego tytułu mimo ograniczeń budżetowych

⁽⁵⁾ CdR 393/2003 fin.

⁽⁶⁾ CdR 172/2007 fin.

33. Wzywa Komisję Europejską do tego, by rozważyła wprowadzenie w nowych zasadach prawnych możliwość zgłaszania kandydatur do tytułu ESK przez kraje nie należące do UE. Przypadek Stambułu w 2010 r. wskazuje na taką możliwość ⁽⁷⁾.

34. Potwierdza, że przedstawiciel KR-u w komisji selekcyjnej musi w dalszym ciągu być jednym z wybieranych członków, jak to praktykowano dotychczas. Przyznaje jednak, że udział w tej komisji nie jest stanowiskiem honorowym i że wiąże się ze znacznymi nakładami pracy oraz dużą odpowiedzialnością wobec kandydujących miast. Zwraca się do Komisji o potwierdzenie roli Komitetu Regionów w komisji monitorującej oraz tego, że komisja ta dalej odgrywać będzie aktywną rolę w zabieganiu o osiągnięcie synergii między programami kulturalnymi wytypowanych miast w fazie przygotowywania tych programów ⁽⁸⁾. Jest pożądane, aby ustalono bardziej obiektywne kryteria, tak aby wyeliminowane miasta kandydujące mogły z nich czerpać naukę, zaś przyszli kandydaci mogli się na nich opierać.

Bruksela, 15 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

⁽⁷⁾ Ocena ex post „Europejskich Stolic Kultury” w 2010 r. (Essen wraz z Zagłębiem Ruhry, Pecz, Stambuł) COM(2011) 921 final.

⁽⁸⁾ CdR 251/2005 fin.

Opinia Komitetu Regionów „Przegląd rozporządzenia EUWT”

(2012/C 113/06)

KOMITET REGIONÓW

- Wyraża zadowolenie z faktu, że wniosek Komisji Europejskiej wpisuje się w logikę przepisów rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 i przyczynia do poprawy tworzenia i funkcjonowania europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT).
- Proponuje, aby kryteria zatwierdzania konwencji lub odrzucania wniosku o utworzenie EUWT zostały jasno przedstawione.
- Proponuje dodanie do zadań Komitetu Regionów, który odpowiada za prowadzenie rejestru EUWT i moderowanie platformy EUWT, dbania o publikowanie informacji dotyczących nowych EUWT w Dzienniku Urzędowym UE w oparciu o formularz EUWT.
- Zwraca uwagę Komisji Europejskiej na fakt, że bardzo trudne, a wręcz niemożliwe jest sporządzenie ex ante, w konwencji, pełnego wykazu unijnych, krajowych i regionalnych przepisów, które będą mieć zastosowanie do działalności EUWT.
- Proponuje, by utworzone już EUWT mogły korzystać z przepisów nowego rozporządzenia, które są korzystniejsze od przepisów obowiązującego obecnie rozporządzenia 1082/2006 w sprawie EUWT.
- Nalega, by rozszerzyć kategorie przedsiębiorstw mogących uczestniczyć w EUWT o przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym.

Sprawozdawca

Michel DELEBARRE (FR/PSE), Mer Dunkierki

Dokument źródłowy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania

COM(2011) 610 final – 2011/0272 (COD)

I. ZALECENIA POLITYCZNE**KOMITET REGIONÓW**

1. Wyraża zadowolenie z faktu, że wniosek Komisji Europejskiej wpisuje się w logikę przepisów rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 i przyczynia do poprawy tworzenia i funkcjonowania europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT).

2. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja Europejska zwróciła uwagę na włączenie dorobku Traktatu z Lizbony, a w szczególności celu spójności terytorialnej.

3. Wyraża zadowolenie z faktu, że Komisja Europejska uwzględniła liczne zalecenia przedstawione we wcześniejszych opiniach Komitetu ⁽¹⁾.

Podsumowanie sytuacji europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej

4. Pragnie podkreślić, że w ciągu niecałych czterech lat utworzono dwadzieścia pięć EUWT, które łączą przeszło 550 jednostek samorządu lokalnego i regionalnego w 15 państwach członkowskich i dotyczą przeszło 22 milionów obywateli europejskich.

5. Wyraża zadowolenie z faktu, że od 1 października 2011 r. ponad połowa państw członkowskich zezwoliła na tworzenie EUWT (Austria, Belgia, Cypr, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry i Włochy).

6. Przypomina, że planuje się utworzenie dziesiątków EUWT bądź też państwa członkowskie analizują możliwość ich powstania.

7. Uważa, że korzystanie z modelu EUWT musi odbywać się na zasadzie dobrowolności: jedynie te terytoria lub sieci, które dostrzegą w tworzeniu EUWT zdecydowane korzyści, stosują to narzędzie, aby utrwalić i sformalizować współpracę.

8. Uważa, że inicjatywy w dziedzinie europejskiej współpracy terytorialnej powinny być zawsze wdrażane w oparciu o koordynację polityczną, techniczną i administracyjną partnerów projektu, prowadzoną przez „koordynatora projektu”.

9. Wzywa Komisję Europejską do lepszego uwzględnienia EUWT jako preferowanego instrumentu wdrażania polityki

w zakresie europejskiej współpracy terytorialnej i lepszego włączenia EUWT do środków prawnych dotyczących polityki spójności na lata 2014–2020.

10. Podkreśla różnorodność partnerstw, zadań i terenów działania utworzonych lub powstających EUWT, co wskazuje na duży potencjał i elastyczność tego narzędzia współpracy.

11. Uważa, że zaletą wykorzystania EUWT podczas realizacji projektów z zakresu wielopoziomowego sprawowania rządów może być to, że pozwalają one na angażowanie wszystkich uprawnionych podmiotów w sprawowanie rządów na terenach pogranicza lub euroregionu.

12. Podkreśla wielofunkcyjny charakter tego narzędzia i jego potencjał w zakresie zarządzania infrastrukturami i usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym na rzecz obywateli europejskich na terenach należących do kilku państw członkowskich.

13. Ubolewa, że w dalszym ciągu rzadko wspomina się o EUWT w obszarach polityki sektorowej innych niż polityka spójności. Podkreśla potencjał EUWT jako narzędzia pozwalającego reagować na inicjatywy i odpowiadać na zaproszenia do składania ofert oraz umożliwiającego urzeczywistnianie programów Unii Europejskiej; podkreśla też konieczność uznania EUWT za strukturę kwalifikującą się do udziału w tych inicjatywach i zaproszeniach do składania ofert.

14. Odnotowuje, że EUWT jest jedynie w niewielkim stopniu uwzględniony w europejskich i krajowych systemach prawnych.

15. Określił 79 odpowiednich organów władz, wyznaczonych przez 27 państw członkowskich do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o założenie EUWT.

16. Stwierdza, że właściwe organy władzy mogą udzielać rozbieżnych odpowiedzi na pytania dotyczące interpretacji rozporządzenia (WE) nr 1082/2006, tak jak to widać w przypadku prawa właściwego dla personelu EUWT lub dla EUWT, którego członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność.

17. Zgadza się z wnioskami Komisji Europejskiej zawartymi w sprawozdaniu z wdrażania rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

⁽¹⁾ CdR 308/2007 fin i CdR 100/2010 fin.

18. Jest świadomy tego, że wniosek dotyczący rozporządzenia powinien poprawić atrakcyjność i skuteczność EUWT w realizacji działań związanych ze współpracą terytorialną, ograniczając ryzyko prawne i finansowe przyszłych członków, pracowników i kontrahentów EUWT i zachowując neutralność wobec wyboru systemu prawa mającego zastosowanie do EUWT.

19. Uważa, że należy kontynuować prace platformy EUWT Komitetu Regionów⁽²⁾ (zob. www.cor.europa.eu/egtc), aby umożliwić monitorowanie ugrupowań EUWT i wymianę poglądów dotyczących sprawdzonych rozwiązań i problemów wspólnych dla istniejących i zakładanych EUWT, a także poszerzyć zastosowanie EUWT w polityce sektorowej UE. Proponuje, by od 2014 r. platforma EUWT odgrywała podobną rolę jak platforma na rzecz rozwoju obszarów miejskich zaproponowana przez Komisję we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

20. Pragnie, aby działania te zawrzeć w umowie o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów.

21. Uważa za niezwykle istotne, by to szczególne rozporządzenie, które nie ma wpływu na budżet Unii Europejskiej, zostało przyjęte bez zwłoki i bez oczekiwania na przyjęcie całego pakietu legislacyjnego dotyczącego polityki spójności po 2013 r. Pozwoliłoby to na jego możliwie jak najszybsze wejście w życie i byłoby bodźcem do tworzenia nowych projektów EUWT w lepiej zabezpieczonych ramach prawnych.

Analiza wniosku dotyczącego rozporządzenia

22. Podziela logikę przyświecającą wnioskowi Komisji Europejskiej, które umożliwiają dostosowanie przepisów rozporządzenia (WE) nr 1082/2006 do praktyki istniejących EUWT i poprawienie ich funkcjonowania.

23. Podkreśla, że wnioski te pozwolą umocnić europejską podstawę prawną EUWT, proponując rozwiązania jednolite w skali europejskiej.

24. Wyraża zadowolenie z rozszerzenia zakresu EUWT i jego partnerstw, zwłaszcza o przedsiębiorstwa publiczne w rozumieniu dyrektywy 2004/17/WE.

25. W tym kontekście proponuje, by rozszerzyć kategorie przedsiębiorstw mogących uczestniczyć w EUWT o przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym, określone w rozumieniu decyzji⁽³⁾ w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁽⁴⁾.

⁽²⁾ 127. posiedzenie Prezydium Komitetu Regionów, 26 stycznia 2011 r., punkt 6, sygn. CdR 397/2010.

⁽³⁾ C(2011) 9380 final, przyjęta 20 grudnia 2011 r..

⁽⁴⁾ Ten artykuł dotyczy pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej niektórym przedsiębiorstwom zobowiązanym do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym.

26. Popiera wysuniętą przez Komisję Europejską propozycję uproszczenia procedury zakładania EUWT, opartej na zatwierdzeniu jednej konwencji w nieprzekraczalnym terminie sześciu miesięcy.

27. Uważa, że złagodzenie zasady zgodności zadań EUWT z kompetencjami członków przyczyni się do powstawania nowych form wielopoziomowego sprawowania rządów.

28. W związku z tym proponuje, aby kryteria zatwierdzania konwencji lub odrzucania wniosku o utworzenie EUWT zostały jasno przedstawione.

29. Podkreśla, że EUWT realizuje zadania w imieniu swych członków, lecz nie wykonuje ich kompetencji. Nie służy do połączenia kompetencji swych członków, lecz do realizacji projektów lub programów współpracy.

30. Wyraża zadowolenie z faktu, że wniosek dotyczący rozporządzenia zawiera postanowienia dotyczące przepisów prawa krajowego mających zastosowanie do personelu EUWT, co stanowi nadrzędną normę, która zyska pierwszeństwo przed różnymi systemami prawa krajowego istniejącymi w tej dziedzinie.

31. Z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie szczegółowych przepisów dotyczących granic zewnętrznych UE i włączenia terytoriów zamorskich w partnerstwa EUWT.

32. Popiera możliwość tworzenia „dwustronnych” EUWT składających się z członków pochodzących z jednego państwa członkowskiego i członków pochodzących z jednego państwa trzeciego lub terytorium zamorskiego.

33. Uważa, że aby w pełni wdrożyć ten przepis, nie można pozostawiać tworzenia tego typu EUWT w całkowitej gestii danego państwa członkowskiego, lecz że w rozporządzeniu należy obiektywnie określić sytuacje, w których możliwe jest utworzenie takich EUWT.

34. Za postęp uważa propozycję publikowania informacji dotyczących nowych EUWT w Dzienniku Urzędowym UE serii C (Informacje i zawiadomienia), w oparciu o formularz zamieszczony w załączniku do wniosku w sprawie rozporządzenia, a nie jak do tej pory w Dzienniku Urzędowym UE serii S (Ogłoszenia o zamówieniach).

35. Przypomina jednak, że EUWT nie mogą samodzielnie zgłaszać wniosków o taką publikację.

36. Proponuje zatem, by to Komitet Regionów, który odpowiada za prowadzenie rejestru EUWT i moderowanie platformy EUWT, dbał o tę publikację, a nie Komisja Europejska, jak zaproponowano we wniosku.

37. Podobnie jak Komisja Europejska, uważa, że należy przewidzieć przepisy umożliwiające EUWT ustalanie stawek i opłat za korzystanie z zarządzanej przez nie infrastruktury.

38. Uważa, że należy rozszerzyć ten przepis o usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym, którymi EUWT być może będzie zarządzać lub które być może będzie świadczył.

39. Pragnie znaleźć wspólne dla wszystkich EUWT rozwiązanie prawne dotyczące podpisywania konwencji o współpracy między EUWT usytuowanymi przy tej samej granicy lub na tym samym obszarze współpracy transnarodowej w celu realizacji wspólnych projektów.

40. Uważa, że EUWT powinny mieć również możliwość podpisywania konwencji o współpracy z osobami prawnymi, które pragną nawiązać współpracę doraźną w ramach jednego projektu, nie przystępując jednak do EUWT w całym zakresie jego zadań.

41. Zwraca uwagę Komisji Europejskiej na fakt, że bardzo trudne, a wręcz niemożliwe jest sporządzenie ex ante, w konwencji, pełnego wykazu unijnych, krajowych i regionalnych przepisów, które będą mieć zastosowanie do działalności EUWT.

42. Popiera propozycje Komisji Europejskiej dotyczące wyjaśnienia przepisów odnoszących się do systemu odpowiedzialności EUWT, a zwłaszcza wprowadzenie systemu ubezpieczenia.

43. Przypomina jednak, że pojęcie „ograniczonej odpowiedzialności” pochodzące od „spółek z ograniczoną odpowiedzialnością” istnieje tylko w mniejszości państw UE.

44. Uważa, że jedynie w interesie potencjalnych wierzycieli EUWT leży uprzednia znajomość zakresu zaangażowania finansowego członków EUWT.

45. Proponuje, by utworzone już EUWT mogły korzystać z przepisów nowego rozporządzenia, które są korzystniejsze od przepisów obowiązującego obecnie rozporządzenia 1082/2006 w sprawie EUWT.

46. Zwraca się do Komisji Europejskiej i państw członkowskich o zaproponowanie nieobowiązkowych wzorów konwencji i statutów do zamieszczenia w załączniku do rozporządzenia, aby ułatwić i przyspieszyć procedury zatwierdzania tworzenia EUWT.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Art. 1 ust. 3

Dodać literę f)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	f) przedsiębiorstwa upoważnione do świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym i finansowane z rekompensat z tytułu usług świadczonych w interesie ogólnym zgodnie z kryteriami określonymi we wniosku dotyczącym decyzji w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym ⁽¹⁾ ;

⁽¹⁾ COM(2011) 146 final

Uzasadnienie

Zob. pkt 24 niniejszej opinii.

Poprawka 2

Art. 1 ust. 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. W skład EUWT mogą wchodzić członkowie z terytorium tylko jednego państwa członkowskiego oraz z jednego państwa trzeciego lub terytorium zamorskiego, jeżeli to państwo członkowskie uzna takie EUWT jest za zgodne z zakresem:	2. W skład EUWT mogą wchodzić członkowie z terytorium tylko jednego państwa członkowskiego oraz z jednego państwa trzeciego lub terytorium zamorskiego, jeżeli <u>przedmiot i zadania określone w przekazanym państwu członkowskiemu projekcie konwencji wchodzą w zakres</u> to państwo członkowskie uzna takie EUWT jest za <u>zgodne z zakresem</u> :

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	a) swej współpracy terytorialnej państwa członkowskiego z państwem trzecim lub terytorium zamorskim lub b) programu europejskiej współpracy terytorialnej z państwem trzecim lub terytorium zamorskim lub c) stosunków dwustronnych państwa członkowskiego z państwem trzecim lub terytorium zamorskim.

Uzasadnienie

Kryteria udzielania lub odmawiania zgody na utworzenie EUWT, którego członkowie pochodzą z jednego państwa członkowskiego i jednego państwa trzeciego lub terytorium zamorskiego, muszą być obiektywne i odpowiadać jednej z trzech sytuacji określonych w poprawce. Nie można pozostawić tworzenia tego typu EUWT do wyłącznej decyzji poszczególnych państw członkowskich.

Poprawka 3

Art. 1 ust. 5 lit. a

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
3. Po powiadomieniu przez przyszłego członka zgodnie z ust. 2 dane państwo członkowskie zatwierdza konwencję, z uwzględnieniem swojej struktury określonej konstytucją, i wyraża zgodę na uczestnictwo przyszłego członka w EUWT, chyba że uzna ono, że takie uczestnictwo nie jest zgodne z niniejszym rozporządzeniem, innymi unijnymi przepisami dotyczącymi działalności EUWT lub z przepisami krajowymi dotyczącymi kompetencji przyszłego członka lub że uczestnictwo to nie jest uzasadnione ze względu na interes publiczny lub porządek publiczny tego państwa członkowskiego. W takim przypadku państwo członkowskie uzasadnia powody nieudzielenia zgody lub proponuje niezbędne zmiany do konwencji, aby umożliwić uczestnictwo przyszłego państwa członkowskiego.	3. Po powiadomieniu przez przyszłego członka zgodnie z ust. 2 właściwy organ wyznaczony przez dane państwo członkowskie zatwierdza konwencję, z uwzględnieniem swojej struktury określonej konstytucją, i wyraża zgodę na uczestnictwo przyszłego członka w EUWT, chyba że uzna ono, w jednym z poniższych przypadków, że takie uczestnictwo: a) nie jest zgodne z niniejszym rozporządzeniem, innymi unijnymi przepisami dotyczącymi działalności EUWT lub b) nie jest zgodne z przepisami krajowymi dotyczącymi kompetencji przyszłego członka, w poszanowaniu przepisów art. 7 ust. 2, lub c) że uczestnictwo to nie jest uzasadnione ze względu na interes publiczny lub porządek publiczny tego państwa członkowskiego. W takim przypadku właściwy organ wyznaczony przez dane państwo członkowskie uzasadnia powody nieudzielenia zgody lub proponuje niezbędne zmiany do konwencji, aby umożliwić uczestnictwo przyszłego państwa członkowskiego.

Uzasadnienie

Powiadomienie przesyłane jest jednemu z 79 właściwych organów w UE, wyznaczonych przez 27 państw członkowskich, które to organy powinny figurować w rozporządzeniu.

We wniosku dotyczącym rozporządzenia zakres kompetencji jednego członka z każdego państwa członkowskiego wystarczy do uzasadnienia przystąpienia wszystkich członków z tego samego państwa członkowskiego (art. 7 ust. 2). Należy zharmonizować przepisy art. 4 ust. 3 dotyczące kontroli zgodności kompetencji członków z działalnością EUWT z przepisami art. 7 ust. 2.

Warunek, że uczestnictwo musi być uzasadnione interesem publicznym jest redundantny w stosunku do analizy zgodności udziału członka z przepisami rozporządzenia, jako że w art. 1 ust. 2 rozporządzenia określono zakres działalności EUWT.

Poprawka 4

Art. 1 ust. 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 5 otrzymuje brzmienie:	Artykuł 5 otrzymuje brzmienie:
„Artykuł 5	„Artykuł 5
Uzyskanie osobowości prawnej oraz publikacja w Dzienniku Urzędowym	Uzyskanie osobowości prawnej oraz publikacja w Dzienniku Urzędowym
1. Konwencja, statut i wszelkie ich późniejsze zmiany podlegają rejestracji lub publikacji zgodnie z właściwym prawem krajowym w państwie członkowskim, w którym znajduje się siedziba statutowa danego EUWT. EUWT uzyskuje osobowość prawną w dniu rejestracji lub publikacji, zależnie od tego, która z nich nastąpi wcześniej. Członkowie informują państwa członkowskie, których to dotyczy, Komisję i Komitet Regionów o rejestracji lub publikacji konwencji.	1. Konwencja, statut i wszelkie ich późniejsze zmiany podlegają rejestracji lub publikacji zgodnie z właściwym prawem krajowym w państwie członkowskim, w którym znajduje się siedziba statutowa danego EUWT, a następnie publikacji w pozostałych państwach członkowskich członków EUWT. EUWT uzyskuje osobowość prawną w dniu rejestracji lub publikacji w państwie członkowskim, w którym znajduje się jego siedziba statutowa, zależnie od tego, która z nich nastąpi wcześniej. Członkowie informują państwa członkowskie, których to dotyczy, Komisję i Komitet Regionów o rejestracji lub publikacji konwencji.
2. EUWT zapewnia przesłanie do Komisji, w terminie dziesięciu dni roboczych od rejestracji lub publikacji konwencji, wniosku zgodnego ze wzorem znajdującym się w załączniku do niniejszego rozporządzenia. Komisja przekazuje ten wniosek do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej w celu opublikowania w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, seria C, ogłoszenia o utworzeniu EUWT zawierającego szczegółowe informacje określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.”	2. EUWT zapewnia przesłanie do Komisji Komitetu Regionów, w terminie dziesięciu dni roboczych od rejestracji lub publikacji konwencji, wniosku zgodnego ze wzorem znajdującym się w załączniku do niniejszego rozporządzenia. Komisja Komitet Regionów przekazuje ten wniosek do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej w celu opublikowania w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, seria C, ogłoszenia o utworzeniu EUWT zawierającego szczegółowe informacje określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.”

Uzasadnienie

Komitet Regionów odpowiada za prowadzenie rejestru EUWT i moderowanie platformy EUWT. Jego zadaniem jest zadbanie o publikację konwencji w serii C, jako że EUWT nie mogą samodzielnie występować o tę publikację.

Współpraca i wymiana informacji między Komitetem Regionów i Komisją Europejską powinna wpisywać się w ramy umowy o współpracy zawartej między tymi instytucjami.

Ponadto publikacja konwencji i statutów tylko w państwie członkowskim, w którym EUWT ma swoją siedzibę statutową, byłaby dyskryminująca i sprzeczna z wymogiem przejrzystości oraz prawem obywateli do informacji.

Poprawka 5

Art. 1 ust. 8 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
b) w ust. 4 dodaje się akapit w brzmieniu:	b) w ust. 4 dodaje się akapit w brzmieniu:
„Zgromadzenie EUWT, o którym mowa w art. 10 ust. 1 lit. a), może jednak określić zasady i warunki korzystania z danego elementu infrastruktury zarządzanego przez EUWT, w tym także opłaty wnoszone przez użytkowników.”	„Zgromadzenie EUWT, o którym mowa w art. 10 ust. 1 lit. a), może jednak określić zasady i warunki korzystania z danego elementu infrastruktury zarządzanego przez EUWT lub z usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, w tym także opłaty wnoszone przez użytkowników.”

Uzasadnienie

Należy umożliwić EUWT określanie stawek i opłat za te usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym, które są organizowane z pominięciem zarządzania odpowiednią infrastrukturą.

Poprawka 6

Art. 1 ust. 8

Dodać lit. c)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	c) w ust. 5 dodaje się akapit w brzmieniu: Każde EUWT może podpisać konwencję z innym EUWT lub każdym podmiotem mogącym stać się członkiem EUWT w celu realizacji projektu europejskiej współpracy terytorialnej mieszczącego się we wspólnym zakresie zadań odnośnych EUWT lub stron-sygnatariuszy. Konwencja zawiera co najmniej cele współpracy, podział zadań między sygnatariuszy, czas trwania i szacunkową wysokość zaangażowania finansowego sygnatariuszy, jak również prawo mające zastosowanie do konwencji.

Uzasadnienie

Wszystkie EUWT muszą mieć możliwość korzystania z europejskiej podstawy prawnej w celu nawiązywania partnerstw z innymi EUWT lub osobami prawnymi w celu realizacji wspólnych projektów współpracy.

Poprawka 7

Art. 1 ust. 9 lit. h)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
h) przepisy szczególne prawa unijnego lub krajowego właściwe dla jego działalności; tymi przepisami krajowymi może być prawo państwa członkowskiego, w którym organy statutowe wykonują swoje uprawnienia lub w którym EUWT prowadzi swoją działalność;	h) przepisy szczególne prawa unijnego lub krajowego właściwe dla jego działalności; tymi przepisami krajowymi może być prawo państwa członkowskiego, w którym organy statutowe wykonują swoje uprawnienia lub w którym EUWT prowadzi swoją działalność;

Uzasadnienie

Niemal niemożliwe jest sporządzenie ex ante pełnego wykazu unijnych, krajowych i regionalnych przepisów, które EUWT powinno stosować podczas realizacji swoich zadań i na całym obszarze, na którym działa.

Poprawka 8

Art. 1 ust. 12 lit. b) (2a)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2a. Jeżeli odpowiedzialność przynajmniej jednego członka EUWT jest ograniczona lub wyłączona na mocy prawa krajowego, któremu podlega, pozostali członkowie mogą także ograniczyć swoją odpowiedzialność w konwencji. Nazwa EUWT, którego członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność, zawiera słowa „z ograniczoną odpowiedzialnością”.	2a. Jeżeli odpowiedzialność przynajmniej jednego członka EUWT jest ograniczona lub wyłączona na mocy prawa krajowego, któremu podlega, pozostali członkowie mogą także ograniczyć swoją odpowiedzialność w konwencji. Nazwa Zaproszenia do składania ofert i umowy sporządzone przez EUWT, którego członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność, muszą zawierać informację, że EUWT ma zawiera słowa „z ograniczoną odpowiedzialnością” odpowiedzialność” lub że jego członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność, a także muszą zawierać informacje o ewentualnej umowie ubezpieczenia zawartej przez EUWT.

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Wymóg podania do publicznej wiadomości konwencji, statutu oraz sprawozdania finansowego EUWT, którego członkowie mają ograniczoną odpowiedzialność, jest co najmniej równy wymogowi obowiązującemu inne podmioty prawne, których członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność i które podlegają prawu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba statutowa tego EUWT.	Wymóg podania do publicznej wiadomości konwencji, statutu oraz sprawozdania finansowego EUWT, którego członkowie mają ograniczoną odpowiedzialność, jest co najmniej równy wymogowi obowiązującemu inne podmioty prawne, których członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność i które podlegają prawu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba statutowa tego EUWT.
W przypadku EUWT, którego członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność, państwa członkowskie mogą wymagać zawarcia przez EUWT odpowiedniej umowy ubezpieczenia obejmującego rodzaje ryzyka charakterystyczne dla działalności EUWT."	W przypadku EUWT, którego członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność, państwa członkowskie mogą wymagać zawarcia przez EUWT odpowiedniej umowy ubezpieczenia obejmującego rodzaje ryzyka charakterystyczne dla działalności EUWT."

Uzasadnienie

Jedynie w interesie potencjalnych wierzycieli EUWT leży uprzednia znajomość zakresu zaangażowania finansowego członków EUWT. Dlatego też termin „z ograniczoną odpowiedzialnością” dodany w nazwie EUWT nie oddaje zakresu zaangażowania finansowego członków i mechanizmów ubezpieczeniowych, z których ewentualnie korzysta EUWT.

Poprawka 9

Art. 1 Dodać nowy ustęp po ust. 14

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	Komisja Europejska uprawnia platformę EUWT pod kierownictwem Komitetu Regionów do monitorowania działań utworzonych lub powstających EUWT, organizowania wymiany sprawdzonych rozwiązań, wskazywania wspólnych wyzwań i proponowania lepszego włączenia EUWT do poszczególnych obszarów polityki sektorowej UE.

Uzasadnienie

Proponuje się dodanie nowego artykułu do rozporządzenia w sprawie EUWT nr 1082/2006 (będzie to artykuł 17 tego rozporządzenia), co jest zgodne z poprawką zaproponowaną do punktu 19.

Poprawka 10

Art. 2

Dodać nowy ustęp po ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	2. Kiedy EUWT utworzone przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia zmieniają swoje konwencje i/lub statuty, mogą wybrać przepisy niniejszego rozporządzenia umieszczając zapis w tej sprawie w sprawozdaniu z debaty organu właściwego do zmiany konwencji i statusu EUWT.

Uzasadnienie

Utworzone już EUWT powinny móc skorzystać z przepisów omawianego rozporządzenia, korzystniejszych niż przepisy rozporządzenia (WE) nr 1082/2006.

Poprawka 11

ZALĄCZNIK

Zaproponowane zmiany są zaznaczone i podkreślone w tekście zaproponowanym przez Komisję Europejską.

Poprawka

ZAŁĄCZNIK

Wzór informacji, które należy przekazać zgodnie z art. 5 ust. 2**UTWORZENIE EUROPEJSKIEGO UGRUPOWANIA WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ (EUWT)**

Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r.

(Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s. 219)

Nazwa EUWT, którego członkowie ponoszą ograniczoną odpowiedzialność, zawiera słowa „z ograniczoną odpowiedzialnością” (art. 12 ust. 2)

Gwiazdka * oznacza pola obowiązkowe.

(Wykorzystać sekcję III tyle razy, ile jest to konieczne)

IV. CZŁONKOWIE*

IV. 1) Całkowita liczba członków ugrupowania*:

IV. 2) Kraje pochodzenia członków ugrupowania*

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Inny: _____
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IV. 23) Informacje o członku*

Oficjalna nazwa*:

Adres pocztowy:

Miejscowość:

Kod pocztowy:

Państwo*:

Punkt kontaktowy:

Telefon:

Do wiadomości:

E-mail:

Faks:

Adresy internetowe (jeżeli dotyczy)

Typ członka*:

☐ Państwo członkowskie☐ Władze krajowe☐ Władze regionalne☐ Władze lokalne☐ Podmiot prawa publicznego☐ Przedsiębiorstwo publiczne☐ Stowarzyszenie:

• państw członkowskich

łącznie:*

• władz krajowych

łącznie:*

• władz regionalnych

łącznie:*

• władz lokalnych

łącznie:*

• podmiotów prawa publicznego

łącznie:*

• przedsiębiorstw publicznych

łącznie:* ☐ państw trzecich lub terytoriów zamorskich

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Ubóstwo dzieci”

(2012/C 113/07)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że władze lokalne i regionalne są na pierwszej linii walki z ubóstwem dzieci i ich wykorzystywaniem oraz zwraca uwagę na istotną odpowiedzialność władz lokalnych i regionalnych w pracy na rzecz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Zgadza się, że ubóstwo dzieci jest wielowymiarowym zjawiskiem, które wymaga wielowymiarowych odpowiedzi. Jest zdania, że poprawa nawet ograniczonej liczby kluczowych kwestii, takich jak ustalenie minimalnego wynagrodzenia i norm jakości, może mieć fundamentalne znaczenie w walce z ubóstwem dzieci.
- Podkreśla znaczenie odpłatnej pracy; zauważa jednak, że samo zatrudnienie nie gwarantuje wyjścia z ubóstwa i że konieczne są dalsze działania w walce z ubóstwem pracujących.
- Podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie powinny uznać, że ubóstwo dzieci i ich wykluczenie społeczne to najważniejsze przeszkody, jakie należy pokonać, by osiągnąć cele strategii „Europa 2020” w zakresie stopy zatrudnienia, inwestycji w badania, rozwój, energetykę i zrównoważony rozwój.
- Wyraża obawę, iż kryzys gospodarczy i finansowy oraz działania podejmowane w związku z nim przez niektóre państwa członkowskie prowadzą do wzrostu ubóstwa bezwzględnego, ubóstwa pracujących oraz bezrobocia wśród osób młodych.

Sprawozdawca Doreen HUDDART (UK/ALDE), członkini Rady Miejskiej Newcastle

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Ogólne uwagi wstępne

1. Popiera zamiar opublikowania przez Komisję zaleceń dotyczących walki z ubóstwem dzieci i promowania dobra dzieci w 2012 r. i z zadowoleniem przyjmuje możliwość przyczynienia się dzięki tej opinii perspektywicznej do dalszej realizacji celów Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Popiera trzy obszary polityki zdefiniowane jako część zaleceń: Odpowiednie środki, Dostęp do usług i Zaangażowanie dzieci i młodzieży. Zwraca uwagę na fakt, iż choć szefowie państw zdecydowanie opowiadali się za nadaniem zagadnieniu ubóstwa dzieci priorytetowego znaczenia, nie zawsze przekładało się to na spójne środki, działania, cele i monitorowanie we wszystkich państwach członkowskich UE.

2. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne są na pierwszej linii walki z ubóstwem dzieci i ich wykorzystywaniem oraz zwraca uwagę na istotną odpowiedzialność władz lokalnych i regionalnych w pracy na rzecz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Zgadza się, że ubóstwo dzieci jest wielowymiarowym zjawiskiem, które wymaga wielowymiarowych odpowiedzi. Jest zdania, że poprawa nawet ograniczonej liczby kluczowych kwestii, takich jak ustalenie minimalnego wynagrodzenia i norm jakości, może mieć fundamentalne znaczenie w walce z ubóstwem dzieci.

3. Zwraca uwagę na fakt, że ubóstwo dzieci nie jest zjawiskiem pobocznym czy marginalnym, które zniknie wraz ze wzrostem gospodarczym⁽¹⁾; wyższe wskaźniki wzrostu w latach 2000-2008 nie miały znaczącego wpływu na poziom ubóstwa dzieci. Zauważa, iż przed kryzysem gospodarczym ubóstwo dzieci było dla społeczeństwa UE powodem do wstydu. Komitet obawia się, że niektóre działania państw członkowskich podejmowane w odpowiedzi na kryzys mogą w niezamierzony sposób przyczyniać się do zwiększenia tego ubóstwa. Przyznaje, że pewne grupy dzieci są szczególnie narażone na dotkliwie lub skrajne ubóstwo, podkreśla jednak, że one same stanowią grupę społeczną, która często jest bardziej narażona na ubóstwo niż ogół populacji.

4. Jedna z definicji ubóstwa brzmi:

„Osoby, rodziny i grupy ludności można uznać za żyjące w ubóstwie, kiedy brakuje im środków na odżywianie, uczest-

nictwo w różnych zajęciach oraz na warunki mieszkaniowe i infrastrukturę, które składają się na normalne – lub przynajmniej powszechnie zalecane bądź uznawane – życie w społeczności, do której należą. Zasoby, jakimi dysponują, kształtują się na tyle poniżej środków dostępnych przeciętnej osobie lub rodzinie, że w praktyce są one wykluczone ze zwykłych zachowań, zwyczajów i różnych zajęć”⁽²⁾.

5. Zauważa, że najbardziej rozpowszechnioną miarą ubóstwa w państwach członkowskich i w UE jest dochód „poniżej 60 % mediany dochodu gospodarstw”, zwraca jednak uwagę, że konieczne jest stosowanie całego szeregu kryteriów do mierzenia ubóstwa bezwzględnego oraz że należałoby uwzględnić wskaźniki mierzące takie aspekty, jak włączenie społeczne, dostęp do usług, poziom wykształcenia czy oczekiwaną długość życia w chwili urodzenia – zgodnie ze wskaźnikiem rozwoju społecznego⁽³⁾. Przyjmuje z zadowoleniem silniejsze wyeksponowanie w strategii „Europa 2020” zagadnień ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zgadza się, iż wymiar społeczny powinien znaleźć się wśród centralnych aspektów tej strategii. Jednocześnie pragnie przypomnieć, że ubóstwo zagraża 20 mln dzieci żyjącym w UE.

6. Podkreśla, że ubóstwo może mieć druzgocące skutki dla dzieci i ich dzieciństwa, a także dla ich życiowych szans w przyszłości. Z zadowoleniem przyjmuje odniesienie do walki z ubóstwem dzieci jako jednego z priorytetów w ramach inicjatywy przewodniej Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wyraża jednak ubolewanie w związku z ograniczonym zaangażowaniem na rzecz działań zmierzających w tym kierunku oraz brakiem w inicjatywie konkretnego celu dotyczącego walki z ubóstwem dzieci.

7. Z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie do opublikowania w czerwcu 2012 r. zaleceń i komunikatu w sprawie ubóstwa dzieci i dobra dzieci oraz popiera proponowane ramy dla zaleceń w sprawie ubóstwa dzieci i dobra dzieci. Uznaje w tym kontekście znaczenie zaangażowania samych dzieci cierpiących z powodu ubóstwa i z zadowoleniem przyjmuje włączenie w te ramy sekcji o zaangażowaniu. Proponuje przy tym jednak, by zarówno w zaleceniach, jak i w komunikacie podkreślona została waga organizacji humanitarnych, takich jak np. UNICEF, oraz rola władz lokalnych i regionalnych w zapewnianiu ochrony dzieci przed ubóstwem i towarzyszącą mu deprawacją materialną.

8. Zauważa, że grupy społeczne znajdujące się w najtrudniejszym położeniu zostały najbardziej dotknięte obecnym kryzysem finansowym, a dowody wskazują, że dzieci i w szczególności młodzi ludzie nieproporcjonalnie bardziej cierpią z powodu kryzysu⁽⁴⁾. Przypomina ponadto, że niektóre dzieci

⁽¹⁾ *Can higher employment levels bring lower poverty in the EU? Regression based simulations of the „Europe 2020” target*, Discussion Paper 6068, Institute for the Study of Labor (Bonn).

⁽²⁾ *Poverty in the United Kingdom*, Peter Townsend, 1979.

⁽³⁾ Wskaźnik rozwoju społecznego uwzględnia zarówno PKB na mieszkańca kraju lub regionu i oczekiwaną długość życia, jak i oczekiwaną długość kształcenia i średni okres nauki w szkole.

⁽⁴⁾ *How the economic and financial crisis is affecting children & young people in Europe*, Eurochild, 2011.

z zagrożonych grup społecznych, na przykład dzieci spędzające życie na ulicy, wychowywane tylko przez jednego rodzica, pochodzące z dużych rodzin, rodzin imigrantów lub rodzin należących do mniejszości etnicznych, takich jak Romowie, są jeszcze bardziej narażone na marginalizację, ubóstwo i wykluczenie społeczne. Zwraca uwagę na fakt, że choć globalizacja i wzmożona współpraca międzynarodowa mogą wносить znaczne korzyści w życie obywateli, to często rozkładają się one nierównomiernie. Należy podjąć wysiłki na rzecz tego, by nikt nie został wykluczony z możliwości czerpania owych korzyści.

9. Zwraca uwagę na fakt, że obserwowana w ostatnich latach w UE zdecydowana koncentracja na kwestii ubóstwa dzieci oraz przychylne deklaracje polityczne szefów państw członkowskich UE nie doprowadziły do znaczącego ograniczenia tego zjawiska. Podkreśla w związku z tym, iż polityczne wsparcie w walce z tym problemem należy przełożyć na spójne środki, działania i cele we wszystkich państwach członkowskich UE.

10. Podkreśla znaczenie odpłatnej pracy; zauważa jednak, że samo zatrudnienie nie gwarantuje wyjścia z ubóstwa i że konieczne są dalsze działania w walce z ubóstwem pracujących⁽⁵⁾.

11. Podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie powinny uznać, że ubóstwo dzieci i ich wykluczenie społeczne to najważniejsze przeszkody, jakie należy pokonać, by osiągnąć cele strategii „Europa 2020” w zakresie stopy zatrudnienia, inwestycji w badania, rozwój, energetykę i zrównoważony rozwój.

12. Zgadza się z poglądem, że nie można akceptować faktu, iż w XXI wieku w jednym z najbogatszych rejonów świata 20 mln dzieci żyje w ubóstwie bądź jest nim zagrożonych oraz z tym, że⁽⁶⁾ ubóstwo polega nie tylko na niskich dochodach i konieczności obywania się bez wielu rzeczy, lecz także na nieposiadaniu dostępu do przysługujących uprawnień, dobrej opieki medycznej, wykształcenia i bazy mieszkaniowej, na braku szacunku ze strony innych oraz poczucia własnej wartości oraz na niemożności uczestnictwa w życiu społeczeństwa.

13. Podkreśla, że także Zgromadzenie Ogólne ONZ uznaje, iż ubóstwo dzieci ma charakter szczególny. ONZ akcentuje też, że ubóstwo dzieci to coś więcej niż tylko brak pieniędzy. Ubóstwo dzieci należy rozumieć jako pozbawienie ich szeregu praw zapisanych w Konwencji ONZ o prawach dziecka, w której uznano prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu (art. 27). W większości wypadków ubóstwo dzieci oznacza złamanie praw do przetrwania, ochrony, rozwoju i uczestnictwa, o których mowa w Konwencji.

14. Podkreśla, iż liczne badania wskazują na to, że skuteczna polityka redystrybucji wspierająca rodziny z dziećmi odgrywa ważną rolę w ograniczaniu ubóstwa dzieci. Transfery socjalne zmniejszają ubóstwo dzieci o nie mniej niż 44 % w UE jako całości.

⁽⁵⁾ Zob. np. *A Living Wage for Newcastle*, <http://www.newcastle.gov.uk/news-story/a-living-wage-newcastle>.

⁽⁶⁾ *Poverty: the facts*, 5th Edition, Flaherty, J., Veit-Wilson, J., i Dornan, P., Child Poverty Action Group, 2004.

Polityka Unii Europejskiej

15. Pragnie podkreślić, że należy wykazać większe zrozumienie dla faktu, że w odniesieniu do inwestycji na rzecz walki z ubóstwem dzieci i ich wykorzystywaniem⁽⁷⁾, wykluczeniem społecznym i ogólnie pojętymi społecznymi nierównościami korzyści przewyższają koszty. Zauważa korzyści płynące dla całego społeczeństwa z zapewnienia większej równości i zmniejszenia marginalizacji, wykluczenia i ubóstwa społecznego oraz podkreśla finansowe, gospodarcze i społeczne korzyści z inwestowania na wczesnym etapie w dzieci i rodziny⁽⁸⁾.

16. Popiera konkluzje Rady z 17 czerwca 2011 r. w sprawie radzenia sobie z ubóstwem dzieci i propagowania ich dobrostanu, w których wzywa się do nadania walce z ubóstwem dzieci priorytetowego znaczenia. Popiera ponadto stanowisko Komitetu Ochrony Socjalnej wyrażone w opinii z 15 lutego 2011 r., w której wzywa się do uwzględnienia walki z ubóstwem dzieci jako priorytetowego zadania we wszystkich właściwych obszarach.

17. Zgadza się, że istnieje już solidna baza naukowa dotycząca ubóstwa dzieci w UE. Z niepokojem stwierdza, że wskaźnik ubóstwa dzieci w poszczególnych państwach członkowskich waha się od 11 % do 33 %. Proponuje, by przeznaczyć środki na zgłębienie, rozpowszechnienie i wykorzystanie tej bazy naukowej oraz na wymianę sprawdzonych rozwiązań pomiędzy państwami członkowskimi.

18. Wyraża obawę, iż kryzys gospodarczy i finansowy oraz działania podejmowane w związku z nim przez niektóre państwa członkowskie prowadzą do wzrostu ubóstwa bezwzględnego, ubóstwa pracujących oraz bezrobocia wśród osób młodych⁽⁹⁾.

19. Zwraca uwagę na znaczenie polityki zmierzającej do przerwania cyklu ubóstwa przekazywanego z pokolenia na pokolenie. W tym celu niezbędne są przekrojowe strategie polityczne, które obejmowałyby środki o charakterze edukacyjnym i społecznym, nie tylko służące zapewnieniu zatrudnienia rodzicom, lecz także ukierunkowane bezpośrednio na dzieci.

20. Wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w większym stopniu uznały fakt, że ubóstwo jest wspólnym zobowiązaniem i wyzwaniem dla całego społeczeństwa i nie powinno być postrzegane jako piętno czy oznaka porażki ludzi, których dotknęła bieda lub wykluczenie społeczne.

21. Ponawia wnioski, by w ramach funduszy strukturalnych Komisja zapewniła możliwość poprawy jakości mieszkalnictwa socjalnego w celu zwiększenia jego roli w strategiach politycznych sprzyjających włączeniu społecznemu oraz by potwierdziła, że funkcje mieszkalnictwa socjalnego w zakresie usług publicznych należy określić na szczelnie państw członkowskich.

22. Zgadza się z poglądem, iż do pokonania ubóstwa oraz zapobiegania mu potrzebne jest całościowe, zintegrowane podejście, w którym uwzględniane byłyby potrzeby różnych grup oraz szczególne wyzwania stojące przed tymi grupami.

⁽⁷⁾ *Estimating the cost of child poverty*, Hirsch, D., Joseph Rowntree Foundation, 2008.

⁽⁸⁾ Zob. np. *Early Intervention: Smart Investment, Massive Savings*, Cabinet Office (UK), 2011.

⁽⁹⁾ *How the economic and financial crisis is affecting children & young people in Europe*, EUROCHILD, 2011.

Odpowiednie środki

23. Podziela opinię, według której ubóstwo dochodowe jest jednym z najbardziej widocznych sygnałów ubóstwa w społeczeństwie, które ma inny wpływ na dzieci niż na dorosłych⁽¹⁰⁾. Jednak to zaledwie jeden z wielu czynników, które składają się na ubóstwo dzieci i które należy uwzględnić. Zgadza się, że nie wszyscy rozumieją, jakie minimalne normy są niezbędne, by zagwarantować dzieciom przysługujące im prawa. Zachęca UE i jej państwa członkowskie do rozważenia możliwości rozwiązania tego problemu w kluczowych obszarach, takich jak wsparcie dochodu, dostęp do usług czy uczestnictwo dzieci.

24. Zauważa, że kraje, które wydają najwięcej na zasiłki socjalne, zwykle notują najniższe wskaźniki ubóstwa dzieci. Zgadza się, że państwa członkowskie powinny – w razie konieczności – rozważyć zwiększenie zasiłków na dzieci jako znak międzypokoleniowej solidarności, której nieodłączną część stanowi uznanie dla wartości dzieciństwa i inwestycji w przyszłość Europy.

25. Przyjmuje z zadowoleniem propozycję opracowania ram dotyczących zagwarantowania właściwego ogólnego dochodu minimalnego dla wszystkich dzieci, z uwzględnieniem dochodu całego gospodarstwa domowego, tj. zarówno rodziców, jak i dzieci.

26. Podkreśla znaczenie zapobiegawczych inwestycji z zakresu polityki publicznej w rozsądne strategie polityczne dla dobra dzieci, które posłużą wychowywaniu samodzielnych osób zdolnych do integracji w społeczeństwie i na rynku pracy, w przeciwieństwie do działań skupiających się na konsekwencjach ich wykluczenia społecznego i ubóstwa.

27. Przypomina o znaczeniu środków innych niż transfery socjalne; udział rodziców w rynku pracy może przyczynić się do wydzwignięcia dzieci z ubóstwa jedynie w przypadku, gdy poziom wynagrodzeń jest odpowiedni, a zróżnicowane schematy pracy rodziców dają się ze sobą pogodzić. Zachęca państwa członkowskie do tego, by pozytywnie przyjęły wniosek, by dodać zalecenie dotyczące prawodawstwa w zakresie dostatecznych poziomów wynagrodzeń oraz zagwarantowania „godnej pracy”⁽¹¹⁾. Proponuje, by włączyć do tego prawodawstwa przepisy o ochronie zatrudnienia, podkreśla jednak, że niektórzy ludzie tymczasowo lub trwale są niezdolni do pracy, co należy uwzględnić w wypadku transferów.

28. Uznaje, że powszechne zasiłki na dzieci są najskuteczniejszym sposobem wspierania dochodu rodzin z dziećmi i że powinny im towarzyszyć ukierunkowane środki na rzecz najbardziej potrzebujących⁽¹²⁾.

29. Wzywa do lepszego zdefiniowania pojęcia „odpowiedni” i zachęca państwa członkowskie i Komisję, by ustaliły normy

UE lub ustanowiły wspólną metodologię szacowania kosztów, jakie niesie ze sobą posiadanie dzieci, oraz określania odpowiednich zasobów pozwalających zapobiec ubóstwu dzieci i walczyć z nim. Proponuje, by wszelkie definicje uwzględniały następujące kwestie: odpowiedni dla kogo, odpowiedni na jak długo, odpowiedni do czego oraz kto definiuje to pojęcie⁽¹³⁾.

30. Zdecydowanie popiera propozycję, by zachęcać państwa członkowskie do należytej ostrożności przy zastrzaniu warunków uzyskania pomocy i stosowaniu sankcji w systemie świadczeń tak, by nie działać na szkodę dzieci, pozbawiając ich niezbędnych środków. Zauważa, że takie podejście zwiększa często stygmatyzację rodzin i dzieci żyjących w ubóstwie oraz umacnia przeświadczenie, że ubóstwo wynika z osobistych niepowodzeń lub niedociągnięć. Odnotowuje, że kryzys gospodarczy spowodował w wielu państwach członkowskich znaczny wzrost bezrobocia, stagnację dochodów gospodarstw domowych oraz wzrost kosztów życia. Zwraca uwagę na istotną rolę, jaką z punktu widzenia maksymalizacji dochodów gospodarstw domowych odgrywać mogą usługi doradcze, oraz stwierdza, że w niektórych państwach członkowskich świadczenie tego rodzaju usług może być zagrożone.

31. Zgadza się, że osiągnięcie przez rodziców właściwej równowagi pomiędzy życiem zawodowym i prywatnym ma kluczowe znaczenie dla dobra dzieci i społeczeństwa, gdyż zarówno ubóstwo dochodowe, jak i ograniczony czas dla rodziny mogą negatywnie wpłynąć na rozwój dziecka. Zgadza się, że niestabilne zatrudnienie i długie godziny pracy oraz niskie wynagrodzenia rodziców mogą mieć szkodliwy wpływ na życie dorosłych i rozwój dzieci⁽¹⁴⁾.

Dostęp do usług

32. Z zadowoleniem przyjmuje nacisk na zapewnienie wszystkim dzieciom dostępu do usług wysokiej jakości na kluczowym etapie ich rozwoju i zauważa, że usługi zdrowotne, wsparcie wychowawcze i wsparcie dla rodzin, usługi edukacyjne, mieszkaniowe i ochronne mają zasadnicze znaczenie i najczęściej są zapewniane przez władze lokalne i regionalne.

33. Uznaje znaczenie wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi oraz jakości odpowiednich usług dla małych dzieci. Zwraca uwagę, że skuteczna, wczesna interwencja oraz wsparcie w całym okresie dzieciństwa i dorastania (a zwłaszcza w momentach krytycznych⁽¹⁵⁾) mogą wywierać znaczący korzystny wpływ na rozwój dziecka. Stwierdza, że niektóre usługi zapewniające przez samorządy lokalne i regionalne, takie jak żłobki, szkoły, biblioteki czy świetlice mają nieodzowne znaczenie dla poprawy samopoczucia dziecka, niemniej w wielu państwach członkowskich ich istnieniu zagrozić mogą programy oszczędnościowe⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁰⁾ Child poverty – family poverty: Are they one and the same?, Eurochild Policy Position, 2011.

⁽¹¹⁾ Zob. np. *The low-pay, no-pay cycle: understanding recurrent poverty*, Shildrick T. et al., Joseph Rowntree Foundation, 2010.

⁽¹²⁾ Zob. np. *Child benefits in the European Union*, J. Bradshaw, Poverty (139), CPAG, 2011.

⁽¹³⁾ What do we mean by 'adequate' benefits?, J. Veit-Wilson, rozdział 14 [w:] J. Strelitz and R. Lister [red.]: *Why money matters. family income, poverty and children's lives*, Save the Children, London, s. 125–132.

⁽¹⁴⁾ Zob. np. *Precarious work: risk, choice and poverty traps*, R. MacDonald, [w:] *Handbook of youth and young adulthood: new perspectives and agendas*, A. Furlong, 2009.

⁽¹⁵⁾ *Understanding youth exclusion: critical moments, social networks and social capital*, Shildrick, T.A. & MacDonald, R., Youth & Policy, 2008.

⁽¹⁶⁾ Tamże.

34. Z zadowoleniem odnosi się do wniosku w sprawie umocnienia roli edukacji w zapobieganiu i przerywaniu cyklu ubóstwa dzięki zlikwidowaniu wszelkich barier finansowych w kształceniu i zapewnieniu równych szans oraz udzieleniu niezbędnego dodatkowego wsparcia w celu zrekompensowania wszelkich nierówności. Uznaje znaczenie równego dostępu do usług związanych z edukacją, takich jak nieodpłatne posiłki, podręczniki i materiały edukacyjne, finansowe wspieranie uczestnictwa w wycieczkach szkolnych i zajęciach kulturalnych dzieci z rodzin o niskich dochodach i zagrożonych ubóstwem. Tego typu usługi świadczone są niezmiennie przez władze regionalne i lokalne.

35. Podkreśla rolę, jaką mogą odgrywać placówki opieki nad dziećmi w zmaganiach z problemem ubóstwa dzieci. Dla samych dzieci placówki te oznaczają możliwość interakcji z innymi dziećmi i z pracownikami oraz czerpania korzyści z tych kontaktów. Może to poprawić poznawczy, językowy, emocjonalny i społeczny rozwój dzieci, a efekty wydają się długotrwałe.

36. Podkreśla potencjalny niszczący wpływ ubóstwa na zdrowie dzieci⁽¹⁷⁾. Zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie nierówności zdrowotnych wyraża zaniepokojenie w związku z niedostatecznym zajęciem się kwestią dostępu dzieci do usług zdrowotnych oraz ogólnym brakiem świadomości, niskim priorytetem politycznym i niewystarczającymi zobowiązaniami w zakresie zwalczania nierówności zdrowotnych. Proponuje, by w zaleceniach i komunikacie podkreślone zostało znaczenie, jakie ma poprawa zdrowia dzieci, także zdrowia psychicznego. Zgadza się z poglądem, iż dzieci potrzebują konkretnych, ukierunkowanych programów w ramach szerszych wysiłków na rzecz ograniczania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz że należy zapewnić powszechny dostęp do opieki zdrowotnej dla ubogich i wykluczonych społecznie grup, w tym także dla wszystkich dzieci.

37. Podziela obawę, że problemy środowiskowe, takie jak zanieczyszczenie, ruch uliczny, zatrucie gleb i wody pitnej, często w nieproporcjonalnie większym stopniu dotyczą dzieci ubogich. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek, by dołożyć wszelkich starań w celu uniknięcia tworzenia gett, w których skupione byłyby dzieci cierpiące z powodu ubóstwa i wykluczenia społecznego, oraz w celu promowania zróżnicowania grup społecznych w mieszkalnictwie. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję włączenia dzieci i ich rodzin oraz społeczności do procesów planowania. Sugeruje, by w zaleceniach rozważyć możliwość wprowadzenia minimalnych norm dotyczących mieszkalnictwa, z uwzględnieniem nadrzędnego statusu praw dziecka.

38. Zgadza się, że państwa członkowskie powinny dopilnować, by dzieci nie były oddzielane od rodzin ze względu na fakt, iż rodzina nie posiada wystarczających środków, by zapewnić im opiekę. Przyznaje w związku z tym, że zagwarantowanie odpowiednich środków skutecznie zapobiegłoby takiej sytuacji. Przestrzega przed nasilaniem stygmatyzacji związanej z ubóstwem poprzez zbyt jednoznaczne kojarzenie ubóstwa z przypadkami przemocy w rodzinie oraz zwraca uwagę na istotną rolę, jaką w zakresie ochrony dziecka odgrywają władze lokalne i regionalne.

⁽¹⁷⁾ Zob. np. *Health consequences of poverty for children*, Spencer N., „End Child Poverty”, 2008.

Zaangażowanie dzieci i młodzieży

39. Zdecydowanie popiera nacisk na czynny udział dzieci i młodzieży w ramach proponowanych zaleceń. Zgadza się z opinią, iż przeszkody utrudniające taki udział dotyczą wszystkich dzieci, a w przypadku dzieci znajdujących się w niekorzystnej sytuacji przeszkody te są wielokrotnie większe, dlatego tradycyjne podejścia do konsultacji mogą w ich przypadku nie zdać egzaminu. Warto jednak propagować w rodzinach, społecznościach, organizacjach pozarządowych i sektorze prywatnym podejście oparte na aktywnym uczestnictwie z myślą o wzmacnianiu zaangażowania całego społeczeństwa.

40. Proponuje, by zaangażowanie dzieci obejmowało możliwość współtworzenia decyzji mających wpływ na ich życie, uczestnictwo w sporcie i zajęciach rekreacyjnych w celu poprawy stanu zdrowia, wyrabianie umiejętności poprzez udział w życiu społecznym, rozwój osobisty i udział w zajęciach kulturalnych, podnoszenie poziomu świadomości w odniesieniu do innych kultur i różnorodności kulturowej tak, aby tworzyć bardziej zintegrowane i mniej dyskryminujące społeczeństwo.

41. Wzywa rządy krajowe oraz władze lokalne i regionalne, aby przyczyniły się do zapewnienia dzieciom i młodzieży warunków do nauki, rozwoju i rekreacji oraz wszelkich możliwości, które są niezbędne dla ich aktywnego zaangażowania.

42. Zgadza się, że przeszkodą w walce z ubóstwem dzieci jest brak społecznej i politycznej świadomości na temat problemu oraz jego wpływu na dzieci, ich rodziny i społeczeństwo ogólnie. Obawia się, że sytuację tę pogarsza jeszcze ograniczone zainteresowanie mediów problemem ubóstwa, a w niektórych przypadkach negatywne podejście do problemu ubóstwa, znikoma świadomość praw dziecka lub niewielkie poparcie dla tych praw, a także brak perspektywicznej wizji i troska wyłącznie o pozyskanie elektoratu w krótkim terminie (młodzież nie głosuje). Zauważa, że w kulturze politycznej wielu krajów nie ma zwyczaju skupiania się na dziecku czy postrzegania go jako pełnoprawnej osoby.

43. Zwraca uwagę na pracę władz lokalnych i regionalnych oraz działania zmierzające do zapewnienia dzieciom miejsca w procesach decyzyjnych dotyczących kwestii oddziałujących na ich życie, choć wiele pozostało jeszcze do zrobienia, aby zapewnić dzieciom prawo wypowiedzania się w sprawach ich dotyczących zgodnie z art. 12 Konwencji ONZ o prawach dziecka.

Zalecenia

44. Zaleca wprowadzenie konkretnego celu związanego z ubóstwem dzieci jako priorytetu inicjatywy przewodniej pt. „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym”. Opowiada się również za przyjęciem szeroko zakrojonej strategii walki z ubóstwem dzieci i wykluczeniem społecznym (obejmującej poziom krajowy, regionalny i lokalny i dopasowanej do ogólniejszej strategii „Europa 2020”), a także za stworzeniem systemu monitoringu opartego na miarodajnych wskaźnikach, który zostałby połączony z mechanizmem sprawozdawczości funkcjonującym obecnie w ramach Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka.

45. Przypomina o potrzebie wprowadzenia w państwach członkowskich konkretnej sprawozdawczości w odniesieniu do ubóstwa dzieci i proponuje, by – pod warunkiem opracowania narzędzi do oceny sytuacji zagrożenia lub trudnego położenia, które winny zostać wykorzystane przez władze lokalne i regionalne – wymóg ten został włączony do obowiązków sprawozdawczych państw członkowskich dotyczących strategii „Europa 2020”. Zwraca uwagę na fakt, że z szybkiego sondażu przeprowadzonego przez KR 19 kwietnia 2011 r. wynika, iż wielu respondentów uważa ewentualne wprowadzenie obowiązkowych priorytetów w przyszłych programach regionalnych za właściwy krok, który mógłby uwypuklić problematykę ubóstwa i wykluczenia społecznego na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

46. Zaleca, by w rozdzielaniu środków w ramach funduszy strukturalnych uwzględnić wagę projektów i usług, które pomagają w walce z ubóstwem dzieci i promują ich dobro oraz dobro ich rodzin, zwłaszcza, jeżeli dotyczą nieletnich lub młodzieży borykających się z niepełnosprawnością fizyczną lub umysłową, wykorzystaniem, uzależnieniem od narkotyków,

imigracją, konfliktem z prawem i innymi czynnikami utrudniającymi ich sytuację, jak też zwiększając zaangażowanie tych dzieci i rodzin oraz przeciwstawiają się negatywnemu postrzeganiu i stygmatyzacji ubóstwa.

47. Zaleca, by czynnie włączać władze lokalne i regionalne, które są kluczowym ogniwem w realizacji krajowych i europejskich strategii politycznych na szczeblu lokalnym, w opracowywanie decyzji i polityk dotyczących wsparcia dla rodzin, świadczenia usług i aktywnego udziału dzieci i młodzieży.

48. Zaleca, by w celu dzielenia się sprawdzonymi rozwiązaniami Komisja rozwijała i podtrzymywała stały dialog z KR-em, a także przewidywała środki finansowe, które umożliwią KR-owi opublikowanie we współpracy z takimi organizacjami, jak Eurocities czy Eurochild, sprawozdań dokumentujących projekty poświęcone walce z ubóstwem dzieci pomyślnie zrealizowane przez władze lokalne i regionalne z różnych państw członkowskich.

Bruksela, 15 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Dyrektywa w sprawie hałasu w środowisku: dalsze działania”

(2012/C 113/08)

KOMITET REGIONÓW

- Z zadowoleniem odnotowuje korzyści płynące z dyrektywy, lecz jest zaniepokojony faktem, iż ani w dyrektywie w sprawie hałasu ani w sprawozdaniu na temat jej wdrażania nie znalazły się konkretne odniesienia do kluczowej roli, jaką mają do odegrania władze regionalne i lokalne w zwalczaniu nadmiernego hałasu.
- Zwraca uwagę, że zagrożenie hałasem stanowi głównie problem lokalny, który jednak powinien być przede wszystkim rozwiązany na poziomie europejskim. W związku z tym apeluje o stworzenie ambitnej polityki europejskiej w zakresie emisji hałasu, która miałaby formę europejskich środków dotyczących źródeł zanieczyszczenia.
- Zaleca, by Komisja – po przeprowadzeniu dokładnej oceny skutków dla władz lokalnych i regionalnych – ustanowiła wartości docelowe lub progowe w oparciu o zalecenia zdrowotne WHO.
- Podkreśla konieczność uzupełnienia luk w prawodawstwie oraz powiązania ze sobą i zapewnienia komplementarności różnych instrumentów prawnych regulujących kwestie związane ze zwalczaniem hałasu u źródła, szczególnie w odniesieniu do pojazdów, zwłaszcza samochodów osobowych i ciężarowych, dróg, kolei i lotnisk, poprzez stworzenie wspólnych ram prawnych.
- Zauważa, że władze lokalne i regionalne muszą realizować politykę UE dotyczącą narażenia na hałas; do tego niezbędne jest wsparcie finansowe i techniczne oraz krajowe i europejskie środki uzupełniające.
- Wzywa do uwzględnienia problematyki związanej z hałasem i narażeniem na hałas we wszystkich odnośnych procesach i inicjatywach politycznych, zwłaszcza w przyszłym siódmym programie działań UE w zakresie ochrony środowiska, w drugim planie działania UE na rzecz środowiska i zdrowia, a także w inicjatywach na rzecz zrównoważonego transportu w ramach programów rozwoju regionalnego UE oraz w polityce w zakresie gospodarki przestrzennej.
- Zaleca Komisji rozszerzenie koncepcji wielopoziomowego sprawowania rządów na inne dziedziny, m.in. zagadnienia związane z hałasem, przy uwzględnieniu Porozumienia Burmistrzów.

Sprawozdawca	José MACÁRIO CORREIA (PT/PPE), przewodniczący Rady Miasta Faro
Dokument źródłowy	Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z wykonania dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku zgodnie z art. 11 dyrektywy 2002/49/WE
	COM(2011) 321 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Uwagi ogólne

1. Podkreśla znaczenie przeciwdziałania hałasowi i opracowania europejskiej polityki dotyczącej hałasu na podstawie przyjętej 25 czerwca 2002 r. dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie hałasu w środowisku.

2. Z zadowoleniem odnotowuje korzyści płynące z dyrektywy, jeśli chodzi o sporządzanie map hałasu, ustalanie wspólnych wskaźników, ocenę narażenia mieszkańców UE na hałas i wskazanie organów odpowiedzialnych za opracowanie planów działania.

3. Z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Komisji z wykonania dyrektywy, które postrzega jako dobry punkt wyjścia do przeprowadzenia niezbędnego przeglądu dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku.

4. Stwierdza z żalem, iż niektóre państwa członkowskie nie przedstawiły w przewidywanym terminie map hałasu, jak również ubolewa nad koniecznością wszczęcia wobec Malty postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom.

5. Ubolewa, że ani w dyrektywie ani w sprawozdaniu z jej wykonania nie ma konkretnych odniesień do władz lokalnych i regionalnych. Podkreśla kluczową rolę tych władz w zwalczaniu nadmiernego hałasu; z tego względu chciałby w pełni uczestniczyć w kształtowaniu przyszłej polityki w tym zakresie.

6. Zwraca uwagę, że zagrożenie hałasem stanowi głównie problem lokalny, który jednak powinien być przede wszystkim rozwiązany na poziomie europejskim. W związku z tym apeluje o stworzenie ambitnej polityki europejskiej w zakresie emisji hałasu, która miałaby formę europejskich środków dotyczących źródeł zanieczyszczenia.

7. Podkreśla potrzebę ustalenia celów, by zmniejszyć hałas, na jaki narażeni są ludzie na obszarach zabudowanych, w parkach publicznych lub na innych obszarach ciszy w aglomeracjach, na obszarach ciszy na otwartym terenie poza miastem, w pobliżu szkół i szpitali, jak też w innych budynkach lub miejscach szczególnie narażonych na hałas.

8. Zauważa, że Komisja w wykazie skutków hałasu dla zdrowia nie wymienia w wyraźny sposób najbardziej rozpowszechnionych następstw narażenia na hałas, którymi są szumy uszne (łac. *tinnitus auris*) oraz nadwrażliwość na dźwięki (ang. *hyperacusis*), często wywołane upośledzeniem słuchu z powodu narażenia na wysoki poziom hałasu. Co najmniej 10 % populacji cierpi z powodu szumów usznych i/lub nadwrażliwości na dźwięki, a skala tego zjawiska narasta

wśród młodych ludzi na skutek wysokiego poziomu hałasu. Dlatego też zasadnicze znaczenie ma informowanie opinii publicznej o problemach zdrowotnych wynikających z narażenia na hałas.

9. Zauważa, że w wykazie wcześniejszych i przyszłych inicjatyw UE w omawianej dziedzinie nie wymienia się działań mających na celu obniżenie wysokiego poziomu hałasu w niektórych miejscach publicznych, takich jak dyskoteki.

10. Odnotowuje potrzebę uwzględnienia ostatnich danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczących wartości stosowanych w mapach hałasu, według których wartości wskaźnika L_{NIGHT} należy obniżyć do 40 dB, a także uwzględnić społeczne koszty hałasu emitowanego przez ruch drogowy, kolejowy i samolotowy. Wnosi, by ostatnie dane WHO zostały wyrażone także w formie krzywych przedstawiających stosunek dawki hałasu do kosztów; na podstawie takich wykresów obliczane będą społeczne koszty hałasu emitowanego przez transport.

11. Wzywa do uwzględnienia problematyki związanej z hałasem i narażeniem na hałas we wszystkich odnośnych procesach i inicjatywach politycznych, zwłaszcza w przyszłym siódmym programie działań UE w zakresie ochrony środowiska, w drugim planie działania UE na rzecz środowiska i zdrowia, a także w inicjatywach na rzecz zrównoważonego transportu w ramach programów rozwoju regionalnego UE oraz w polityce w zakresie gospodarki przestrzennej.

B. Zwalczanie hałasu u źródła

12. Podkreśla konieczność uzupełnienia luk w prawodawstwie oraz powiązania ze sobą i zapewnienia komplementarności różnych instrumentów prawnych regulujących kwestie związane ze zwalczaniem hałasu u źródła, szczególnie w odniesieniu do pojazdów, zwłaszcza samochodów osobowych i ciężarowych, dróg, kolei i lotnisk, poprzez stworzenie wspólnych ram prawnych.

13. Stwierdza, że należy pilnie skorygować pewne niedociągnięcia w obecnej dyrektywie oraz że konieczne i użyteczne jest opracowanie metodologii porównawczych dla pomiaru hałasu, wykorzystywanie sieci do pomiaru akustycznego i obserwacji akustycznej, z uwzględnieniem znormalizowanych kryteriów, określeniem wartości docelowych lub progowych, sposobów składania sprawozdań oraz metod oceny, jak też kontroli ich przestrzegania.

14. Podkreśla konieczność przeciwdziałania hałasowi u źródła oraz związane z tym korzyści gospodarcze. Należy wykorzystać tu najnowsze technologie oraz zapewnić przestrzeganie wartości granicznych emisji ustanowionych w celu kontroli zagrożenia hałasem, w przeciwieństwie do ograniczania jego skutków.

15. Zwraca uwagę na korzyści związane z ograniczeniem u źródła hałasu emitowanego przez ruch uliczny jako sposobu na zmniejszenie ponoszonych przez władze lokalne i organy odpowiedzialne za transport drogowy wydatków na bariery akustyczne i izolację dźwiękową.

16. Podkreśla znaczenie uwzględnienia ograniczenia poziomu hałasu w polityce dotyczącej zagospodarowania przestrzennego oraz urbanizacji, zwłaszcza by ograniczyć u samego źródła hałas pochodzący z ruchu drogowego i generowany w okolicy.

17. Podkreśla znaczenie włączenia ograniczania hałasu do celów w zakresie konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu, przedstawionych przez Komisję w białej księdze „Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu”, a jednocześnie stosowania środków związanych ze zrównoważonym rozwojem, efektywnością energetyczną i jakością powietrza oraz oceniania ich na podstawie wpływu na ograniczenie hałasu. Komitet proponuje również, by w celu realizacji zamierzeń białej księgi opracować plan działań z harmonogramem, środkami i terminami oceny.

18. Uważa, że ambitna europejska polityka w zakresie emisji hałasu powinna składać się przynajmniej z następujących środków:

- odnośnie do nowych pojazdów: normy emisji dla wszystkich typów pojazdów i maszyn (do użycia na lądzie i pod ziemią, na wodzie i pod wodą, w powietrzu itp.);
- odnośnie do istniejących pojazdów: środki dotyczące wymiany starszych pojazdów i maszyn na cichsze modele, a w przypadku pojazdów szynowych modernizacja technologii ochrony przed hałasem;
- zmiana metod testowania: Komitet zaleca opracowanie metod testowania pojazdów i maszyn, które sprawdzają poziom emisji w realnych warunkach (*real life conditions*);
- opracowanie i poprawa technologii cichych opon.

19. Wnosi, by branża transportowa przyjęła cele dotyczące ograniczenia hałasu, ewentualnie dzięki takim narzędziom jak opłaty za dostęp do sieci lub korzystanie z niej (sieci drogowe, kolejowe, wodne i lotnicze), by podmioty zanieczyszczające ponosiły koszty powodowanego przez siebie hałasu.

20. Zaleca wspólną strategię i ambitniejsze cele w zakresie zmniejszania poziomu hałasu podczas przeglądu dyrektywy 70/157/WE dotyczącej hałasu powodowanego przez pojazdy silnikowe, dyrektywy 2001/43/WE dotyczącej hałasu powodowanego przez opony oraz wniosków dotyczących hałasu powodowanego przez pojazdy kategorii L objęte dyrektywą 97/24/WE, a także wnosi o przedsięwzięcie środków mających zagwarantować ludziom mieszkającym w pobliżu lotnisk ciszę nocną przez co najmniej 7 godzin.

21. Z zadowoleniem przyjmuje najnowsze rozwiązania w zakresie systemu oznakowania opon, które umożliwią konsumentom, osobom zarządzającym flotami samochodów oraz władzom publicznym wybór opon powodujących najmniejszy

hałas. W tym kontekście proponuje również, aby oznakowanie opon pozwalało konsumentom na porównanie informacji o poziomie hałasu i zużyciu paliwa w przypadku danej opony. Ponadto proponuje, aby takie etykiety były powiązane z jasnymi przepisami europejskimi dotyczącymi pojazdów, dzięki którym, przy jednoczesnym zastosowaniu odpowiednich technologii w zakresie budowy nawierzchni drogowych, można zmniejszyć hałas na drogach o połowę (10 dB). Przypomina jednocześnie o specyfice państw członkowskich położonych na północy, gdzie – w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego w sytuacjach nadzwyczajnych – stosuje się określone opony, na przykład opony z kolcami lub bez nich, w warunkach zimowych oraz w innych ekstremalnych warunkach pogodowych.

22. Odnotowuje, że opracowując ciche materiały nawierzchniowe, należy brać pod uwagę lokalne warunki klimatyczne i pogodowe, a także zwiększenie wytrzymałości nawierzchni na zabezpieczenia antypoślizgowe (posypywanie solą, opony kolcowane).

23. Podkreśla, że dyrektywa 2000/14/WE w sprawie hałasu powodowanego przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń jest bardzo ważnym instrumentem.

24. Dostrzega konieczność wymiany lub dostosowania taboru kolejowego w jak najszybszym terminie, a najpóźniej do 2020 r., oraz wprowadzenia zachęt do korzystania z cichszego sprzętu. Należałoby tu zastosować narzędzia rynkowe, takie jak opłaty za dostęp do sieci kolejowej, tak aby podmioty zanieczyszczające ponosiły koszty powodowanego przez siebie hałasu. W średnim okresie należy przewidzieć środki dodatkowe, takie jak zakaz używania taboru nie wykorzystującego technologii zapewniających najniższy poziom hałasu, jeśli narzędzia rynkowe okazałyby się niewystarczające. Komitet pragnie w tym kontekście ponownie zwrócić uwagę zwłaszcza na przegląd polityki UE w sprawie hałasu kolejowego oraz na projekty pilotażowe prowadzone obecnie w Niemczech i w Holandii w zakresie hałasu kolejowego.

25. Zwraca uwagę na pilną potrzebę wprowadzenia usprawnień na obszarach miejskich poprzez zachęty do korzystania z cichszych środków transportu, takich jak samochody hybrydowe i elektryczne, oraz z cichszego i bardziej zrównoważonego transportu publicznego.

26. Proponuje przedsięwziąć środki z zakresu planowania miejskiego, takie jak wprowadzenie tramwajów i innych środków transportu publicznego, w tym systemów podziemnych, promowanie przemieszczania się pieszo bądź na rowerze, ograniczenie ruchu samochodowego i prędkości pojazdów, włączenie zagadnień ochrony środowiska do umów publicznych oraz zapewnienie władzom lokalnym i regionalnym solidnych zachęt i odpowiednich informacji na temat unijnych mechanizmów finansowania.

C. Wyzwania dla przyszłej dyrektywy w sprawie hałasu w środowisku

27. Aby zapewnić szersze i lepsze przestrzeganie dyrektywy i porównywalność między państwami członkowskimi, wzywa do przeglądu załącznika V dyrektywy, który zawiera zestawienie minimalnych wymogów odnoszących się do planów działania w sprawie hałasu, a także załącznika VI, który definiuje rodzaj informacji przekazywanych w tym celu Komisji.

28. Proponuje znormalizowanie na poziomie UE instrumentów i metod służących opracowaniu i/lub wdrożeniu planów działania w sprawie hałasu, jak również zaangażowanie szerokiego spektrum zainteresowanych podmiotów, począwszy od instytutów badawczych i uniwersytetów, a skończywszy na władzach lokalnych i regionalnych, pod auspicjami jednej agencji UE.

29. W tym kontekście zwraca uwagę na fakt, iż w niektórych przypadkach organ odpowiedzialny za opracowanie planu działania w sprawie hałasu równocześnie nie ponosi odpowiedzialności za jego realizację. W związku z tym apeluje, by kwestii tej poświęcić więcej uwagi.

30. Zaleca Komisji rozszerzenie koncepcji wielopoziomowego sprawowania rządów na inne dziedziny, m.in. zagadnienia związane z hałasem, przy uwzględnieniu Porozumienia Burmistrzów.

31. Wzywa do szybkiego ukończenia projektu CNOSSOS-EU (Common Noise Assessment Methods in Europe – wspólne metody oceny hałasu w Europie) w celu wprowadzenia jednolitej metody oceny dla wszystkich map hałasu z ruchu drogowego, kolejowego, z działalności przemysłowej i z samolotów.

32. Zaleca, by Komisja – po przeprowadzeniu dokładnej oceny skutków dla władz lokalnych i regionalnych – ustanowiła wartości docelowe lub progowe w oparciu o zalecenia zdrowotne WHO oraz zobligowała państwa członkowskie do działania w momencie osiągnięcia pewnego określonego poziomu hałasu.

33. Ma pewne zastrzeżenia w odniesieniu do europejskich norm emisji hałasu, jeśli są one traktowane w oderwaniu od kompleksowej polityki zwalczania hałasu. Ich stosowanie należy bowiem do obowiązków władz lokalnych i regionalnych, tymczasem lokalne i regionalne środki w tym zakresie często są niewystarczające. Ewentualne wprowadzenie tego rodzaju norm emisji powinno zatem być rozważane w ramach ogólnej europejskiej polityki zwalczania hałasu, która łączyłaby środki dotyczące emisji i imisji. Komitet proponuje następujące działania:

- opracowanie strategii tematycznej w zakresie hałasu, która określałaby europejską politykę w sprawie hałasu (w tym harmonogram, środki i terminy oceny);
- zadbanie o to, by poziom ambicji, jaki reprezentuje dyrektywa w sprawie hałasu w środowisku, odpowiadał poziomowi ambicji środków UE dotyczących źródeł zanieczyszczenia hałasem;
- stworzenie polityki UE w dziedzinie emisji, które powinno poprzedzać zmianę dyrektywy; zwykle bowiem musi upłynąć kilka lat, zanim środki mające na celu ograniczanie emisji u źródła przyniosą efekty;
- rewizję dyrektywy w sprawie hałasu.

34. Podkreśla znaczenie przywrócenia zalecanych wartości, które zostały już uwzględnione w zielonej księdze na temat

przyszłej polityki UE w sprawie hałasu, lecz są pominięte w obecnej dyrektywie, zaś w nowszych badaniach WHO zostały potwierdzone jako cele w zakresie ochrony. Należy też zwrócić uwagę, że hałas pochodzący z różnych źródeł ma skumulowany wpływ i że długoterminowe wartości docelowe WHO powinny stanowić podstawę planowania nowych projektów.

35. Zaleca zwiększenie synergii między polityką przeciwdziałania hałasowi a polityką dotyczącą jakości powietrza (zarówno dyrektywa UE w sprawie jakości powietrza, jak i dyrektywa w sprawie hałasu w środowisku przewidują obowiązki dotyczące planów działania). Pomoże to zwiększyć skuteczność wspólnych działań politycznych.

36. Sugeruje, by po przeprowadzeniu dokładnej oceny skutków dla władz lokalnych i regionalnych ustanowić cele w zakresie zmniejszenia narażenia na hałas na wzór tych, które zostały określone dla zanieczyszczenia powietrza i ochrony klimatu. Należy dążyć do zmniejszenia do roku 2023 o przynajmniej 15 % liczby osób narażonych w porze nocnej na hałas o natężeniu 55 dB.

37. Uważa, że w przyszłych mapach hałasu należy rozważyć zmniejszenie L_{DEN} do 40 dB, a L_{NIGHT} do 35 dB.

38. Wzywa do wyjaśnienia niektórych pojęć zawartych w dyrektywie, a zwłaszcza „aglomeracji” czy „obszarów ciszy”.

D. Rola władz lokalnych i regionalnych

39. Zauważa, że władze lokalne i regionalne muszą realizować politykę UE dotyczącą narażenia na hałas; do tego niezbędne jest wsparcie finansowe i techniczne oraz krajowe i europejskie środki uzupełniające.

40. Zwraca uwagę na potrzebę stworzenia sieci wymiany informacji, doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań między regionami i miastami. Informacje powinny być aktualne i dostępne we wszystkich językach.

41. Zaleca poprawę jakości i szersze rozpowszechnianie informacji udzielanych regionom i miastom, jak też zapewnienie wsparcia i wytycznych dla przedstawienia na wspólnych mapach skumulowanego hałasu z różnych źródeł. Zgodnie z zasadą pomocniczości to poszczególne władze lokalne powinny decydować o tym, jaki sposób prowadzenia kampanii informacyjnych będzie w danym przypadku najlepszy.

42. Proponuje przeprowadzenie na szczeblu lokalnym i regionalnym kampanii uświadamiających i informacyjnych na temat hałasu, jak też konsultacji i wysłuchań publicznych, które pozwolą na lepsze zapoznanie się z rzeczywistą sytuacją i jej objaśnienie społeczeństwu.

43. Sugeruje ustanawianie większej liczby partnerstw między władzami lokalnymi i regionalnymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi stowarzyszeniami obywateli, szczególnie poprzez przyznawanie nagród i wyróżnień. Mogłoby się to przyczynić do wypuklenia kreatywnych lub racjonalnych pod względem kosztów działań realizowanych w całej UE.

E. Zalecenia końcowe

44. Za konieczne uważa ustalenie granicznych wartości hałasu, zarówno z myślą o zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony, jak i w celu uniknięcia zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym z przyczyn związanych z ochroną przed hałasem. Niezwykle istotne jest jednak, by przy ustalaniu wartości progowych i/lub docelowych, wdrażaniu dyrektywy i rozważaniu wprowadzenia dodatkowych środków na wypadek przekroczenia granicznych wartości hałasu przestrzegać zasady

pomocniczości oraz uwzględniać skutki tych środków dla władz lokalnych i regionalnych, a także różnorodność klimatu i inne warunki w Europie.

45. Podkreśla, jak ważne jest zrównoważenie dodatkowych kosztów i obciążeń administracyjnych spoczywających na przedsiębiorstwach i władzach publicznych wynikającymi z nich korzyściami dla środowiska.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Modernizacja szkolnictwa wyższego”

(2012/C 113/09)

KOMITET REGIONÓW

- Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja Europejska pragnie pełnić aktywniejszą rolę we wspieraniu instytucji szkolnictwa wyższego oraz różnych władz krajowych, regionalnych i lokalnych we wdrażaniu programu modernizacji na rzecz szkolnictwa wyższego.
- Zgadza się ze stwierdzeniem Komisji Europejskiej, że w całej Europie za mało inwestuje się w szkolnictwo wyższe i uznaje przy tym, że nie tylko państwa członkowskie, lecz często także władze regionalne muszą podjąć odpowiedzialność w zakresie zwiększenia inwestycji w szkolnictwo wyższe ze środków publicznych.
- Zachęca Komisję Europejską, by podczas ustalania konkretnych programów i kierunków działania poświęciła jeszcze więcej uwagi jednemu z priorytetów, który sama ustanawia dla państw członkowskich i instytucji szkolnictwa wyższego – zwiększeniu liczby studentów i niezbędnemu w tym celu wzmocnieniu „wymiaru społecznego” szkolnictwa wyższego.
- Sądzi, że znaczenie szkolnictwa wyższego może przejawiać się także w stopniu, w jakim instytucje szkolnictwa wyższego odpowiadają na potrzeby lokalne i regionalne, a tym samym wnoszą rzeczywisty wkład w rozwój lokalny i regionalny.
- Zwraca uwagę, że należy jeszcze podjąć wiele działań na rzecz rozszerzenia i pogłębienia możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej i współpracy transgranicznej, a tym samym znacznego zwiększenia ich wartości dodanej.
- Komitet po raz kolejny zwraca uwagę na to, że ważne kompetencje w dziedzinie kształcenia i edukacji, leżą w gestii władz lokalnych i regionalnych, tak samo jak polityka dotycząca młodzieży i zatrudnienia. Komitet podkreśla, że władze lokalne i regionalne mają w związku z tym do odegrania kluczową rolę we wdrażaniu programu modernizacji, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości.

Sprawozdawca

Mia DE VITS (BE/PSE), posłanka do parlamentu flamandzkiego

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – plan modernizacji europejskich systemów szkolnictwa wyższego”

COM(2011) 567 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE**KOMITET REGIONÓW****1. Uwagi ogólne**

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat „Działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – plan modernizacji europejskich systemów szkolnictwa wyższego”, w którym Komisja Europejska formułuje najważniejsze cele reform szkolnictwa wyższego. Komitet docenia fakt, że Komisja Europejska pragnie w ten sposób nadać dodatkowy impuls reformom, które wprowadzono w związku z procesem bolońskim oraz utworzeniem europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego i europejskiej przestrzeni badawczej, lecz które są jeszcze dalekie od pełnej realizacji. Komitet popiera też nadanie dużego znaczenia tym reformom w szerszych ramach strategii „Europa 2020” i jej inicjatyw przewodnich.

2. Zgadza się z podejściem przyjętym w komunikacie, w ramach którego Komisja Europejska z jednej strony wylicza najważniejsze cele polityczne, które mają być zrealizowane do końca dekady przez państwa członkowskie oraz instytucje szkolnictwa wyższego, a z drugiej strony określa, w jaki sposób może sama wspierać państwa członkowskie i uczelnie w realizacji tego programu modernizacji.

3. Zgadza się z tym, że odpowiedzialność za przeprowadzenie reform szkolnictwa wyższego, w którym to obszarze polityki UE posiada kompetencje koordynujące i wspierające, spoczywa w głównej mierze na państwach członkowskich oraz na samych uczelniach, choć wyzwania i podejmowane w odpowiedzi działania polityczne wykraczają poza granice państw. Ponadto Komitet po raz kolejny zwraca uwagę na to, że ważne kompetencje w dziedzinie kształcenia i edukacji, leżą w gestii władz lokalnych i regionalnych, tak samo jak polityka dotycząca młodzieży i zatrudnienia. Komitet podkreśla, że władze lokalne i regionalne mają w związku z tym do odegrania kluczową rolę we wdrażaniu programu modernizacji, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości.

4. Odnotowuje, że proponowana strategia modernizacji szkolnictwa wyższego nie wydaje się wzbudzać jakichkolwiek wątpliwości, jeśli chodzi o jej zgodność z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

5. Podkreśla, że szkolnictwo, w tym szkolnictwo wyższe, musi przede wszystkim zapewniać studentom szerokie i ogólne wykształcenie, a także maksymalne wykorzystanie ich talentów i możliwość rozwoju otwartej, silnej i złożonej osobowości, zdolnej do pełnego podjęcia odpowiedzialności w życiu społecznym. Kształcenie ma też niewątpliwą wartość gospodarczą, lecz nie jest to jedyna wartość. Dlatego też rozpatrywanie go z perspektywy ekonomicznej jest nieuchronnie niepełnym

podejściem. Nie oznacza to jednak, że podejście ekonomiczne w określonym kontekście nie ma sensu; może być ono nawet konieczne.

6. Niezależnie od powyższego, w pełni popiera stwierdzenie, że szkolnictwu i edukacji należy przyznać kluczową rolę, aby osiągnąć w Europie inteligentny i zrównoważony wzrost, sprzyjający włączeniu społecznemu.

2. Kluczowe zagadnienia polityczne dla państw członkowskich i instytucji szkolnictwa wyższego

2.1 *Podwyższenie poziomu wykształcenia, aby liczba absolwentów i naukowców odpowiadała potrzebom Europy*

7. Zgadza się z wynikami analiz wskazującymi na to, że należy podnieść przeciętny poziom wykształcenia w Europie tak, aby w roku 2020 40 % młodych ludzi kończyło studia wyższe lub ich odpowiednik, by zaspokoić prognozowany i konieczny wzrost liczby miejsc pracy wymagających wiedzy specjalistycznej, zapewnić młodym ludziom lepsze perspektywy miejsc pracy wysokiej jakości, a tym samym zwalczać bezrobocie, w szczególności wśród młodzieży.

8. Jest przekonany, iż powszechne wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań ICT w szkołach wyższych może przyczynić się do poprawy dostępności szkolnictwa wyższego i zwiększenia liczby studentów, na przykład o tych zamieszkujących słabo zaludnione tereny, wyspy i obszary górskie, jak również regiony najbardziej oddalone.

9. Zdecydowanie popiera stwierdzenie, że należy zachęcać do podejmowania studiów wyższych osoby reprezentujące szersze spektrum społeczne i wyraża ubolewanie, że poszczególne grupy społeczne nadal nie podejmują w wystarczającym stopniu studiów wyższych. Komitet wskazuje, że ten niski udział, który jest jeszcze bardziej widoczny wśród kadry akademickiej, stawia nas nie tylko przed problemami natury społecznej, lecz także oznacza bezsensowne marnowanie talentów z punktu widzenia gospodarki.

10. W związku z tym proponuje nie tylko monitorowanie, jakich postępów dokonują państwa członkowskie w zakresie zwiększenia liczby studentów i, co niemniej ważne, ich sukcesów akademickich, lecz także w jakim stopniu państwom członkowskim i instytucjom szkolnictwa wyższego udaje się przyciągnąć studentów z niewystarczająco reprezentowanych i „nietradycyjnych” grup społecznych, przy jednoczesnym przewidywaniu klasycznych wzorców tak, aby zwalczać stereotypy dotyczące wyboru studiów i wynikającą z nich segregację na rynku pracy. Z uwagi na zmiany demograficzne Komitet jest też przekonany, że do koniecznego i znacznego zwiększenia liczby studentów w dłuższej perspektywie można doprowadzić tylko wtedy, gdy państwa członkowskie i wyższe uczelnie zdołają umieścić ten „wymiar społeczny” w centrum swojej

polityki kształcenia wyższego. Zdaniem Komitetu nieuniknione jest więc sformułowanie w tej dziedzinie określonych celów, które muszą być oczywiście dostosowane do specyficznych warunków panujących w każdym państwie członkowskim oraz w poszczególnych regionach w każdym państwie członkowskim. Podkreśla jednak, że z większym uczestnictwem wiąże się także konieczność zintensyfikowanego finansowania instytucji szkolnictwa wyższego, tak aby zagwarantować najwyższe standardy dydaktyczno-naukowe.

11. Popiera wezwanie Komisji Europejskiej do zagwarantowania wsparcia finansowego potencjalnym studentom ze środowisk o niższych dochodach. W tym kontekście Komitet z zaniepokojeniem odnotowuje, że poszczególne państwa członkowskie podejmują decyzje lub rozważają podwyższenie opłat za studia, mimo ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie UE międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, którego art. 13 stanowi, że „nauczanie wyższe będzie w równym stopniu dostępne dla wszystkich na podstawie kryterium zdolności, w wyniku zastosowania wszystkich odpowiednich środków, w szczególności stopniowego wprowadzania bezpłatnej nauki”. Komitet obawia się, że podwyższenie czesnego zwiększy także przeszkody finansowe utrudniające podjęcie studiów wyższych, i to właśnie w chwili, gdy wielu studentów i ich rodzin boryka się ze skutkami kryzysu finansowego i gospodarczego.

12. Zwraca uwagę, że obok kwestii finansowych także inne aspekty (takie jak uważny wybór kierunku studiów, odpowiednie wcześniejsze przygotowanie i nadrobienie zaległości w razie jego braku, orientacja zawodowa i dotycząca studiów, wczesna zmiana na bardziej odpowiedni kierunek studiów lub karierę, aby zapobiec przerwaniu studiów, podejście do kształcenia bardziej skoncentrowane na studentach itp.) mogą odgrywać ważną rolę w dostępie do edukacji i w osiąganiu sukcesów w kształceniu. Komitet wzywa, by państwa członkowskie i instytucje szkolnictwa wyższego odpowiednio uwzględniły te kwestie. Komitet wyraża ubolewanie, że przepływ i gromadzenie informacji na ten temat wśród państw członkowskich ma zbyt mało systematyczny charakter w porównaniu z innymi aspektami kształcenia wyższego. Uważa w związku z tym, że należy udzielić wsparcia dla centrum monitorowania wymiaru społecznego w edukacji wyższej, które jest obecnie ustanawiane w ramach procesu bolońskiego.

13. Przyjmuje z zadowoleniem środki proponowane przez Komisję Europejską, takie jak rozwój krajowych ram kwalifikacji z wyraźnymi i w razie potrzeby dodatkowymi etapami przejściowymi między poszczególnymi poziomami kwalifikacji, czy też postawienie w centrum wyników nauczania oraz faktycznie zdobytej wiedzy i umiejętności (m.in. poprzez uznanie kwalifikacji uzyskanych wcześniej lub gdzie indziej, także w ramach nauki nieformalnej i pozaformalnej) w miejsce bardziej tradycyjnych i formalnych kryteriów, takich jak czas trwania studiów i liczba godzin zajęć w ramach danego programu nauczania. Komitet uważa, że takie środki mogą być trafnymi instrumentami na rzecz lepszego oszacowania wartości i poziomu kwalifikacji poszczególnych osób oraz zaoferowania im odpowiedniej i możliwej do zrealizowania ścieżki prowadzącej do wyższych kwalifikacji.

14. Zdecydowanie opowiada się za tym, by Komisja Europejska konsekwentnie utrzymała swoje postępowe podejście do

elastycznych ścieżek nauczania i form uczenia się, także podczas dostosowywania aktualnej i przy opracowywaniu nowej dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

2.2 Poprawa jakości i przydatności wyższego wykształcenia

15. Zgadza się, że szkolnictwo wyższe, o ile jest ukierunkowane na przekazywanie wiedzy i podstawowych transferowalnych umiejętności umożliwiających odniesienie sukcesu w zawodach wymagających wysokich kwalifikacji, dużo zyskuje na intensywnych kontaktach z rynkiem pracy i jego instytucjami. Jednocześnie zdaniem Komitetu także przedsiębiorstwa mogłyby podjąć większą odpowiedzialność wobec kształcenia wyższego, m.in. poprzez oferowanie studentom i kadry naukowej wystarczającej liczby praktyk wysokiej jakości, poprzez refleksję w porozumieniu z instytucjami szkolnictwa wyższego nad przyszłymi ścieżkami zawodowymi oraz wymogami w zakresie kształcenia, poprzez pełne uznawanie ogólnych transferowalnych umiejętności absolwentów itp. Ponadto należy w większym stopniu tworzyć partnerstwa naukowe między przedsiębiorstwami i wyższymi uczelniami.

16. Jest przekonany, że władze lokalne i regionalne, które zasadniczo mają doskonałe kontakty zarówno z instytucjami szkolnictwa wyższego, jak i przedsiębiorstwami, mają najlepsze możliwości wspierania tego dialogu i pośredniczenia w nim.

17. Sądzi, że znaczenie szkolnictwa wyższego może przejawiać się także w stopniu, w jakim instytucje szkolnictwa wyższego odpowiadają na potrzeby lokalne i regionalne, a tym samym wnoszą rzeczywisty wkład w rozwój lokalny i regionalny. Komitet widzi takie osadzenie w danym regionie jako jeden z aspektów, w ramach którego instytucje szkolnictwa wyższego mogą dostosować swoją misję i priorytety strategiczne oraz dążyć do doskonałości, i podkreśla oraz popiera przy tym różnorodność i indywidualność europejskich uczelni wyższych.

18. Wzywa do zakrojonego na szeroką skalę wdrażania rozwiązań ICT we wszystkich europejskich instytucjach szkolnictwa wyższego. Utworzenie wspólnej platformy informacyjnej przez te instytucje i odpowiednie władze krajowe, regionalne i lokalne mogłoby doprowadzić do zwiększenia odsetka osób kończących studia.

2.3 Podwyższanie jakości poprzez mobilność i współpracę transgraniczną

19. Wskazuje na wszechstronne znaczenie przemysłanej mobilności i współpracy transgranicznej dla jakości kształcenia i rozwoju osobistego osób, które mogą z tego skorzystać. Komitet stwierdza, że m.in. dzięki sile napędowej programu Erasmus, wzmocnionej jeszcze przez proces boloński, państwa członkowskie i instytucje szkolnictwa wyższego poczyniły ogromne postępy w tej dziedzinie. Zdaniem Komitetu nieoceniony jest fakt, że dzięki tym programom i współpracy „Europa” kojarzy się wielu osobom z czymś konkretnym i pozytywnym.

20. Zwraca jednak uwagę, że należy jeszcze podjąć wiele działań na rzecz rozszerzenia i pogłębienia możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej i współpracy transgranicznej, a tym samym znacznego zwiększenia ich wartości dodanej. Komisja Europejska słusznie wskazuje na pewne przeszkody, które występują na różnych poziomach politycznych i często są osadzone w specyficznym kontekście krajowym. Komitet uważa, że ta złożona wielopoziomowość nie powinna przeszkodzić państwom członkowskim, władzom lokalnym i regionalnym oraz instytucjom szkolnictwa wyższego w szybkim przezwyciężeniu problemów w ramach ich zakresu kompetencji.

21. Nakłania do wprowadzenia we wszystkich instytucjach szkolnictwa wyższego suplementów do dyplomów, ponieważ stanowią one niezmiernie ważny krok na drodze do umożliwienia porównywalności dyplomów i ułatwiają ich uznawanie.

22. Zwraca uwagę na pewne istniejące inicjatywy na rzecz transgranicznego zapewnienia jakości szkolnictwa wyższego i pragnie, by służyły one za model współpracy transgranicznej ze względu na strukturalny wpływ na systemy szkolnictwa wyższego zaangażowanych w nie krajów i regionów.

23. Wzywa właściwe władze krajowe (w wielu przypadkach są to władze regionalne lub lokalne) do usprawnienia i przyspieszenia procesu uznawania kwalifikacji akademickich, gdyż wpłynie to korzystnie na zwiększenie mobilności studentów i wykładowców. Procedura ta nie powinna obciążać wnioskodawcy zbyt wygórowanymi kosztami i nie powinna trwać dłużej niż cztery miesiące.

2.4 Lepsze wykorzystanie trójkąta wiedzy

24. W pełni popiera potrzebę lepszego rozwoju i wykorzystania „trójkąta wiedzy” między kształceniem, badaniami i rynkiem pracy oraz całkowicie zgadza się ze stwierdzeniem Komisji Europejskiej, że instytucje szkolnictwa wyższego i ośrodki badawcze mogą stymulować rozwój gospodarczy w swoich regionach, wykorzystywać regionalne atuty w skali światowej czy też odgrywać rolę ośrodka w sieci wiedzy służącego lokalnej gospodarce i społeczności.

25. Uznaje, że powyższe rozważania są tym bardziej trafne w przypadkach, gdy władze lokalne i regionalne strategicznie udzielają swojego wsparcia i świadomie wybierają szereg dziedzin priorytetowych, odpowiadających określonym atutom danego regionu oraz określonym potrzebom. Należy zdecydowanie wspierać tworzenie klastrów wiedzy i innowacji z aktywnym udziałem władz lokalnych i regionalnych, wyższych uczelni i miejscowych przedsiębiorstw, w tym firm rozpoczynających działalność gospodarczą.

26. Odnawia przy tym, że Komisja Europejska koncentruje się w komunikacie ściśle na gospodarce, możliwościach dla produktów i usług rynkowych oraz urynkowaniu wiedzy. Podkreśla, że wyższe uczelnie i placówki badawcze mają także społeczne zobowiązanie wobec instytucji publicznych i sektora non-profit, obejmujących: (obowiązkowe) nauczanie, sektor ochrony zdrowia i opieki, a także i instytucje świadczące usługi socjalne i pomoc społeczną.

2.5 Poprawa zarządzania i finansowania

27. Zgadza się ze stwierdzeniem Komisji Europejskiej, że w całej Europie za mało inwestuje się w szkolnictwo wyższe i uznaje przy tym, że nie tylko państwa członkowskie, lecz często także władze regionalne muszą podjąć odpowiedzialność w zakresie zwiększenia inwestycji w szkolnictwo wyższe ze środków publicznych. Komitet wzywa państwa członkowskie, a w odpowiednich przypadkach także władze regionalne, aby mimo ograniczeń budżetowych, nie narażały na szwank przyszłości, lecz raczej utrzymywały inwestycje w dłuższej perspektywie zamiast je ograniczać w dziedzinach, które tworzą podstawy przyszłego wzrostu. Komitet uważa, że Komisja Europejska może monitorować tę kwestię w ramach europejskiego semestru i dopilnować, by cięcia nie dotyczyły obszarów o kluczowym znaczeniu dla realizacji strategii „Europa 2020”.

28. Zgodnie ze swoim przekonaniem, że kształcenie jest dobrem publicznym, podziela pogląd Komisji Europejskiej, że inwestycje publiczne są i muszą koniecznie pozostać w przyszłości fundamentalną podstawą zrównoważonego szkolnictwa wyższego.

29. Odnawia wysiłki na rzecz dywersyfikacji środków finansowych, na przykład poprzez partnerstwa publiczno-prywatne służące finansowaniu infrastruktury, lecz przestrzega przed sięganiem po jedno z możliwych źródeł finansowania – tzn. rozszerzeniem udziału prywatnego finansowania poprzez podwyższenie opłat za studia, co może dodatkowo nadwzględzić budżety domowe. Komitet obawia się, że taka presja na budżety domowe może doprowadzić, m.in. do zmniejszenia liczby studentów, niepożądanych zmian w strukturze społecznej studiujących, a także do zaistnienia bądź wzmocnienia nieharmonijnej mobilności między państwami członkowskimi lub regionami. Z tego względu, by propagować powszechną równość szans i dążyć do doskonałości, zwiększeniu czesnego powinno towarzyszyć wspieranie polityki stypendiów i pożyczek na studia na podstawie kryterium dochodów i osiągnięć akademickich.

30. Może zgodzić się z rozwojem nowych lub rozbudowaniem istniejących mechanizmów finansowania zorientowanych na wyniki oraz poprzez zróżnicowane decyzje strategiczne i różnorodność profili instytucji, a także zachęcać do doskonałości we wszystkich jej przejawach. Jednocześnie Komitet pragnie zwrócić uwagę, że zgodnie z wcześniejszymi doświadczeniami wprowadzenie takich mechanizmów musi być dobrze przemyślane i ostrożnie realizowane, m.in. po to, by odpowiednie metody i wskaźniki rzeczywiście wspierały osiągnięcie pożądanego celu oraz by w pełni uwzględnić wysiłki na rzecz różnorodności wśród poszczególnych instytucji oraz wewnątrz nich.

31. Wskazuje, że większa autonomia instytucji szkolnictwa wyższego nie zwalnia ich z odpowiedzialności ani zobowiązań wobec ich otoczenia. Jednocześnie Komitet uważa, że zwiększenie tej autonomii ma także pozytywny wpływ na przyciągnięcie kapitału prywatnego i przyczynia się do pożądanego zwiększenia inwestycji w szkolnictwo wyższe.

3. Wkład UE: zachęty dotyczące przejrzystości, zróżnicowania, mobilności i współpracy

32. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja Europejska pragnie pełnić aktywniejszą rolę we wspieraniu instytucji szkolnictwa wyższego oraz różnych władz krajowych, regionalnych i lokalnych we wdrażaniu programu modernizacji na rzecz szkolnictwa wyższego. Zdaniem Komitetu takie wsparcie, we wszystkich jego formach, jest niezbędne do osiągnięcia koniecznej spójności działań poszczególnych władz i instytucji szkolnictwa wyższego, a jednocześnie do uzyskania pożądanej różnorodności i profilowania.

33. Zachęca Komisję Europejską, by podczas ustalania konkretnych programów i kierunków działania poświęciła jeszcze więcej uwagi jednemu z priorytetów, który sama ustanawia dla państw członkowskich i instytucji szkolnictwa wyższego – zwiększeniu liczby studentów i niezbędnemu w tym celu wzmocnieniu „wymiaru społecznego” szkolnictwa wyższego.

3.1 Wspieranie reform poprzez fakty i analizy dotyczące polityki oraz zwiększanie przejrzystości

34. Stwierdza, że m.in. monitorowanie procesu bolońskiego wykazało, że zastosowanie dość prostych wskaźników porównawczych w celu śledzenia postępów programu reform może mieć duże znaczenie w zakresie informowania i mobilizacji sił, zatem proponuje częstsze stosowanie takiego instrumentu. Komitet zauważa przy tym, że wskaźniki na szczeblu państw członkowskich często nie są w stanie odzwierciedlić różnorodnej dynamiki w poszczególnych regionach, a tym samym nie zawsze właściwie oddają działania władz lokalnych i regionalnych, zwłaszcza w dziedzinach, w których władze te mają znaczące lub wyłączne uprawnienia.

35. Popiera plan Komisji Europejskiej, aby za pomocą narzędzia „U-Map” unaocznic różne profile wyższych uczelni, a poprzez narzędzie „U-Multirank” stworzyć instrument informacji i rankingu ukierunkowany na wyniki i uwzględniający różnorodne aspekty. Jednocześnie trzeba zadbać o to, by nie pociągało to za sobą nieproporcjonalnie wysokich, dodatkowych nakładów administracyjnych dla wyższych uczelni. Zdaniem Komitetu jest oczywiste, że osadzenie w regionie i związku ze środowiskiem lokalnym to jeden z aspektów, które należy uwzględnić w klasyfikacji i rankingach instytucji szkolnictwa wyższego.

36. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by we współpracy z Eurostatem ulepszyć gromadzenie danych dotyczących wyników mobilności edukacyjnej i zawodowej w szkolnictwie wyższym. Komitet wskazuje, że takie informacje są nie tylko przedmiotem zainteresowania studentów i absolwentów wyższych uczelni, lecz także mogą pomóc uczniom w wyborze studiów.

37. Wzywa Komisję Europejską do dokładnego rozważenia, jakie cele mają być zrealizowane przez opracowanie rejestru europejskiego szkolnictwa wyższego i czy nie można by ich

w jakimś stopniu zrealizować poprzez inne inicjatywy, przed rozpoczęciem prac nad rozwojem takiego instrumentu.

3.2 Promowanie mobilności

38. Zdecydowanie podkreśla znaczenie promowania mobilności i odsyła Komisję Europejską do swoich nadal aktualnych uwag na ten temat w rozdziale „Inicjatywy związane z mobilnością” w opinii Komitetu z 27–28 stycznia 2011 r. w sprawie inicjatywy przewodniej „Mobilna młodzież”⁽¹⁾.

39. Jest ponadto przekonany, że propagowanie lepszej znajomości języków nie tylko zwiększy potencjał w zakresie wymiany, lecz także jej jakość, w związku z czym jego zdaniem Komisja Europejska powinna udzielić swojego wsparcia w tej dziedzinie. Przypomina jednocześnie o celu europejskiej polityki wielojęzyczności, zgodnie z którym każdy Europejczyk powinien znać dwa języki obce.

40. Przyznaje rację Komisji Europejskiej, że słusznie pragnie poprawić dostęp do studiów magisterskich w innych państwach członkowskich dla wszystkich studentów niezależnie od ich sytuacji społecznej i uważa, że studenci tej kategorii potrzebują większego wsparcia finansowego. Komitet popiera propozycję Komisji Europejskiej, aby wraz z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym wprowadzić na szczeblu europejskim instrument gwarancji kredytów studenckich. Stworzenie takiego instrumentu powinno stanowić uzupełnienie istniejącego systemu stypendiów takich jak „Erasmus”, którego wartość została już dawno dowiedziona⁽²⁾.

41. Wyraża ubolewanie w związku z tym, że brak możliwości otrzymania pożyczki na studia w kraju innym niż kraj stałego pobytu przeszkadza studentom w swobodnym przemieszczaniu się. Domaga się wprowadzenia obowiązku przyznawania pożyczek i stypendiów bez dyskryminacji ze względu na narodowość.

42. Jest świadom, że przepływ osób w związku z mobilnością może być wyzwaniem dla niektórych krajów, a niekiedy jeszcze większym dla niektórych regionów. W przypadku kierunków studiów, które upoważniają do świadczenia określonych usług, jak na przykład studia medyczne, Komitet opowiada się za dopuszczeniem, przy uwzględnieniu stanowiska władz regionalnych, środków służących uregulowaniu dostępu, które są konieczne dla zapewnienia oferty usług medycznych w danym regionie. Komitet jest ponadto gotów do współpracy nad szczegółową analizą tej kwestii oraz wspólnego poszukiwania trwałych rozwiązań, uwzględniających wszystkie zainteresowane strony i dorobek europejski.

43. Jest przekonany, że należy przedsięwziąć konkretne środki, by zapewnić wszystkim studentom mobilność edukacyjną na równych warunkach, niezależnie od sytuacji społeczno-gospodarczej bądź położenia geograficznego regionu, z którego pochodzą.

⁽¹⁾ CdR 292/2010 fin.

⁽²⁾ Por. pkt 20 opinii Komitetu Regionów na temat inicjatywy przewodniej „Mobilna młodzież” (CdR 292/2010 fin), przyjętej na 88. sesji plenarnej Komitetu w dniach 27–28 stycznia 2011 r.

44. Odnotowuje też, że istnieją obawy co do jakości niektórych rodzajów kształcenia transgranicznego, realizowanego na podstawie umów franchisingowych, i wzywa wszystkie państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych środków, np. w zakresie zapewnienia jakości studiów oferowanych na ich uczelniach za granicą, aby państwa członkowskie nadal miały do siebie pełne zaufanie, jeżeli chodzi o instytucje kształcenia wyższego.

45. Stwierdza, że nadal istnieje wiele przeszkód dla transgranicznej mobilności naukowców i wzywa państwa członkowskie do podjęcia aktywnych działań na rzecz lepszego uregulowania świadczeń dodatkowych z tytułu pracy oraz praw społecznych, tak aby naukowcy zyskali większą pewność w zakresie tych aspektów pobytu za granicą, a tym samym dostrzegali mniej przeszkód dla udziału w mobilności transgranicznej.

3.3 Zwiększanie wpływu szkolnictwa wyższego na innowacyjność, tworzenie miejsc pracy i zdolność do zatrudnienia

46. Oczekuje przyjęcia agendy innowacji strategicznych i ma nadzieję, że prace nad ustalaniem priorytetów w rozwoju EIT oraz nowych wspólnot wiedzy i innowacji będą postępowały szybko.

47. Obserwuje z zainteresowaniem rozwój „sojuszy na rzecz wiedzy” między uczelniami a przedsiębiorstwami, lecz jednocześnie zadaje sobie pytanie, czy celowe, a nawet konieczne nie byłyby także sojusze między uczelniami a instytucjami i organizacjami nienastawionymi na zysk. Komitet zwraca przy tym uwagę na wyzwania stojące przed Europą: starzenie się społeczeństwa i coraz mniejszą liczbę młodych ludzi, społeczeństwa wielokulturowe, zmiana klimatu itp.

48. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej dotyczący opracowania ramowych wytycznych w zakresie jakości praktyk i jest przekonany, że Komisja Europejska oraz władze krajowe, regionalne lub lokalne państw członkowskich powinny poświęcać uwagę przede wszystkim aktywnemu monitorowaniu wdrażania tych ram. Proponowane utworzenie scentralizowanej platformy ofert praktyk w Europie może stać się doskonałą metodą zapewnienia łatwego dostępu do praktyk oraz zachęcania młodych ludzi do zgłaszania się na praktyki w innych państwach członkowskich.

3.4 Wspieranie międzynarodowego wymiaru europejskiego szkolnictwa wyższego

49. Zgadza się z Komisją Europejską, że internacjonalizacja i współpraca transgraniczna nie może ograniczać się do Unii Europejskiej i że świat poza Europą też ma wiele do zaoferowania. Komitet wskazuje przy tym w szczególności na ogromny potencjał współpracy między graniczącymi ze sobą regionami, położonymi odpowiednio w UE i poza nią. W tym kontekście UE powinna wzmacniać współpracę między uniwersytetami europejskimi a ośrodkami studiów wyższych w krajach trzecich, między innymi z myślą o usprawnieniu ich metod zarządzania i programów edukacyjnych przy wykorzystaniu doświadczeń wypracowanych przez nasze ośrodki. W tym celu konieczne jest wzmocnienie działań na rzecz mobilności i wymiany studentów i wykładowców z uniwersytetów położonych w regionach graniczących z UE oraz w sąsiadujących państwach trzecich, tak aby wesprzeć wymianę sprawdzonych rozwiązań.

50. Oczekuje konkretniejszych propozycji, w jaki sposób Komisja Europejska planuje wspierać tworzenie i rozwijanie strategii internacjonalizacji poprzez instytucje szkolnictwa wyższego i wyraża nadzieję, że Komisja przeprowadzi dialog na ten temat ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami. Komitet wskazuje, że władze lokalne i regionalne muszą uczestniczyć w takim dialogu, ponieważ strategię internacjonalizacji uczelni są często sprzężone ze strategiami rozwoju w regionie, w którym te uczelnie działają.

3.5 Zwiększenie długoterminowego wpływu i komplementarności funduszy UE

51. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję, by od 2014 r. zapewnić większe wsparcie finansowe oraz ułatwienia administracyjne aktualnym programom na rzecz kształcenia, szkolnictwa i młodzieży w ramach programu „Erasmus dla wszystkich”. Komitet ma nadzieję, że ten nowy program doprowadzi nie tylko do rozszerzenia, lecz także jakościowego pogłębienia różnych form wymiany i współpracy.

52. Cieszy się także z propozycji Komisji Europejskiej, by powiązać aktualne europejskie programy na rzecz badań i innowacji w nowym programie „Horyzont 2020”.

53. Z uwagi na to, że władzom lokalnym i regionalnym blisko do instytucji szkolnictwa wyższego, oferuje Komisji Europejskiej wsparcie władz lokalnych i regionalnych w zakresie zachęcania uczelni do pełnego wykorzystania możliwości programów „Erasmus dla wszystkich” i „Horyzont 2020”.

54. Wskazuje, podobnie jak w swoich poprzednich opiniach, że obecne programy należy włączać do nowych programów ostrożnie, aby nie utracić przy tym ich wartościowych elementów.

55. Zgadza się z Komisją Europejską, że istnieje powiązanie między szkolnictwem (wyższym) z jednej strony a polityką spójności UE, Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego i Europejskim Funduszem Społecznym z drugiej. Aby środki w ich ramach były wykorzystywane jak najbardziej skutecznie i efektywnie przez beneficjentów, Komitet wzywa Komisję do aktywnego wskazywania i rozpropagowania dobrych praktyk z różnych państw członkowskich i regionów.

3.6 Kolejne kroki na drodze do inteligentnego, trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu szkolnictwa wyższego

56. Wyraża nadzieję, że Komisja Europejska podczas ustalania konkretnych programów i kierunków działania będzie nadal prowadzić wysoko ceniony dialog ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym władzami lokalnymi i regionalnymi.

57. Przyjmuje do wiadomości propozycję powołania grupy wysokiego szczebla, której zadaniem będzie analizowanie najważniejszych zagadnień dotyczących modernizacji szkolnictwa wyższego i ma nadzieję, że Komisja Europejska przy powoływaniu tej grupy dostatecznie weźmie pod uwagę szczególne wyzwania, które opisała w komunikacie. Wnosi, by KR był reprezentowany w tej grupie.

58. Nalega, by Komisja Europejska podczas opracowywania programu modernizacji zapewniła konieczną synergię między wszystkimi inicjatywami przewodnimi mającymi znaczenie dla tego programu, a przy tym uwzględniła zalecenia Komitetu dotyczące tych inicjatyw.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – program działań na rzecz zmian”

(2012/C 113/10)

KOMITET REGIONÓW

- Podziela polityczną wolę Komisji, aby utrzymać pozycję lidera w walce z ubóstwem na świecie, szczególnie poprzez przyczynianie się do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju mimo kryzysu gospodarczego, społecznego i finansowego.
- Podziela stanowisko Komisji, że chociaż UE wniosła istotny wkład w realizację milenijnych celów rozwoju, ich pełne osiągnięcie pozostaje odległe, co zmusza do przemyślenia przyszłości polityki rozwojowej UE.
- Ponawia życzenie, aby przy przeglądzie unijnej polityki rozwojowej i europejskiego konsensusu podkreślono pozycję, rolę i wartość dodaną władz lokalnych i regionalnych w tych dziedzinach i strategiach. KR zobowiązuje się do utrzymywania ścisłej współpracy z Komisją Europejską w celu promowania wykorzystania narzędzi, takich jak Atlas Współpracy Zdecentralizowanej czy portal internetowy, oraz do współpracy w organizowaniu Konferencji w sprawie współpracy zdecentralizowanej.
- Podkreśla potrzebę uwzględnienia, w sposób bardziej zindywidualizowany i zróżnicowany, roli władz lokalnych i regionalnych w europejskiej polityce rozwojowej, zarówno ze względu na ich doświadczenia polityczne w takich dziedzinach jak decentralizacja władzy, rozwój instytucjonalny i lokalne sprawowanie rządów, jak i z uwagi na wartość dodaną, jaką mogą one przynieść państwom trzecim w tych obszarach lub w sektorach strategicznych, np. rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury, mających znaczenie przy podejmowaniu inicjatyw, które UE chce wspierać w odniesieniu do bezpieczeństwa żywnościowego.
- Podziela stanowisko Komisji, że UE powinna w dalszym ciągu uznawać szczególne znaczenie wspierania rozwoju krajów sąsiednich i Afryki Subsaharyjskiej, i w związku z tym wzywa do uwzględnienia potencjału ARLEM-u i CORLEAP-u.

Sprawozdawca	Jesús Gamallo ALLER (ES/PPE), dyrektor generalny ds. stosunków zewnętrznych i stosunków z Unią Europejską w rządzie regionu Galicja
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian” COM(2011) 637 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Uznaje znaczenie komunikatu Komisji zatytułowanego „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – Program działań na rzecz zmian”, który zawiera propozycje poprawy skuteczności polityki współpracy na rzecz rozwoju w następnej dekadzie, przy jednoczesnym kontynuowaniu wysiłków UE na rzecz zlikwidowania ubóstwa w kontekście dążenia do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju i milenijnych celów rozwoju (MCR).

2. Podziela polityczną wolę Komisji, aby utrzymać pozycję lidera w walce z ubóstwem na świecie, szczególnie poprzez przyczynianie się do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju mimo kryzysu gospodarczego, społecznego i finansowego.

3. Podziela stanowisko Komisji, że chociaż UE wniosła istotny wkład w realizację milenijnych celów rozwoju, ich pełne osiągnięcie pozostaje odległe, co zmusza do przemyślenia przyszłości polityki rozwojowej UE pod kątem skutecznej walki z ubóstwem, skupienia działań na krajach partnerskich, na które mogą one mieć największy wpływ, i konkretyzacji współpracy na rzecz rozwoju w postaci wsparcia praw człowieka, demokracji i innych kluczowych elementów dobrego sprawowania rządów w kontekście zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

4. Ponawia życzenie, aby przy przeglądzie unijnej polityki rozwojowej i europejskiego konsensusu podkreślono pozycję, rolę i wartość dodaną władz lokalnych i regionalnych w tych dziedzinach i strategiach, jak stwierdzono w opiniach CdR 312/2008 ⁽¹⁾, CdR 116/2010 ⁽²⁾ i CdR 408/2010 ⁽³⁾. W tym kontekście i mając na celu wspieranie wymiany i stworzenie forum do wyrażania poglądów politycznych podmiotów lokalnych i regionalnych w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, KR zobowiązuje się do utrzymywania ścisłej współpracy z Komisją Europejską w celu promowania wykorzystania narzędzi, takich jak Atlas Współpracy Zdecentralizowanej czy portal internetowy, oraz do współpracy w organizowaniu Konferencji w sprawie współpracy zdecentralizowanej.

5. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja podkreśla podejście oparte na współpracy zainteresowanych stron. Wyraża jednak ubolewanie, iż nie nawiązano do europejskich władz lokalnych i regionalnych jako głównych podmiotów zaangażowanych w rozwój, lecz ograniczono się jedynie do wymienienia ich w połączeniu z innymi podmiotami.

6. Podkreśla potrzebę uwzględnienia, w sposób bardziej zindywidualizowany i zróżnicowany, roli władz lokalnych i regionalnych w europejskiej polityce rozwojowej, zarówno ze względu na ich doświadczenia polityczne w takich dziedzinach jak decentralizacja władzy, rozwój instytucjonalny i lokalne sprawowanie rządów, jak i z uwagi na wartość dodaną, jaką mogą one przynieść państwom trzecim w tych obszarach lub w sektorach strategicznych, np. rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury, mających znaczenie przy podejmowaniu inicjatyw, które UE chce wspierać w odniesieniu do bezpieczeństwa żywnościowego. Należy również zwrócić uwagę na szczególnie przypadki regionów najbardziej oddalonych, które jako aktywne obszary przygraniczne i reprezentacja UE na świecie mogą zwiększyć skuteczność europejskiej polityki rozwojowej, o czym wspomina się w opinii CdR 408/2010.

7. Zgadza się z Komisją co do potrzeby wybrania odpowiedniego połączenia strategii politycznych, narzędzi i zasobów, aby osiągnąć skuteczność w walce z ubóstwem. Należy zachęcać do opracowania wspólnych kryteriów i wytycznych, które umożliwią określenie, jak należy mierzyć efekty i wpływ polityki rozwojowej. UE powinna wnieść wkład w prace na przykład Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC) OECD i innych podmiotów międzynarodowych.

Prawa człowieka, demokracja i inne kluczowe elementy dobrych rządów

8. Zgadza się z Komisją, że dobre rządy, we wszystkich swoich wymiarach, mają zasadnicze znaczenie dla zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Tym samym rozwój instytucji krajów partnerskich oraz zwiększenie ich skuteczności, demokracji, poszanowania praw człowieka i rządów prawa jest jednym z głównych zadań każdej strategii rozwojowej.

9. Podkreśla, że dla wypracowania instytucji demokratycznych wykazujących się poszanowaniem dla rządów prawa i praw człowieka, charakteryzujących się lepszym zarządzaniem i bliższych interesom obywateli, kluczowe znaczenie mają – jak pokazało doświadczenie – procesy decentralizacji, w których znaczącą rolę powinny odgrywać władze lokalne i regionalne.

10. Podziela zdanie Komisji, że istnieje możliwość, aby UE współpracowała w większym stopniu zarówno ze społeczeństwem obywatelskim, jak i z władzami lokalnymi i regionalnymi, ale podkreśla, że musi ona poprawić swoje stosunki z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz władzami regionalnymi i lokalnymi poprzez regularny i zorganizowany dialog. Wyraża ubolewanie, że w dokumencie nie podkreślono kluczowej roli przypadającej władzom lokalnym i regionalnym jako podmiotom demokratycznym i przedstawicielskim. Mogłyby one na przykład stworzyć klastry oparte na doskonałości z władzami lokalnymi i regionalnymi w krajach rozwijających się. W związku z tym Komitet wzywa Komisję do stworzenia specjalnego instrumentu finansowego wspierającego

⁽¹⁾ CdR 312/2008 fin „Władze lokalne: podmioty rozwoju”.

⁽²⁾ CdR 116/2010 fin „Pakiet wiosenny: plan działań UE na rzecz realizacji milenijnych celów rozwoju”.

⁽³⁾ CdR 408/2010 fin „Polityka rozwojowa UE na rzecz wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego rozwoju – zwiększenie skuteczności polityki rozwojowej UE”.

tworzenie takich klastrów. Zachęca także Komisję do określenia celów dotyczących udzielania wsparcia na szczeblu lokalnym w ramach konkretnych programów, tak by efektem strategii krajowych było szersze spektrum inicjatyw służących decentralizacji. W związku z tym Komitet z zadowoleniem przyjmuje propozycję, by przewidzieć większy udział decentralizacji, zgodnie ze środkami i celami dotyczącymi spójności społecznej i praw człowieka.

Zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy na rzecz rozwoju społecznego

11. Podziela stanowisko Komisji co do promowania zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu poprzez skupienie się na takich sektorach jak ochrona socjalna, ochrona zdrowia i edukacja, gwarantujących włączenie społeczne, lub rolnictwo i czyste źródła energii, gwarantujące zrównoważony rozwój. Ubolewa jednak, że w dokumencie nie nawiązuje się do potrzeby poprawy redystrybucji wyników postępu w celu zapewnienia sprawiedliwego podziału zysków.

12. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne odgrywają niezastąpioną rolę w dążeniu do zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu i że ich udział ma kluczowe znaczenie dla umożliwienia tego rozwoju. Podkreśla znaczenie stosunków między europejskimi władzami lokalnymi i ich odpowiednikami w krajach korzystających z pomocy, jeśli chodzi o wdrażanie zasady odpowiedzialności określonej w deklaracji paryskiej.

13. Zgadza się, że należy zapewnić pomoc w stawieniu czoła problemowi deficytu konkurencyjności w ramach umów o partnerstwie gospodarczym lub innych umów o wolnym handlu, ale podkreśla konieczność przestrzegania podstawowych zasad umów handlowych UE w odniesieniu do zasad dotyczących pochodzenia produktów z krajów partnerskich ze względu na szkody, jakie pewne odstępstwa od tych zasad mogą spowodować w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

14. Zauważa, że Komisja powinna wyraźnie określić, na czym polegają „nowe sposoby angażowania sektora prywatnego”, gdyż współpraca europejska ma niewielkie doświadczenie w tej dziedzinie w porównaniu z innymi wielostronnymi darczyńcami, takimi jak Bank Światowy, a istniejące oceny na temat współfinansowania projektów z sektorem prywatnym wykazały, że trudno jest określić jasne wskaźniki rozwoju w odniesieniu do istotnej części finansowanych interwencji.

15. Zgadza się z Komisją co do potrzeby wspierania sektora rolnictwa w tworzeniu podstaw zrównoważonego wzrostu gospodarczego, ale dodaje, że rozwój rolnictwa i bezpieczeństwo żywnościowe stanowią podstawowe wymiary procesu rozwoju, jak zauważono w punkcie 39 opinii Komitetu Regionów CdR 408/2010.

16. Podziela zdanie Komisji, że UE powinna wspierać praktyki zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, traktując priorytetowo praktyki stosowane w środowiskach lokalnych i skupiając się na drobnych rolnikach, warunkach życia społeczności wiejskich, tworzeniu grup producentów, łańcuchów dostaw i kanałów sprzedaży, jak również działać na rzecz wzmocnienia zasad dotyczących żywności i zarządzania bezpieczeństwem żywnościowym oraz zmniejszenia wahań cen żywności w skali międzynarodowej. Niemniej jednak stwierdza, że w tym przypadku należy wziąć pod uwagę zdolności

i doświadczenia regionów europejskich w budowaniu podstawowej infrastruktury w zakresie dystrybucji produktów spożywczych, badań wydajności gleby, zarządzania uprawami zgodnie z miejscowymi warunkami, ochrony wrażliwych ekosystemów lokalnych i opracowywania planów zaopatrzenia ludności.

17. Podziela opinię, że UE powinna zapewnić technologię i wiedzę oraz finansowanie na rzecz rozwoju sektora energetycznego, a w szczególności wspierać intensywniejsze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, wykorzystując doświadczenia europejskie w konkretnych warunkach panujących w krajach partnerskich w odniesieniu do korzystania z tego rodzaju źródeł energii.

18. Podkreśla potrzebę podpisania międzynarodowego porozumienia między burmistrzami i regionami, by w kontekście wspólnych programów i z pomocą odpowiedniego, specjalnego instrumentu finansowego zapewnić energię wszystkim obywatelom, o czym wspomniano już w punkcie 37 opinii Komitetu Regionów CdR 408/2010.

Zróżnicowane partnerstwa na rzecz rozwoju

19. Podziela stanowisko Komisji, że UE powinna w dalszym ciągu uznawać szczególne znaczenie wspierania rozwoju krajów sąsiednich i Afryki Subsaharyjskiej, i w związku z tym wzywa do uwzględnienia potencjału Eurośródziemnomorskiego Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM) i corocznej Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP) jako forum dialogu i spotkania między władzami lokalnymi i regionalnymi państw członkowskich i krajów partnerskich.

20. Podziela stanowisko Komisji w sprawie kryteriów przydziału pomocy UE na rzecz rozwoju, ale zwraca również uwagę, że należy uwzględnić bliskość historyczną i kulturową, a także tradycję współpracy.

21. Przypomina jednak, że 70% światowej populacji, która znajduje się poniżej progu ubóstwa, żyje w krajach o średnim dochodzie. W związku z tym podkreśla potrzebę zachowania ostrożności i stopniowego wdrażania nowej polityki koncentracji pomocy oraz ustanowienia przejrzystych i obiektywnych kryteriów podejmowania decyzji.

Skoordynowane działania UE

22. Podziela stanowisko Komisji, że wspólne planowanie pomocy przez UE i państwa członkowskie ograniczyłoby fragmentaryzację i poprawiło skuteczność tej pomocy, ale podkreśla konieczność ściślejszej koordynacji wykraczającej poza wspólne planowanie, mając na uwadze, że koordynacja pomocy jest jedną z zasad określonych w agendzie paryskiej, stanowi część Europejskiego konsensusu w sprawie rozwoju i jedną z zasad normatywnych prawa pierwotnego (art. 210 TFUE).

23. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja odwołuje się do potrzeby przyspieszenia podziału zadań między europejskimi darczyńcami w celu zwiększenia koordynacji i kompletności. Stwierdza jednak ponownie, podobnie jak w opinii CdR 408/2010, że należy uwzględnić podział zadań zarówno pomiędzy darczyńcami krajowymi, jak i między nimi a darczyńcami na szczeblu niższym niż krajowy (lokalnym i regionalnym). Ci ostatni pełnią już ważną funkcję w różnych unijnych systemach współpracy. W związku z tym Komitet wzywa Komisję

do utworzenia punktów wsparcia władz lokalnych i regionalnych w ramach Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych i DG DEVCO, zarówno w UE, jak i w krajach partnerskich. Uważa również za konieczne ustanowienie specjalnej linii finansowej do dyspozycji władz lokalnych i regionalnych UE.

24. Uważa, że należy szukać komplementarności i unikać powielania działań, tak aby przyczynić się do wzbogacenia i skuteczności polityki współpracy na rzecz rozwoju. W tym celu należy dokonać postępów w zakresie podziału zadań pomiędzy podmiotami, uwzględniając ich wiedzę i doświadczenie oraz wagę działań władz lokalnych i regionalnych.

25. Z zadowoleniem przyjmuje uznanie i poparcie Komisji dla instrumentu wsparcia budżetowego, który przyczynia się do dostosowania do krajów partnerskich zgodnie z oświadczeniem zawartym w deklaracji paryskiej. Wzywa jednak do uwzględnienia w dialogu starannej oceny warunków wsparcia budżetowego, w tym także możliwości decentralizacji części tego wsparcia. W tym kontekście przypomina, że wśród zaleceń wynikających z promowanego przez Komisję dialogu zorganizowanego uwzględniono wskaźniki odnoszące się do zarzą-

dzania lokalnego w kontekście uwarunkowań dotyczących partnerstwa określonych przez darczyńców z rządami krajowymi.

Poprawa spójności polityk UE

26. Podziela stanowisko Komisji co do potrzeby ochrony spójności polityki rozwojowej oraz dalszej oceny wpływu polityki na cele rozwojowe.

27. Podziela opinię Komisji w sprawie konieczności zapewnienia płynnego przejścia od pomocy humanitarnej i reakcji na sytuacje kryzysowe do długoterminowej współpracy na rzecz rozwoju.

Przyjęcie Programu działań na rzecz zmian

28. Popiera starania Komisji o zatwierdzenie przez Radę Programu działań na rzecz zmian, który zapewniłby Unii Europejskiej skuteczniejszą politykę współpracy na rzecz rozwoju o większej sile oddziaływania. Należy wspierać potrzebne zmiany w krajach partnerskich w celu przyspieszenia procesu zmniejszania ubóstwa i osiągania milenijnych celów rozwoju, z uwzględnieniem udziału władz lokalnych i regionalnych.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Pakiet legislacyjny dotyczący praw ofiar”

(2012/C 113/11)

KOMITET REGIONÓW

- Popiera inicjatywę na rzecz poprawy sytuacji ofiar przestępstw i ich statusu prawnego. Jest ona istotnym elementem realizowania programu sztokholmskiego i planu działania na rzecz stworzenia prawdziwego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Europie, który z kolei w zasadniczy sposób przyczynia się do integracji europejskiej i stanowi cel UE.
- Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w wysiłki te angażuje się władze lokalne i regionalne. Mają one do odegrania kluczową rolę przez zapewnianie ofiarom przestępstw szeregu usług i struktur wsparcia; zaś po przyjęciu pakietu Komisji dotyczącego ofiar przestępstw proponowane normy minimalne na szczeblu UE będą miały nieuchronny wpływ na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- Podkreśla, że proponowany przez Komisję pakiet legislacyjny dotyczący praw ofiar będzie mieć znaczący wpływ na szczeblu lokalnym i regionalnym, a zwłaszcza konsekwencje finansowe.
- Uważa za istotne, by znaleźć rozwiązania zapewniające prawa ofiar przy jednoczesnym zagwarantowaniu domniemania niewinności w postępowaniu karnym, a także indywidualnych praw osób podejrzanych i oskarżonych.
- Proponuje, by UE odgrywała bardziej aktywną rolę w koordynowaniu zadań państw członkowskich.

Sprawozdawca	Per Bødker ANDERSEN (DK/PSE), zastępca burmistrza i członek rady miasta Kolding
Dokumenty źródłowe	Komunikat Komisji „Wzmacnianie praw ofiar w UE” COM(2011) 274 final Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw COM(2011) 275 final Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych COM(2011) 276 final

I. OGÓLNE ROZWAŻANIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Popiera inicjatywę na rzecz poprawy sytuacji ofiar przestępstw i ich statusu prawnego. Jest ona istotnym elementem realizowania programu sztokholmskiego i planu działania na rzecz stworzenia prawdziwego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Europie, który z kolei w zasadniczy sposób przyczynia się do integracji europejskiej i stanowi cel UE określony w art. 3 ust. 2 TUE. Wnioski w sprawie lepszej ochrony dotyczą zwłaszcza szczególnie narażonych ofiar przestępstw, przede wszystkim dzieci.

2. Zauważa w tym kontekście, że opracowanie wspólnych minimalnych norm w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości przyczynia się do budowania spójnej Unii Europejskiej, i wzywa zatem wszystkie państwa członkowskie do udziału w tych działaniach politycznych na korzyść wszystkich obywateli.

3. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w wysiłki te angażuje się władze lokalne i regionalne. Mają one do odegrania kluczową rolę przez zapewnianie ofiarom przestępstw szeregu usług i struktur wsparcia; zaś po przyjęciu pakietu Komisji dotyczącego ofiar przestępstw proponowane normy minimalne na szczeblu UE będą miały nieuchronny wpływ na szczeblu lokalnym i regionalnym.

4. Jest przekonany, że wysoki poziom ochrony ofiar jest ważny, by zmniejszyć ogólne skutki przestępstw, pomagając ofiarom przezwyciężyć fizyczny lub psychologiczny wpływ przestępstwa.

5. Zauważa, że przepisy dotyczące praw ofiar mają różnorakie konsekwencje natury społecznej, kryminologicznej, ale także finansowej, co wiąże się z koniecznością znalezienia wyważonych rozwiązań. Działając na rzecz poprawy sytuacji ofiar, należy wziąć pod uwagę szereg czynników ekonomicznych, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także czynniki związane z pewnością prawa.

6. Przypomina, że ustanowienie przepisów dotyczących praw ofiar może mieć wpływ na status podejrzanych i oskarżonych. Komitet uważa, że należy szukać rozwiązań tak, aby chroniąc interesy ofiar, nie osłabić ochrony prawnej podejrzanych lub oskarżonych. Poszanowanie godności ludzkiej podejrzanych lub oskarżonych – nawet w przypadku sprawców bardzo poważnych przestępstw – jest kluczowym elementem praworządności, która stanowi jeden z filarów integracji europejskiej i jest warunkiem koniecznym, by wypracować trwałe i solidne rozwiązania, nawet dla ofiar przestępstw. Obejmują one domniemanie niewinności do czasu udowodnienia ewentualnej winy oraz prawo do rzetelnego procesu sądowego. Jeżeli prawa osób podejrzanych lub oskarżonych nie będą chronione, utworzenie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w UE nie będzie możliwe. Mając to na uwadze, Komitet Regionów zaznacza, że obowiązek zapewnienia tej równowagi spoczywa także na demokratycznie wybranych przedstawicielach władz lokalnych i regionalnych.

7. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że pakiet legislacyjny Komisji dotyczący praw ofiar jest zasadniczo zbiorem norm minimalnych ustanawiających minimalny poziom praw, który daje jednak każdemu z państw członkowskich możliwość zapewnienia ofiarom jeszcze większych praw niż przewidziane tymi normami. Komitet pragnie przypomnieć, że pod żadnym pozorem te normy UE nie powinny prowadzić do ograniczenia praw ofiar w żadnym państwie członkowskim. Należy szukać wyważonych rozwiązań dla każdego krajowego i regionalnego kontekstu, zgodnie z jego specyfiką, kulturą i tradycją. Odpowiada to art. 82 ust. 2 TFUE, zgodnie z którym należy uwzględnić różnice między państwami członkowskimi pod względem przepisów i tradycji prawnych, a także zasadom pomocniczości i proporcjonalności określonym w art. 5 ust. 3 TUE.

8. Przypomina o potrzebie znalezienia wyważonych rozwiązań, które spełniałyby wymóg rozróżnienia między wsparciem dla ofiary a prawami procesowymi, w zależności od wagi i znaczenia problemu. Ochrona praw ofiar jest bardzo szeroką dziedziną, która obejmuje szereg zróżnicowanych przestępstw oraz szereg różnych środków o charakterze prawnym, społecznym, gospodarczym, medycznym i psychologicznym. Komitet Regionów pragnie wezwać do poszukiwania odpowiednich rozwiązań, uwzględniających na każdym etapie zasadę proporcjonalności, tak aby zapewnić spójność między problemem a rozwiązaniem.

II. ZNACZENIE PAKIETU DOTYCZĄCEGO PRAW OFIAR DLA SZCZEBŁA LOKALNEGO I REGIONALNEGO

9. Podkreśla, że proponowany przez Komisję pakiet legislacyjny dotyczący praw ofiar będzie mieć znaczący wpływ na szczeblu lokalnym i regionalnym, a zwłaszcza konsekwencje finansowe. Dotyczy to nie tylko regionów w państwach członkowskich UE o strukturze federacyjnej, lecz także szczebla lokalnego, ponieważ w wielu przypadkach policja gminna i inne organy władzy gminnej mają jako pierwsze kontakt z ofiarami przestępstw. Nierzadko też władze lokalne muszą troszczyć się o szczególnie narażone ofiary, jak np. dzieci, nieletnich i osoby niepełnosprawne. Dlatego też Komitet Regionów zwraca uwagę na konieczność znalezienia odpowiednich rozwiązań finansowych dla różnych kontekstów krajowych, tak aby zagwarantować poprawę ochrony ofiar zgodnie z wnioskami ustawodawczymi i umożliwić władzom lokalnym i regionalnym wypełnienie ich zobowiązań.

10. Podkreśla zasadnicze znaczenie wysiłków na rzecz wzmocnienia współpracy transgranicznej pomiędzy różnymi organami władzy w celu zwiększenia ochrony ofiar przestępstw. Takie modele współpracy, w których władze lokalne i regionalne odgrywają w naturalny sposób kluczową rolę, powinno się wzmocnić zarówno pionowo (relacje między władzami lokalnymi i regionalnymi oraz władzami krajowymi), jak i poziomo (relacje między różnymi władzami lokalnymi i regionalnymi). Struktury te są szczególnie ważne, gdy postępowanie karne ma aspekty transgraniczne, a ofiara zamieszkuje w innym państwie członkowskim UE.

W tym kontekście Komitet Regionów wyraża ubolewanie, że postanowienia dotyczące koordynacji współpracy zawarte w art. 25 wniosku w sprawie dyrektywy nie zmieniły się od 2001 r. i są wyłącznie adresowane do państw członkowskich.

11. Jest zdania, że władze lokalne i regionalne dysponują już szerokim doświadczeniem i wiedzą specjalistyczną związaną ze wspieraniem ofiar przestępstw i opieką nad nimi. Wykorzystanie tej wiedzy i wymiana doświadczeń – także w pracach legislacyjnych – mogą przyczynić się do realizacji celów ustanowionych przez Komisję i w związku z tym powinny być wspierane.

III. KONKRETNE PROPOZYCJE

12. Proponuje, aby w ramach pakietu dotyczącego praw ofiar odnieść się bardziej bezpośrednio do roli regionów, miast i gmin. Jeśli prawodawca UE jest zdania, że także władze lokalne i regionalne pełnią tu ważną rolę, należy to podkreślić wyraźniej, np. w motywach wniosku w sprawie dyrektywy (zob. poprawka 2).

13. Wzywa do rozważenia, czy i w jaki sposób można wykorzystać wiedzę specjalistyczną władz lokalnych i regionalnych w działaniach na rzecz lepszego wsparcia ofiar prze-

stępstw i poprawy opieki nad nimi. Takie działania powinny być powiązane z silniejszym naciskiem na kształcenie policjantów, pracowników socjalnych i innych grup zawodowych na szczeblu lokalnym, które często mają pierwszy kontakt z ofiarami.

14. Uważa za istotne, by znaleźć rozwiązania zapewniające prawa ofiar przy jednoczesnym zagwarantowaniu domniemania niewinności w postępowaniu karnym, a także indywidualnych praw osób podejrzanych i oskarżonych. Proponuje zatem, by jasno zawrzeć tę kwestię w motywie 7 proponowanej dyrektywy (zob. poprawka 1).

15. Jest zdania, że należy angażować regiony, miasta i gminy w poszukiwanie możliwości lepszej współpracy transgranicznej między władzami lokalnymi i regionalnymi różnych państw. W tym kontekście niezwykle istotne jest wyznaczenie punktów kontaktowych dla regionów i gmin, które to punkty udzielałyby informacji o działaniach poszczególnych podmiotów.

16. Proponuje, by UE odgrywała bardziej aktywną rolę w koordynowaniu zadań państw członkowskich, także na szczeblu lokalnym i regionalnym. Byłoby to możliwe np. poprzez ustanowienie mechanizmu koordynacji na szczeblu UE, którego zadaniem byłoby wspieranie współpracy między władzami lokalnymi z różnych państw członkowskich, zarówno poprzez prowadzenie ogólnych analiz, jak i koordynację konkretnych działań, np. dzięki ułatwianiu kontaktów między właściwymi władzami lokalnymi i regionalnymi w różnych państwach członkowskich. W ramach tego mechanizmu można byłoby także stworzyć bazę danych zawierającą sprawdzone działania i zarządzać nią, zgodnie z propozycją KR-u zawartą w opinii w sprawie planu działań służącego realizacji programu sztokholmskiego⁽¹⁾.

17. Należy także rozważyć odpowiednie środki działania umożliwiające ofiarom dostęp do praktycznych informacji i wsparcia na szczeblu UE. Specjalna linia telefoniczna UE dla ofiar mogłaby prawdopodobnie poprawić sytuację ofiar przestępstw popełnionych za granicą, nie tylko gdy przebywają one za granicą i potrzebują różnego rodzaju pomocy i wsparcia, lecz także po ich powrocie do ojczyzny i w kontaktach z władzami kraju, w którym popełnione zostało przestępstwo.

18. Chciałby zwrócić uwagę na duże doświadczenie i wiedzę merytoryczną prywatnych i innych podmiotów w tej dziedzinie. KR apeluje zatem, by nie tylko osoby fizyczne, ale też osoby prawne oraz pozarządowe stowarzyszenia ochrony ofiar i pomocy ofiarom działające na szczeblu krajowym, a także lokalnym i regionalnym, zostały zaangażowane w działania mające na celu poprawę sytuacji ofiar. Można by to osiągnąć poprzez działania koordynacyjne na szczeblu UE w zakresie analizy doświadczeń z udziałem prywatnych i innych podmiotów, które mogłyby przyczynić się do wzmocnienia współpracy.

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Regionów „Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości dla europejskich obywateli – Plan działań służący realizacji programu sztokholmskiego”, 87. sesja plenarna KR-u, 1–2 grudnia 2010 r., sprawozdawca: Holger Poppenhäger (DE/PSE), minister sprawiedliwości kraju związkowego Turynia.

19. Uznaje za szczególnie ważne, by w kontekście przestępstw uwzględnić przede wszystkim potrzeby dzieci i nieletnich w zakresie wsparcia i opieki. Uważa, że w przepisach UE należy zawrzeć jak najbardziej jednoznaczne normy minimalne dotyczące pomocy dzieciom i nieletnim, którzy padli ofiarą przestępstwa, i nie ograniczać się do ogólnych deklaracji intencji.

20. Podkreśla, że wiedza w dziedzinie kryminologii i wiktymologii o dzieciach i nieletnich jako ofiarach przestępstw wciąż się rozwija i w projektowaniu i uaktualnianiu ustawodawstwa UE należy wziąć w związku z tym pod uwagę nowe dane. W szczególności, na mocy dowodów naukowych, zaleca się przyjęcie podejścia, które byłoby lepiej dostosowane do poszczególnych etapów rozwoju dziecka i zmieniających się w związku z tym potrzeb niż podejście obrane przez Komisję Europejską ⁽²⁾.

Rozwiązania lepiej dostosowane do wieku i do rodzaju przestępstwa mogłyby pozwolić na wprowadzenie bardziej precyzyjnych i lepiej ukierunkowanych przepisów minimalnych dla konkretnych kategorii ofiar, np. specjalnego wsparcia dla małych dzieci bądź dla dzieci lub nieletnich będących ofiarami wyjątkowo poważnych przestępstw.

21. Zauważa, że definicja ofiary zawarta w art. 2 wniosku w sprawie dyrektywy jest bardzo szeroka. Każda osoba fizyczna, która ucierpiała z powodu *jakiegokolwiek* przestępstwa – nawet drobnego – na mocy dyrektywy uznawana jest za ofiarę. Ta szeroko ujęta definicja umożliwia nawet ofiarom pomniejszych przestępstw dostęp do szeregu praw procesowych przewidzianych dyrektywą. Podejście to mogłoby okazać się kosztowne, a wątpliwe jest, czy takie szerokie uregulowanie stanowi wyważone i właściwe rozwiązanie na rzecz poprawy sytuacji ofiar.

22. Przypomina w tym kontekście, że także w innych obszarach europejskiego ustawodawstwa w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych praktyczne zastosowanie instrumentów kompleksowej współpracy okazało się bardziej kosztowne, niż pierwotnie planowano, a to ze względu na brak rzetelnych kryteriów rozróżniających. Na przykład w najnowszej ocenie europejskiego nakazu aresztowania Komisja ostrzega przed stosowaniem go w przypadkach drobnych przestępstw, ponieważ niektóre państwa członkowskie nadmiernie go wykorzystywały.

23. Zaleca zatem, by Komisja rozważyła przyjęcie bardziej zróżnicowanego podejścia, które byłoby dostosowane do problemów, oraz wzywa do wprowadzenia odpowiednich ograniczeń praw ofiar, aby zapewnić proporcjonalność między prawami ofiar a rodzajem przestępstwa. KR zaleca zatem uwzględnienie w dyrektywie ogólnej zasady proporcjonalności, aby zapewnić wyłączenie ofiar pomniejszych przestępstw z niektórych jej części.

IV. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 7

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
— Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe i jest zgodna z zasadami, które zostały uznane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.	— Niniejsza dyrektywa respektuje prawa podstawowe – <u>w tym prawa podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym</u> – i jest zgodna z zasadami, które zostały uznane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

Uzasadnienie

Domniemanie niewinności i poszanowanie praw podstawowych wszystkich ludzi są kluczowymi osiągnięciami europejskiego systemu praworządności i powinny zatem zostać wyraźnie wymienione w kontekście ochrony praw ofiar.

⁽²⁾ Zob. „Protecting children and preventing their victimization. From policy to action, from drafting legislation to practical implementation” (Ochrona dzieci i zapobieganie ich wiktymizacji. Od polityki do działania – projektowanie ustaw ku ich praktycznemu wdrażaniu) autorstwa dr. Ezzata A. Fattah, profesora emerytowanego Wydziału Kryminologii, Uniwersytet Simona Frasera w Burnaby w Kanadzie. Główne wystąpienie na konferencji „Dzieci w UE: Prawa i wzmocnienie pozycji dzieci” (CURE Hotel Sheraton, Sztokholm, Szwecja), 3–4 grudnia 2009 r., zorganizowanej przez szwedzką prezydencję Unii Europejskiej w sprawie dzieci będących ofiarami w postępowaniu karnym.

Poprawka 2

Nowy motyw 24 a

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	— <u>Władze lokalne i regionalne oraz ich służby w wielu przypadkach przynajmniej częściowo odpowiadają za wspieranie ofiar przestępstw i jako pierwsze mają z nimi kontakt. Władze lokalne i regionalne są zatem kluczowymi partnerami we wdrażaniu ustawodawstwa służącego wzmocnieniu ochrony ofiar, a wykorzystanie i wymiana ich doświadczeń w tej dziedzinie stanowią ważny element informowania obywateli i zainteresowanych stron.</u>

Uzasadnienie

W motywach wniosku w sprawie dyrektywy należy wyraźnie uznać kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych – zarówno pod względem świadczenia usług, jak i przekazywania informacji.

Poprawka 3

Nowy motyw 25 a

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	— <u>Prawa procesowe ofiar na mocy niniejszej dyrektywy muszą być właściwe i konieczne do osiągnięcia zamierzonego celu; niezbędna jest też odpowiednia równowaga pomiędzy prawami procesowymi ofiar a kategorią popełnionego przestępstwa.</u>

Uzasadnienie

Istnieją inne obszary europejskiego ustawodawstwa w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, w których praktyczne zastosowanie instrumentów kompleksowej współpracy okazało się bardziej kosztowne, niż pierwotnie planowano. Szeroko ujęta definicja ofiary w omawianej dyrektywie umożliwia nawet ofiarom pomniejszych przestępstw dostęp do szeregu praw procesowych przewidzianych dyrektywą. Wątpliwe jest, czy takie szerokie uregulowanie stanowi wyważone i właściwe rozwiązanie na rzecz poprawy sytuacji ofiar.

Poprawka 4

Artykuł 25

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Współpraca i koordynacja usług	Współpraca i koordynacja usług
1. Państwa członkowskie współpracują na rzecz ułatwienia skuteczniejszej ochrony praw i interesów ofiar w postępowaniu karnym, czy to w formie sieci bezpośrednio powiązanych z systemem sądowym, czy też poprzez powiązania między organizacjami udzielającymi wsparcia ofiarom, w tym poprzez wspieranie europejskich sieci zajmujących się sprawami ofiar.	1. Państwa członkowskie, <u>a we właściwych przypadkach władze lokalne i regionalne</u> , współpracują na rzecz ułatwienia skuteczniejszej ochrony praw i interesów ofiar w postępowaniu karnym, czy to w formie sieci bezpośrednio powiązanych z systemem sądowym, czy też poprzez powiązania między organizacjami udzielającymi wsparcia ofiarom, w tym poprzez wspieranie europejskich sieci zajmujących się sprawami ofiar.
2. Państwa członkowskie zapewniają, by organy które pracują z ofiarami lub zapewniają im wsparcie współpracowały na rzecz właściwego reagowania na potrzeby ofiar oraz minimalizacji negatywnego wpływu przestępstwa, zagrożenia wtórna lub ponowną wiktymizacją oraz obciążenia ofiar wynikającego z kontaktów ofiary z organami wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.	2. Państwa członkowskie zapewniają, by organy które pracują z ofiarami lub zapewniają im wsparcie <u>(w tym władze lokalne i regionalne)</u> współpracowały na rzecz właściwego reagowania na potrzeby ofiar oraz minimalizacji negatywnego wpływu przestępstwa, zagrożenia wtórna lub ponowną wiktymizacją oraz obciążenia ofiar wynikającego z kontaktów ofiary z organami wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne odgrywają ważną rolę w zapewnianiu przestrzegania praw ofiar. A zatem współpraca pomiędzy różnymi organami powinna zostać wzmocniona zarówno pionowo (relacje między władzami lokalnymi i regionalnymi oraz władzami krajowymi), jak i poziomo (relacje między różnymi władzami lokalnymi i regionalnymi). Struktury te są szczególnie ważne, gdy postępowanie karne ma aspekty transgraniczne, a ofiara zamieszkuje w innym państwie członkowskim UE.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

Opinia Komitetu Regionów „Tworzenie europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów: biała księga Komitetu Regionów – działania następce”

(2012/C 113/12)

KOMITET REGIONÓW

- Wskazuje na konieczność zmiany metody wspólnotowej poprzez zwiększenie dostępności procesu oraz wprowadzenie wielopoziomowego sprawowania rządów.
- Wyraża zadowolenie z porozumienia politycznego, jakie osiągnięto w sprawie projektu KR-u dotyczącego zarządzania europejskiego oraz wsparcia instytucji europejskich dla jego działania.
- Podjął inicjatywę ustanowienia w skali całej Unii Europejskiej „Tablicy wyników wielopoziomowego sprawowania rządów”, która corocznie przyczyniać się będzie do badania uwzględnienia zasadniczych elementów i mechanizmów tego sposobu zarządzania w cyklu politycznym Unii Europejskiej, koncentrując się na wymiarze terytorialnym badanych obszarów polityk i strategii.
- Uważa, że aby skonsolidować podejście Komitetu Regionów do monitorowania rozwiązań w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów, praktyce tej można by poświęcić najbliższą konferencję na temat pomocniczości.
- W najbliższych miesiącach skonkretyzuje swoje zamiary sporządzenia Karty Unii Europejskiej wielopoziomowego sprawowania rządów, co powinno doprowadzić do większego udziału władz lokalnych i regionalnych w funkcjonowaniu demokracji europejskiej. Proces tworzenia tej karty, oparty na podejściu integrującym i partycypacyjnym, powinien sprzyjać przejściu za nie odpowiedzialności przez demokratycznie wybranych radnych lokalnych i regionalnych.

Sprawozdawca Luc VAN DEN BRANDE (BE/PPE), Przewodniczący Flamandzko-Europejskiej Agencji Łącznikowej

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Potwierdza zobowiązanie polityczne podjęte w białej księdze Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów przyjętej 17 czerwca 2009 r.⁽¹⁾ i po zaproponowaniu projektu politycznego na rzecz „**budowania Europy po partnersku**” zamierza czuwać nad realizacją tego celu służącemu procesowi integracji europejskiej⁽²⁾, zwalczając wszelkie przeciwne tendencje.

A. Ogólne zasady wielopoziomowego sprawowania rządów

2. Uważa wielopoziomowe sprawowanie rządów za zasadę, na którą składają się skoordynowane działania Unii, państw członkowskich i władz lokalnych i regionalnych, opierającą się na zasadach pomocniczości i proporcjonalności i na partnerstwie, które przejawia się w operacyjnej i zinstytucjonalizowanej współpracy na rzecz opracowania i realizacji polityk Unii Europejskiej.

3. W związku z tym wskazuje na konieczność **zmiany metody wspólnotowej** poprzez zwiększenie dostępności procesu oraz wprowadzenie wielopoziomowego sprawowania rządów, które wzmocniłoby skuteczność działania Unii Europejskiej, tworząc nową kulturę współpracy międzyinstytucjonalnej i politycznej, stymulując udział demokratycznie wybranych przedstawicieli władz na wszystkich szczeblach, a w każdym razie tych, którzy pochodzą z regionów posiadających kompetencje legislacyjne.

4. Wyraża zadowolenie z porozumienia politycznego, jakie osiągnięto w sprawie projektu KR-u dotyczącego zarządzania europejskiego oraz wsparcia instytucji europejskich dla jego działania. Jest przekonany, że stworzenie prawdziwej **kultury wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie** wymaga spełnienia trzech warunków wstępnych:

— umacniania fundamentu i zasad leżących u podstaw tego typu zarządzania w instytucjonalnych i politycznych ramach na szczeblu europejskim i krajowym;

— wprowadzania wielopoziomowego sprawowania rządów za pośrednictwem odpowiednich mechanizmów i instrumentów;

— spełnienia warunku niezależności finansowej poszczególnych szczebli rządów, a zwłaszcza władz lokalnych i regionalnych, oraz wyrównania zasobów dzięki lepszemu rozkładowi środków publicznych.

5. Przypomina, że Traktat z Lizbony niewątpliwie spowodował włączenie na stałe wielopoziomowego sprawowania rządów do funkcjonowania Unii Europejskiej, w szczególności poprzez utrwalenie jego statusu w strukturze instytucjonalnej oraz umocnienie celów spójności terytorialnej i lokalnego wymiaru zasady pomocniczości.

6. Uważa, że najlepszym sposobem zapewniającym przewagę znaczenia ogólnego interesu Europy, państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych jest uznanie **zasady pomocniczości za bezpośrednie następstwo europejskiej wartości dodanej**, zaś wielopoziomowego sprawowania rządów za elastyczny i uczestniczący sposób zarządzania, który odpowiada wartościom Unii Europejskiej, jej etycznym zasadom odpowiedzialności i solidarności oraz ma na celu stawienie czoła realiom zglobalizowanego świata, coraz bardziej wewnętrznie powiązanego i konkurencyjnego.

7. Uważa, że wszelkie rozważania nad zarządzaniem europejskim pozwalają uznać za podstawową kwestię poszanowanie zasady pomocniczości w dynamicznym procesie politycznym i legislacyjnym oraz podkreśla, że kwestie zasady pomocniczości i wielopoziomowego sprawowania rządów są nierozłączne: jedno wiąże się z uprawnieniami poszczególnych szczebli władzy, drugie zaś kładzie nacisk na ich wzajemne oddziaływanie.

8. Jest zdania, że umieszczenie kwestii **pomocniczości i proporcjonalności** w kontekście wielopoziomowego sprawowania rządów oznacza konieczność nadania europejskim działaniom politycznym przekrojowego charakteru i przełamania istniejących barier: powodzenie globalnych strategii leżących w centrum europejskiej agendy zależy w coraz większym stopniu od jakości wspólnego zarządzania w Europie oraz od ścisłego przestrzegania zasady pomocniczości. Dzięki temu decyzje nie są podejmowane tylko na jednym szczeblu władzy, a działania rodzą się i są realizowane na najwłaściwszym poziomie.

9. Przedstawia swoje propozycje w obecnym kontekście procesu integracji europejskiej, który wymaga podjęcia większego wysiłku pod względem odpowiedzialności i solidarności przez europejskich, krajowych i terytorialnych przywódców politycznych zgodnie z **zasadą wzajemności**⁽³⁾.

⁽¹⁾ Biała księga Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów – CdR 89/2009 fin.

⁽²⁾ W swojej rezolucji w sprawie priorytetów Komitetu Regionów na rok 2011 Komitet deklaruje, że „zamierza kontynuować działania na rzecz rozwoju europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów, a także podejmie dalsze działania w związku z białą księgą w tej sprawie, by ocenić jej wdrażanie i obserwować sytuację w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów w Unii Europejskiej” – CdR 361/2010 fin. Proces ten wzmocniony jest dialogiem z europejskimi stowarzyszeniami terytorialnymi oraz z głównymi europejskimi ośrodkami badawczymi.

⁽³⁾ Zgodnie z tą zasadą każdy poziom władzy uczestniczący we wspólnym procesie decyzyjnym powinien być zobowiązany do wspierania legitymizacji i potencjału pozostałych poziomów władzy (Landy and Teles, „Beyond devolution: from subsidiarity to mutuality”). Innymi słowy, wielopoziomowe sprawowanie rządów nie powinno być postrzegane jako współzawodnictwo. Przeciwnie, różne poziomy władzy powinny działać na rzecz wzajemnej konsolidacji.

B. Umacnianie wartości i zasad wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie

W kierunku nowej koncepcji zasady równowagi instytucjonalnej

10. Podkreśla, że **zasada równowagi instytucjonalnej** ⁽⁴⁾ znajdująca się w centrum struktury Unii Europejskiej stanowi podstawową gwarancję europejskiej demokracji i uważa, że wejście w życie Traktatu z Lizbony, który nadaje jej wzmocniony status instytucjonalny i prawny służący obronie jej prerogatyw przed Trybunałem Sprawiedliwości, wprowadza pełne poszanowanie tej zasady.

11. Uważa, że sporządzenie **Karty wielopoziomowego sprawowania rządów Unii Europejskiej**, umożliwiającej włączenie wspólnej koncepcji sprawowania rządów w Europie do wartości podstawowych Unii Europejskiej, będzie stanowić ważny etap realizacji projektu politycznego.

12. Stwierdza, że nie istnieje spójne europejskie prawo administracyjne gwarantujące minimalne normy dotyczące stosowania procedur konsultacyjnych, koordynacyjnych i uczestnictwa w odniesieniu do regionów i miast, i w związku z tym zachęca Komisję Europejską do rozważenia opracowania aktu europejskich procedur administracyjnych, który dokonałby transpozycji kluczowych wartości i zasad przyszłej Karty do bardziej wspólnych procedur.

13. Sądzi, że toczący się przegląd porozumienia o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów powinien uwzględniać w większym stopniu mandat i odpowiedzialność władz szczebla lokalnego i regionalnego w ramach funkcjonowania Unii Europejskiej. Przegląd ten daje okazję do zapewnienia – w interesie ogólnym wszystkich procesów decyzyjnych toczących się na szczeblu europejskim – poszanowania tych dwóch nadrzędnych zasad działania Unii Europejskiej, a mianowicie zasady pomocniczości i proporcjonalności, oraz potwierdzenia statusu zasady wielopoziomowego sprawowania rządów jako zasady ustrukturyzowanej.

14. Jest zdania, że temu przeglądowi powinien towarzyszyć dynamiczny proces prowadzący do przyjęcia wraz z Komisją Europejską bieżącego planu działania określającego inicjatywy mające potencjalnie największy wpływ terytorialny. Plan ten obejmowałby również analizę zarówno *ex ante*, jak i *ex post*, którą mógłby sporządzić KR, korzystając z doświadczenia swych członków i platform samorządów terytorialnych działa-

jących pod jego egidą (platforma „Europa 2020”, platforma pomocniczości, platforma EUWT) ⁽⁵⁾.

15. Zachęca Parlament Europejski do wzmożonej mobilizacji instytucjonalnej w celu dokonania transpozycji zasad i mechanizmów wielopoziomowego sprawowania rządów oraz zintegrowanego podejścia, a także popiera jego propozycję utworzenia europejskiego znaku wielopoziomowego sprawowania rządów ⁽⁶⁾.

16. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Rady Unii Europejskiej, która zwołała po raz pierwszy w marcu 2010 r. ⁽⁷⁾ nieformalny szczyt ministrów poświęcony wielopoziomowemu sprawowaniu rządów, z którego wnioski wyraźnie zachęcają Komitet Regionów „do umożliwienia ciągłej oceny politycznej postępu wielopoziomowego sprawowania rządów w Unii Europejskiej”, i zwraca się do przyszłych prezydencji o kontynuowanie tej inicjatywy. Stwierdza ponadto, że bardziej systematyczna obecność Komitetu Regionów podczas szczytów lub posiedzeń międzyrządowych świadczy o zmianie podejścia do zasad i mechanizmów tego szczebla zarządzania.

17. Wyraża zadowolenie z perspektyw zbliżenia z prezydencją w Radzie Unii Europejskiej i zrozumienia wpływu strategicznych decyzji podejmowanych na szczeblu szefów państw i rządów na władze szczebla lokalnego i regionalnego. W tym kontekście uznaje za właściwe organizowanie spotkania przed każdym wiosennym posiedzeniem Rady Europejskiej.

18. Zamierza rozwijać bardziej systematyczny dialog z Trybunałem Sprawiedliwości w sprawie poszanowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz celu spójności terytorialnej w zakresie dobrej transpozycji prawa europejskiego i jego oddziaływania na władze lokalne i regionalne oraz poszanowania czterech wolności, a z Trybunałem Obrachunkowym w sprawie dobrego sprawowania rządów w dziedzinie środków europejskich i wpływu zarządzania nimi na spójność terytorialną i konkurencyjność miast i regionów.

Podejście oparte na partnerstwie na rzecz inteligentnych regulacji

19. Popiera nowe zalecane podejście z koncepcją inteligentnych regulacji opartą na cyklu politycznym Unii Europejskiej, w trakcie którego prawodawstwo byłoby stale dostosowywane do wyzwań i okoliczności oraz podlegałoby pogłębionej ocenie wdrożenia, ale uważa, że temu podejściu powinno towarzyszyć szersze uwzględnienie oddziaływania terytorialnego ⁽⁸⁾.

⁽⁴⁾ Zasada ta stanowi system dystrybucji uprawnień między poszczególnymi instytucjami Wspólnoty, przypisując każdej instytucji ściśle rolę w instytucjonalnych strukturach Wspólnoty i w realizacji zadań powierzonych Wspólnocie. Trybunał dba o poszanowanie litery prawa, monitorując zachowanie równowagi instytucyjnej, tj. każda z instytucji musi korzystać ze swych uprawnień mając odpowiedni wzgląd na uprawnienia pozostałych instytucji (zob. orzeczenie z 13 czerwca 1958 w sprawie 9/56 Meroni przeciw Wysokiej Władzy (Zb. Orz. 1958, s. 11) i orzeczenie z 22 maja 1990 r. w sprawie 70/88, Parlament Europejski przeciw Radzie (Zb. Orz. 1990, s. I-2041, s. 21 i 22).

⁽⁵⁾ Wspólny komunikat prasowy José Manuela Barroso i Mercedes Bresso z dnia 29 czerwca 2010 r. (patrz MEMO/10/287 na stronie <http://europa.eu/rapid/>).

⁽⁶⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 grudnia 2010 r. (p. Manescu) w sprawie dobrego sprawowania rządów w odniesieniu do polityki regionalnej UE: procedury wsparcia i kontroli przez Komisję Europejską (2009/2231(NI))(P7_TA(2010) 0468)).

⁽⁷⁾ Nieformalny szczyt ministrów odpowiedzialnych za politykę terytorialną, który odbył się 17 marca 2010 r. w Maladze pod wpływem prezydencji hiszpańskiej dążącej do kontynuowania dynamiki dialogu terytorialnego z Palmy z 18 stycznia 2010 r.

⁽⁸⁾ Opinia Komitetu Regionów „Inteligentne regulacje” – CdR 353/2010.

20. Ponawia wniosek dotyczący przyszłego przeglądu porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa, aby włączyć specjalny protokół obejmujący niektóre rozporządzenia, w odniesieniu do których byłby w pełni zaangażowany, a mianowicie rozporządzenia związane w szczególności z analizami wpływu i oceną ex post prawodawstwa.

21. Zamierza zwiększyć swój udział w procesie monitorowania planu działania na rzecz lepszego stanowienia prawa, zwłaszcza poprzez uwzględnienie swojego sprawozdania rocznego w sprawie monitorowania pomocniczości jako uznanego wkładu do sprawozdania rocznego Komisji z lepszego stanowienia prawa.

22. Wzywa do przeglądu wytycznych dla analiz wpływu zaproponowanych przez Komisję, które umożliwiłyby usystematyzowanie analizy oddziaływania terytorialnego ex ante i ex post oraz opracowanie wskaźników terytorialnych i sprawowania rządów umożliwiającego włączenie społeczne. Przedstawi szczegółowe propozycje w tym obszarze na podstawie wniosków ze współpracy już podjętej z Komisją Europejską.

23. Zdecydowanie popiera cel, który musi przeważać w pracach Grupy Wysokiego Szczebla nad redukcją obciążeń administracyjnych (Grupa Stoibera) i podkreśla swoje zaangażowanie w tej grupie na rzecz zmniejszenia obciążeń spoczywających na władzach lokalnych i regionalnych.

24. Wyraża ubolewanie z powodu niewłączenia władz regionalnych i lokalnych do procedury komitologii i wzywa Komisję Europejską do usunięcia tego braku, który obciąża dobre stosowanie prawa europejskiego na szczeblu terytorialnym.

Odpowiedź w sprawie wzmocnienia poparcia obywateli dla procesu integracji europejskiej

25. Z zadowoleniem przyjmuje zalecenia grupy refleksji powołanej przez Radę Europejską w celu wspomaganie Unii Europejskiej w skuteczniejszym przewidywaniu trudności – radzenia sobie z nimi – w perspektywie długoterminowej (to jest w perspektywie 2020–2030 r.), która, proponując **nowy pakt**, umacnia zasadność „wielopoziomowego sprawowania rządów, zgodnie z którym kompetencje wykonywane są wspólnie na różnych szczeblach władzy, a nie rozdzielane pomiędzy te szczeble” i który „może i musi przenikać unijny proces tworzenia polityki i relacje na wszystkich poziomach, między poszczególnymi osobami i pokoleniami oraz między miejscowościami, regionami i państwami członkowskimi”. Przyjmuje z zadowoleniem zachęcenie Grupy mędrców „do większego konsultowania KR-u oraz jego włączenia w umocnienie obywatelstwa politycznego umożliwiając w ten sposób obywatelom uczestniczenie w projekcie europejskim”⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ Fragmenty sprawozdania Grupy refleksji Rady Europejskiej „Projekt Europa 2030 – wyzwania i szanse”, marzec 2010 r. Sprawozdanie przekazane przewodniczącemu Rady Europejskiej Hermanowi Van Rompuyowi dnia 8 maja 2010 r.

26. Uważa za celowe przeprowadzenie corocznej oceny **stanu regionalizacji i decentralizacji w Unii Europejskiej** w celu stworzenia barometru dynamiki obserwowanej w kwestii autonomii politycznej, sądowej i fiskalnej władz na szczeblu lokalnym i regionalnym. Stanowiłoby to odpowiednie działanie będące głównie uzupełnieniem zaangażowania w monitorowanie zasady pomocniczości, które należy przewidzieć w ramach pogłębionej współpracy z Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy.

27. Przyjmuje z zadowoleniem wdrożenie projektu Erasmus na rzecz przedstawicieli wybranych na szczeblu lokalnym i regionalnym do rozważenia w ramach współpracy instytucjonalnej z Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską oraz z zadowoleniem odnosi się do sugestii finansowania projektu pilotażowego, zgodnie z propozycją Parlamentu Europejskiego.

28. Podkreśla wkład, jaki zamierza wnieść we wdrożenie nowego instrumentu demokracji bezpośredniej, tj. unijnej inicjatywy obywatelskiej, a w szczególności proponuje, iż wykorzysta kanały informacyjne i sieci, jakimi dysponuje Komitet i jego członkowie, w celu podnoszenia świadomości na temat inicjatywy obywatelskiej oraz z myślą o wspieraniu Komisji na wszelkie użyteczne sposoby, na przykład podczas procesu „weryfikacji ex ante” dopuszczalności zgłaszanych inicjatyw pod kątem ich oddziaływania na zasadę pomocniczości i proporcjonalności. Ponadto Komitet mógłby służyć pomocą w zbieraniu i rozpowszechnianiu informacji o planowanych i bieżących inicjatywach obywatelskich, a także w organizacji debat włączających zarówno w Brukseli, jak i poza nią⁽¹⁰⁾; Komitet pragnąłby również w pełni uczestniczyć w wysłuchaniach organizowanych przez Parlament Europejski w związku z przyjętymi inicjatywami obywatelskimi oraz służyć swoją pomocą w tym zakresie.

29. Domaga się ustanowienia współpracy z Komisją w zakresie rozwoju tego procesu z tego samego tytułu co inne instytucje, gdyż promowanie tego instrumentu powinno odbywać się po partnersku, szczególnie poprzez stymulowanie debat na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz w parlamentach regionalnych, a także poprzez mobilizację mediów lokalnych i regionalnych.

30. Uważa, że włączenie Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej do prawa pierwotnego Unii Europejskiej oraz perspektywa przyłączenia się Unii Europejskiej do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności służą **ochronie praw podstawowych na wielu poziomach**. Z tego względu postuluje włączenie KR-u do dialogu międzyinstytucjonalnego oczekiwanego przez Radę Unii Europejskiej w sprawie sprawozdania rocznego Komisji Europejskiej ze stosowania Karty, która uważa, że „stosowanie Karty powinno być wspomagane działaniami wszystkich instytucji, organów i jednostek organizacyjnych UE”⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Opinia Komitetu Regionów „Europejska inicjatywa obywatelska” – CdR 167/2010 fin.

⁽¹¹⁾ Konkluzje Rady dotyczące działań i inicjatyw Rady na rzecz wprowadzenia w życie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – 3092. posiedzenie Rady do Spraw Ogólnych, Bruksela, 23 maja 2011 r.

31. Zamierza zacieśnić współpracę z Agencją Praw Podstawowych, zwłaszcza w ramach organizacji dorocznego dialogu w sprawie ochrony i promowania praw podstawowych na wielu poziomach oraz podejmie nowe inicjatywy na rzecz Europejskiego Roku Obywateli w 2013 r.

32. Wzywa do działań w zakresie zdecentralizowanej informacji w europejskich gminach i regionach na temat prac Unii Europejskiej i ich oddziaływania na obywateli oraz podkreśla pilną potrzebę zapewnienia środków finansowych na wsparcie akcji prowadzonej w regionalnych i lokalnych mediach, które mają szeroki dostęp do obywateli.

C. Włączenie wielopoziomowego sprawowania rządów do strategii i polityk unii europejskiej

Zasada wielopoziomowego sprawowania rządów jako zasada ustrukturyzowana dla wszystkich polityk i strategii europejskich o silnym oddziaływaniu terytorialnym

33. Uważa, że zaproponowana struktura realizacji strategii „Europa 2020” oraz przeprowadzenie reformy polityki spójności powinny gwarantować podwójną zmianę paradygmatu:

- wielopoziomowe sprawowanie rządów powinno zostać w pełni włączone do przepisów ustawowych i regulaminowych w obszarach polityki o silnym oddziaływaniu terytorialnym, a priorytetowo oczywiście do przyszłej polityki spójności;
- należy wzmocnić wprowadzanie zasady wielopoziomowego i wielostronnego partnerstwa.

Nowe ramy sprawowania rządów na rzecz europejskiego wzrostu

34. Stwierdza, że w kontekście kryzysu budżetowego, który dotyka dziś Europę i którego skutki ekonomiczne i społeczne stanowią główną troskę jej obywateli, szczególnego znaczenia nabiera kwestia środków, którymi dysponuje Unia Europejska, by stawić czoło kryzysowi, oraz jej wartość dodana.

35. Popiera wzorowane na konwencji podejście – do którego powinien zostać włączony – zaproponowane przez Parlament Europejski i realizowane przez prezydencję polską w celu określenia po partnersku priorytetów w wydatkach Unii Europejskiej i ich finansowania w latach 2014–2020.

36. Pragnie uczestniczyć w tym działaniu z uwagi na niezbędny wkład władz regionalnych i lokalnych, który stanowi 16 % PNB Unii Europejskiej i 58 % inwestycji publicznych w Europie, w Unii wychodzącej z kryzysu (12).

37. Zwraca uwagę na budzącą obawy sytuację finansów publicznych, którymi dysponują władze szczebla lokalnego i regionalnego. Sytuacja ta jest niekorzystna dla wychodzącej z kryzysu gospodarki europejskiej, która stanowi zagrożenie dla powodzenia strategii „Europa 2020”. Uważa w związku z tym, że w kontekście przyszłych wieloletnich ram finansowych należałoby przeprowadzić ocenę sytuacji dotyczącej finansów publicznych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

(12) Opinia Komitetu Regionów „Wspieranie inwestycji publiczno-prywatnych krokiem w kierunku naprawy gospodarki i długoterminowej zmiany strukturalnej; zwiększanie znaczenia partnerstw publiczno-prywatnych” – CdR 21/2010 fin.

Realizacja strategii „Europa 2020” i siedmiu inicjatyw kluczowych w oparciu o partnerstwo dzięki utworzeniu europejskich paktów terytorialnych

38. Stwierdza, że wszystkie instytucje europejskie wyraźnie uznają konieczność wprowadzenia wielopoziomowego sprawowania rządów, aby zrealizować kluczowe cele strategii „Europa 2020” i jej siedmiu kluczowych inicjatyw.

39. Wspiera w związku z tym szczególnie zalecenie Rady Europejskiej, która stwierdza w swoich konkluzjach z dnia 25 marca 2011 r. (13), że przystąpienie do celów strategii „Europa 2020” w perspektywie wprowadzenia europejskiego semestru wymaga ścisłej współpracy z Komitetem Regionów, jak również z regionami spośród innych kluczowych podmiotów politycznych i ekonomicznych.

40. Wyraża zadowolenie, że w niektórych państwach członkowskich krajowe programy reform uwzględniają w większej mierze potencjał partnerstwa pomiędzy różnymi szczeblami sprawowania rządów, wyraża jednak ubolewanie z powodu widocznego braku mechanizmów i wiarygodnych procedur, które skonkretyzowałyby zasadę wielopoziomowego sprawowania rządów w celu zapewnienia skutecznej integracji polityk i synchronizacji agend i budżetów na różnych szczeblach sprawowania rządów w poszanowaniu zasady pomocniczości.

41. Wzywa w związku z tym państwa członkowskie do pełnej współpracy z władzami szczebla regionalnego i lokalnego, zarówno w procesie sporządzania i wdrażania krajowych programów reform jak i programów stabilności lub konwergencji, ponieważ różnica między globalnymi celami strategii „Europa 2020” a wkładami zapowiedzianymi w krajowych programach reform może być wyrównana wyłącznie dzięki partnerstwu między różnymi szczeblami sprawowania rządów (14).

(13) W nawiązaniu do Konkluzji Rady Europejskiej z 24 i 25 marca 2011 r., EUCO 10/1/11 REV 1, Komitet Regionów stwierdził w ramach prac swojej platformy Europa 2020, że na podstawie informacji zawartych w krajowych programach reform:

- w dwóch trzecich państw członkowskich (19 z 27) władze lokalne i regionalne odegrały rolę w procesie przygotowania krajowych programów reform;
- w większości państw członkowskich przeprowadzono konsultacje z władzami regionalnymi i lokalnymi, w ośmiu przypadkach władze uczestniczyły bezpośrednio w przygotowaniu krajowych programów reform;
- w krajowych programach reform trzynastu krajów (w tym 5 z najbardziej zaludnionych) są podane inicjatywy oparte na wielopoziomowym sprawowaniu rządów;
- dwa państwa członkowskie (BE, PT) przyjęły cele zróżnicowane według regionów;
- jedno państwo członkowskie (RO) poinformowało, że przyjmie propozycję Komitetu Regionów dotyczącą paktów terytorialnych wyrażnie o niej wspominając;
- niektóre państwa członkowskie przyjęły docelowo wdrożenie „zintegrowanego podejścia” i zwiększenie efektów synergii między różnymi szczeblami zarządzania poprzez skuteczniejsze struktury koordynacji/dialogu.

(14) Opinia Komitetów Regionów w sprawie roli władz terytorialnych dla osiągnięcia celów strategii „Europa 2020” – CdR 72/2011 rev. 1, i Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie większego udziału władz lokalnych i regionalnych w strategii „Europa 2020” – CdR 199/2010 fin.

42. Postuluje ponadto, aby Komisja Europejska wzmocniła monitorowanie części „Sprawowanie rządów” w krajowych programach reform i rocznych sprawozdaniach z postępów państw członkowskich. W ten sposób Rada Unii Europejskiej będzie mogła przyjąć wyraźne zalecenia dla zachęcenia państw członkowskich do poszerzenia i umocnienia partnerstwa między różnymi szczeblami sprawowania rządów przy wprowadzaniu krajowych programów reform.

43. Opowiada się ponownie za **zawieraniem wielopoziomych umów**, które powinny towarzyszyć realizacji siedmiu inicjatyw oraz wdrażaniu innowacyjnych mechanizmów⁽¹⁵⁾, zgodnie z lokalnymi agendami cyfrowymi i „stakeholder arrangements” (porozumieniami zainteresowanych stron) proponowanymi w ramach Europejskiej Agendy Cyfrowej (ADE)⁽¹⁶⁾, „Platformie inteligentnej specjalizacji” wprowadzonej przez Komisję Europejską lub realizacji celów inicjatyw przewodnich „Mobilna młodzież” i „Unia innowacji” i dzięki temu umocnieniem spójności między wszystkimi podmiotami i wszystkimi poziomami⁽¹⁷⁾.

44. Wyraża ubolewanie z powodu braku bezpośredniej współpracy władz regionalnych i lokalnych na wszystkich etapach otwartej metody koordynacji na rzecz wdrożenia strategii „Europa 2020” i nalega bardzo zdecydowanie na włączenie ich do tego procesu.

45. Przypomina o wartości dodanej **zintegrowanego podejścia**, w szczególności dla zwiększenia, w pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości, efektów synergii między strategią UE na rzecz trwałego rozwoju i strategią „Europa 2020” oraz o wykorzystaniu funduszy strukturalnych na rzecz inwestycji energetycznych, a także o włączeniu celu dotyczącego łagodzenia skutków zmian klimatycznych i dostosowywania się do nich do wszystkich istniejących ram strategicznych UE, zwłaszcza polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich.

Nowy paradygmat dla przyszłej polityki spójności

46. Przypomina, że wyniki konsultacji dotyczących piątego sprawozdania Komisji w sprawie spójności potwierdzają gotowość KR-u jak i wszystkich władz szczebla regionalnego i lokalnego do wzmocnienia zasady partnerstwa, podejścia zatwierdzonego przez Radę, która uznaje wagę wielopoziomowego sprawowania władzy w realizacji celów strategii „Europa 2020” poprzez nową politykę spójności⁽¹⁸⁾.

47. Stwierdza z zadowoleniem, że „Agenda terytorialna 2020” przyjęta przez Radę w maju 2011 r. zaleca odwołanie się do wielopoziomowego sprawowania rządów dla osiągnięcia spójności terytorialnej. Komisję Europejską zachęca się do

uwzględnienia wymiaru terytorialnego w jej analizach wpływu, a Komitet Regionów do zapewnienia wkładu władz na szczeblu lokalnym i regionalnym.

48. W odniesieniu do polityki spójności po 2013 r. z zadowoleniem stwierdza, że Komisja spełniła jego oczekiwania przyjmując niektóre zasady i mechanizmy wielopoziomowego sprawowania rządów i **zintegrowanego podejścia wielofunkcyjnego**⁽¹⁹⁾ dzięki uwzględnieniu w projekcie nowego rozporządzenia ogólnego w sprawie funduszy strukturalnych i funduszu spójności postulatów dotyczących:

- zamieszczenia w nowym artykule wyraźnego odniesienia dotyczącego partnerstwa i wielopoziomowego systemu sprawowania rządów, jako dwóch zasad, których należy przestrzegać na wszystkich etapach realizacji umów o partnerstwie i programów operacyjnych;
- odzwierciedlenia tych ogólnych zasad w pozostałych artykułach rozporządzenia ważnych z punktu widzenia umów o partnerstwie i programów operacyjnych;
- skierowania do państw członkowskich wniosku o zawarcie w sprawozdaniach rocznych informacji o postępach w przestrzeganiu zasad partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów;
- możliwości opracowania funkcjonalnych programów operacyjnych.

49. Pozytywnie odnosi się do propozycji Komisji Europejskiej, by stworzyć wspólne ramy strategiczne obejmujące różne pomysły działań wspólnotowych sprzyjających rozwojowi terytorialnemu (EFRROW, fundusze strukturalne, EFRR, EFS, fundusz spójności, EFR), w tym kontekście wnosi także o włączenie władz regionalnych i lokalnych w praktyczne przygotowywanie umów o partnerstwie

50. W związku z tym zwraca się do ustawodawcy europejskiego o potwierdzenie tych postanowień i ich wypełnienie, tak by umożliwić:

- obecność przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych w delegacjach państw członkowskich w chwili, gdy treść umowy o partnerstwie jest negocjowana przez Komisję Europejską;
- zdecydowaną konsolidację zasad partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów w przyszłym europejskim kodeksie, który będzie dotyczył celów i kryteriów tychże zasad;
- dialog między Komisją Europejską a Komitetem Regionów na temat ujęcia w sprawozdaniach rocznych aspektu sprawowania rządów, tak by ocenić postępy oraz opisać przeszkody w każdym państwie członkowskim zanim Rada przyjmie te zalecenia;

⁽¹⁵⁾ Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie poprawy instrumentów wdrażania strategii „Europa 2020”: zintegrowane wytyczne dla polityk gospodarczych i zatrudnienia państw członkowskich i Unii – CdR 175/2010 fin.

⁽¹⁶⁾ Dokument roboczy Komisji – SEC (2011)708 (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/scoreboard.pdf). W związku z tym KR zwrócił się w swojej opinii CdR 104/2010 fin o przyznanie proaktywnej roli Komitetowi, władzom lokalnym i regionalnym oraz ich stowarzyszeniom w cyklu zarządzania europejską agendą cyfrową.

⁽¹⁷⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽¹⁸⁾ Konkluzje Rady dotyczące piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej – 3068. Posiedzenie Rady do Spraw Ogólnych, Bruksela, 21 lutego 2011 r. Opinia Komitetu Regionów w sprawie wkładu polityki spójności na rzecz wdrożenia strategii „Europa 2020” – CdR 223/2010 fin.

⁽¹⁹⁾ Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Przyszłość polityki spójności” – CdR 210/2009 fin.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego – Konkluzje piątego raportu w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: przyszłość polityki spójności – COM(2010) 642 final.

— docelowo, ustanowienie wskaźnika współpracy, który umożliwi pomiar stopnia realizacji wielopoziomowego sprawowania rządów w każdym państwie członkowskim.

51. Uważa **współpracę terytorialną** za integralną część polityki regionalnej, a europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej za swoiste laboratorium wielopoziomowego sprawowania rządów ⁽²⁰⁾.

52. Wyraża zadowolenie, iż wniosek dotyczący przeglądu rozporządzenia EUWT przedstawiony przez Komisję Europejską w październiku 2011 r. jest wyrazem woli realizacji celów spójności terytorialnej i zawiera niektóre propozycje sformułowane wcześniej przez KR, zwłaszcza jeśli chodzi o tworzenie bilateralnych EUWT z udziałem podmiotów z krajów trzecich ⁽²¹⁾. Zwraca uwagę na potencjał EUWT jako struktury współpracy w innych obszarach unijnej polityki, a nie tylko w ramach polityki regionalnej.

53. Podkreśla rolę platformy EUWT KR-u w promowaniu tego narzędzia i w udzielaniu operacyjnego wsparcia przy tworzeniu nowych EUWT, w szczególności dzięki wymianie dobrych praktyk

54. Wzywa Komisję Europejską w odniesieniu do rozwoju strategii makroregionalnych do zwrócenia szczególnej uwagi:

- na ściśle przestrzeganie zasady wielopoziomowego sprawowania rządów w gremiach konsultacyjnych, opracowujących, wdrażających i monitorujących strategię makroregionalną;
- na wdrażanie instrumentów monitorujących i programów finansowych, które w oparciu o strategię oraz lokalne i regionalne plany rozwoju zapewniają wielopoziomowe podejście mające na celu rozwijanie makroregionów także jako „klastrow terytorialnych”;
- na strukturalne włączenie władz regionalnych i lokalnych do ostatecznej struktury tych strategii, aby uniknąć ewentualnej koncentracji zarządzania na szczeblu krajowym;
- na prezentację europejskiej wartości dodanej tych strategii, szczególnie w ramach białej księgi.

Realizacja jednolitego rynku opartego na partnerstwie

55. Z zadowoleniem przyjmuje rozwiązanie w postaci dwunastu dźwigni wzrostu, konkurencyjności i postępu technicznego zaproponowanych w Akcie o jednolitym rynku i popiera wniosek Rady podkreślający potrzebę wzmocnienia sprawowania rządów na jednolitym rynku wzywając Komisję do podjęcia w tym obszarze dalszych działań ⁽²²⁾.

⁽²⁰⁾ Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów „Nowe perspektywy przeglądu rozporządzenia w sprawie EUWT” – CdR 100/2010 fin.

⁽²¹⁾ Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów „Nowe perspektywy przeglądu rozporządzenia w sprawie EUWT” – CdR 100/2010 fin.

⁽²²⁾ Konkluzje Rady UE w sprawie Aktu o rynku jednolitym – priorytety służące ożywieniu jednolitego rynku – 3105. posiedzenie Rady ds. Gospodarczych i Finansowych, Bruksela, 12 lipca 2011 r. Opinia Komitetu Regionów w sprawie Aktu o jednolitym rynku – CdR 330/2010 fin.

56. Odnotowuje, że Parlament Europejski w sprawozdaniu o sprawowaniu rządów i partnerstwie na rzecz jednolitego rynku zasygnalizował, „że przepisy dotyczące jednolitego rynku są często wdrażane przez władze lokalne i regionalne; wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszego rozwoju i promowania partnerstwa z władzami lokalnymi i regionalnymi, od polityki spójności w kierunku polityk jednolitego rynku” ⁽²³⁾.

57. Wnosi w związku z tym o zapewnienie monitorowania ogólnego wdrażania Aktu o jednolitym rynku, aby zagwarantować spójność działań i realizować jednolity rynek w oparciu o partnerstwo. Uważa, że zadanie to należy powierzyć Platformie Monitorowania Strategii „Europa 2020”; jednym z elementów tej strategii jest bowiem nadanie nowej dynamiki jednolitemu rynkowi.

58. Podkreśla swój wkład w postaci znaku „Europejski region przedsiębiorczości” na rzecz rozwoju strategicznej wizji zintegrowanego rozwoju terytorialnego, opartej w szczególności na zasadach Small Business Act ⁽²⁴⁾, a ponadto wnosi o utworzenie partnerstw na rzecz Small Business Act (SBA) z myślą o jego wdrażaniu na poziomie regionalnym oraz o wprowadzenie funkcji tzw. przedstawicieli ds. MŚP na poziomie krajowym a także regionalnym (terytorialnym) oraz proponuje, by włączyć go do grupy konsultacyjnej w sprawie SBA, która ma zostać utworzona.

59. Potwierdza konieczność włączenia samorządów terytorialnych, a w szczególności regionów posiadających odpowiednie kompetencje prawodawcze, do mechanizmów uczestniczących w transpozycji i optymalnym stosowaniu regulacji na jednolitym rynku.

Przyszła polityka w zakresie ochrony środowiska, zmiany klimatu i energii ⁽²⁵⁾ ⁽²⁶⁾

60. Wzywa instytucje międzynarodowe i Unię Europejską do uwzględnienia wartości dodanej wnoszonej przez władze lokalne i regionalne do zarządzania rozwojem zrównoważonym i ekologicznym na poziomie światowym, w tym we wdrażaniu wielostronnych porozumień dotyczących ochrony środowiska, takich jak Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Konwencja o różnorodności biologicznej oraz Agenda działań na rzecz zarządzania gospodarką ekologiczną i zrównoważonym rozwojem Rio+20 ⁽²⁷⁾.

⁽²³⁾ Sprawozdanie w sprawie sprawowania rządów i partnerstwa na jednolitym rynku (2010/2289 (INI)).

⁽²⁴⁾ Projekt opinii Komitetu Regionów w sprawie przeglądu programu „Small Business Act dla Europy” – CdR 151/2011 rev. 1.

⁽²⁵⁾ Patrz szczegółowe zalecenia Komitetu zawarte w opinii perspektywicznej CdR 164/2010 fin w sprawie roli władz lokalnych i regionalnych w przyszłej polityce ochrony środowiska dotyczące sposobów stosowania systemu wielopoziomowego sprawowania rządów na wszystkich etapach kształtowania unijnej polityki ochrony środowiska.

⁽²⁶⁾ Patrz m.in.: Biała Księga Komisji „Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – Dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu” – COM(2011) 144 final.

⁽²⁷⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie „UE a międzynarodowa polityka różnorodności biologicznej po 2010 r.”, CdR 112/2010 fin, Opinia Komitetu Regionów w sprawie post-kopenhaskiej międzynarodowej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu, CdR 245/2010 fin, Projekt opinii Komitetu Regionów w sprawie Wkładu władz lokalnych i regionalnych EU do konferencji ONZ „Rio+20: w kierunku zrównoważonego rozwoju 2012 (Rio+20)”, CdR 187/2011 rev. 1.

61. Sugeruje, że konstruktywnym sposobem budowania współpracy między władzami lokalnymi a krajowymi w zakresie dostosowywania się do skutków zmiany klimatu mogą być swego rodzaju umowy rezultatu, w których władze wszystkich szczebli dobrowolnie zobowiązują się do działań prowadzących do konkretnego wyniku w zakresie łagodzenia skutków zmiany klimatu, czują się ich podmiotami i wspólnie ponoszą odpowiedzialność za swój konkretny wkład ⁽²⁸⁾.

62. Podkreśla rosnące znaczenie zawieranych między regionami i przedsiębiorstwami sektorowych lub międzysektorowych sojuszy na rzecz energii i klimatu. Sojusze te trzeba rozwijać w sposób celowy, tak aby intensywniej i jak najszybciej opracowywać i wdrażać technologie niskoemisyjne w partnerstwie między decydentami lokalnymi i regionalnymi oraz małymi i średnimi przedsiębiorstwami (MŚP).

63. Odnotowuje, że 75 % emisji dwutlenku węgla powstaje na obszarach miejskich i podkreśla, że skuteczne światowe działania wymagają podejścia opartego na wielopoziomowym sprawowaniu rządów, obejmującego koordynację wysiłków między władzami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i ponadnarodowymi, w poszanowaniu zasady pomocniczości. W tym kontekście podkreśla swoją propozycję Paktu Terytorialnego Władz Lokalnych i Regionalnych w sprawie Strategii „Europa 2020” jako bardzo skuteczne narzędzie przeciwdziałania zmianie klimatu.

64. Podkreśla potrzebę dokładnego rozważenia wpływu strategicznych wytycznych oraz aktów prawnych związanych ze strategią „Energia 2020” na obciążenia administracyjne i finansowe dla władz lokalnych i regionalnych oraz czuwania nad stosowaniem zasad pomocniczości i proporcjonalności, a także zdecydowanie popiera tworzenie innowacyjnych instrumentów do realizacji tej strategii ⁽²⁹⁾.

65. Ponownie potwierdza swoje zaangażowanie w „Porozumienie między burmistrzami” na rzecz wspólnego celu, jakim jest redukcja emisji CO₂ i zaleca rozszerzenie jego zakresu tematycznego na inne dziedziny zrównoważonej gospodarki, takie jak gospodarka wodna, oraz geograficznego – w ramach Unii dla Śródziemnomorza oraz Partnerstwa Wschodniego – dzięki uruchomionym platformom politycznym, tj. ARLEM i CORLEAP i – na poziomie światowym – dzięki „Porozumieniu między burmistrzami Mundus”.

Przyszłość wspólnej polityki rolnej, polityki rybołówstwa i polityki morskiej

66. Uważa, że stworzenie ram dla wielopoziomowego sprawowania rządów jest niezbędnym warunkiem udanego przekształcenia WPR po 2013 roku, aby zagwarantować udział władz na szczeblu regionalnym i lokalnym w decydowaniu

o kierunkach i zasadach wdrażania oraz zarządzania tej wspólnej polityki, a także ustanowieniu synergii między polityką rozwoju obszarów wiejskich i innymi obszarami polityki UE, a zwłaszcza polityką spójności ⁽³⁰⁾.

67. Z myślą o uzupełnieniu mechanizmu włączania władz lokalnych i regionalnych w określanie na wczesnym etapie wspólnej polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich, wnosi o pełne włączenie go w prace przygotowawcze prowadzone przez grupy doradcze Komisji Europejskiej.

68. Jest zdania, że nową politykę rybołówstwa powinno inspirować podejście zintegrowane, aby zapewnić opłacalność połowów i zrównoważoną eksploatację zasobów rybnych; zgadza się na decentralizację procesów decyzyjnych, która ma doprowadzić do zmniejszenia niespójności wynikających z mikrozarządzania na szczeblu europejskim, dzięki zastosowaniu w niektórych przypadkach procedury komitologii i powierzeniu, w ramach norm wspólnotowych, zarządzania niektórymi obszarami działalności połowowej państwom członkowskim, regionom oraz samemu sektorowi.

69. Wzywa do koordynacji polityk sektorowych związanych z wykorzystywaniem obszarów morskich i wprowadzenia wspólnego funduszu europejskiego dla polityki morskiej i rybołówstwa, łączącego wszystkie instrumenty istniejące w tych sektorach; z tego względu popiera utworzenie europejskiej platformy morskiej skupiającej władze lokalne i regionalne oraz odpowiednie zainteresowane strony w celu zapewnienia instrumentu, który może pomóc w dzieleniu się obowiązkami i rozpowszechnianiu sprawdzonych rozwiązań ⁽³¹⁾.

Realizacja programu sztokholmskiego z władzami szczebla lokalnego i regionalnego

70. Przypomina o znaczeniu swojego udziału w realizacji planu działania dotyczącego programu sztokholmskiego oraz opracowywaniu mechanizmów oceny w taki sposób, aby można było lepiej uwzględnić doświadczenia władz terytorialnych.

71. Uważa w szczególności, że angażowanie władz lokalnych i regionalnych w tworzenie europejskich ram w zakresie legalnej imigracji, określania środków zapobiegających imigracji nielegalnej, ochrony praw podstawowych imigrantów oraz współpracy na rzecz rozwoju z krajami emigracji wzmocni legitymację dla działań Unii, o ile zasada pomocniczości będzie ściśle przestrzegana.

72. Wnioskuje o przeprowadzenie badań oddziaływania terytorialnego, które ocenią wymagania nałożone na władze lokalne i regionalne w ramach środków wykonawczych, ustalonych na poziomie europejskim lub krajowym.

⁽²⁸⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Post-kopenhaska międzynarodowa polityka przeciwdziałania zmianie klimatu” – CdR 245/2010 fin.

⁽²⁹⁾ Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Rola władz lokalnych w przyszłej polityce ochrony środowiska” – CdR 164/2010 fin oraz Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Włączanie problematyki zmian klimatu do przyszłych obszarów polityki a przyszły budżet” – CdR 104/2011 fin.

⁽³⁰⁾ Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów „Przyszłość WPR po 2013 roku” – CdR 127/2010 fin.

⁽³¹⁾ Opinia Komitetu Regionów „Rozwój zintegrowanej polityki morskiej oraz wiedza o morzu 2020” – CdR 339/2010 fin.

73. Stwierdza z zadowoleniem, że jego udział w corocznych konferencjach międzyresortowych dotyczących integracji oraz jego wkład w Europejskie Forum Integracji, w prace nad podręcznikiem Komisji na temat integracji zawierającym prezentację dobrych praktyk władz szczebla lokalnego i regionalnego, w określenie rocznych i wieloletnich priorytetów Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji doprowadziły do uznania wielopoziomowego podejścia w drugiej europejskiej agendzie na rzecz integracji⁽³²⁾, która przewiduje:

- „pakty terytorialne” między różnymi szczeblami sprawowania rządów;
- udział podmiotów lokalnych i regionalnych w procesie definiowania strategii politycznych w zakresie integracji w ramach programów UE;
- wzmocnienie procedur konsultacyjnych w ramach spotkań strategicznych z Komitetem Regionów;
- opracowywanie elastycznego zestawu narzędzi obejmującego „europejskie moduły” w celu wspierania strategii politycznych i praktyk na szczeblu krajowym i lokalnym.

Mechanizmy wielopoziomowego sprawowania rządów winny wspierać strategię rozszerzenia UE

74. Opowiada się za dostosowaniem instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA) do potrzeb władz lokalnych i regionalnych krajów otrzymujących pomoc oraz za rozwojem współpracy terytorialnej, szczególnie poprzez instrument EUWT, głównych narzędzi dla wzmocnienia ogólnoeuropejskiego wymiaru wielopoziomowego sprawowania rządów.

Polityka sąsiedztwa wzmocniona przez wielopoziomowe sprawowanie rządów

75. Przypomina, że Eurośródziemnomorskie Zgromadzenie Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM) i Konferencja Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP) zrzeszające wybieranych członków władz szczebla lokalnego i regionalnego, z jednej strony Unii dla Śródziemnomorza, a z drugiej strony Partnerstwa Wschodniego, uzupełniają ramy instytucjonalne tych dwóch procesów.

76. Uważa, że wielopoziomowa demokracja i podejście integracyjne stanowią warunki *sine qua non* ich powodzenia i stwierdza, że te dwie inicjatywy polityczne, które wzmocniają wymiar terytorialny polityki sąsiedztwa są odpowiedzią na potrzebę otwartego wspierania wprowadzenia trwałych struktur politycznych i administracyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym, efektywnego wykorzystywania instrumentów finansowych oraz tworzenia mechanizmów wspierania rozwoju gospodarczego, społecznego i terytorialnego państw partnerskich, szczególnie dzięki współpracy międzyregionalnej.

77. Mobilizuje się, aby ARLEM ściśle uczestniczyło w sprawowaniu rządów w Unii dla Śródziemnomorza, umożliwiając w ten sposób władzom lokalnym i regionalnym na tych trzech wybrzeżach udział w dialogu politycznym podejmowanym

w jego różnych organach i dając dostęp do mechanizmów i instrumentów opracowanych w celu wzmocnienia współpracy.

78. Chce, w procesie konsolidacji platformy instytucjonalnej założonej z CORLEAP, wprowadzić stały dialog z Komisją Europejską i krajami partnerskimi, aby znaleźć konkretne zasady, które pozwolą władzom lokalnym i regionalnym z krajów Partnerstwa Wschodniego na uczestnictwo w pracach czterech platform Partnerstwa, w przygotowywaniu umów o stowarzyszeniu, dokumentów strategicznych i planów działania, a w szczególności na wdrażanie i ocenę krajowych programów orientacyjnych.

Wielopoziomowe sprawowanie rządów w procesie globalizacji: perspektywa nowej dynamiki

79. Wzywa podczas przeglądu europejskiej polityki rozwojowej do podejścia terytorialnego oraz do większego zaangażowania władz na szczeblu lokalnym i regionalnym w ramach celów milenijnych⁽³³⁾; podkreśla w tym kontekście konieczność udzielenia wsparcia w celu zwiększenia zdolności technicznych i finansowych władz lokalnych i regionalnych w krajach partnerskich.

80. Dostrzega wartość dodaną zdecentralizowanej współpracy, zwłaszcza inicjatyw takich jak „Konferencja na temat współpracy zdecentralizowanej”, która ma na celu ułatwienie wymiany i dialogu politycznego między władzami lokalnymi i regionalnymi UE, krajami rozwijającymi się oraz instytucjami UE, portal zdecentralizowanej współpracy i giełda zdecentralizowanej współpracy, mechanizmy, które powinny zostać wzmocnione w ramach współpracy instytucjonalnej na poziomie europejskim.

81. Stwierdza z zadowoleniem, że znaczący wkład wielu organizacji międzynarodowych w proces konsultacyjny białej księgi w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów⁽³⁴⁾ świadczy o zainteresowaniu tych instytucji omawianym podejściem na szczeblu Unii Europejskiej w perspektywie rozwoju wymiaru terytorialnego ich działalności i ustanowienia w innych regionach świata partnerskich stosunków sprzyjających kompletności działań sektorowych.

82. Podkreśla w kontekście twierdzenia o roli władz lokalnych i regionalnych w mechanizmach globalnego sprawowania rządów:

- tendencję do lepszego uwzględnienia terytorialnego wpływu globalizacji na władze szczebla regionalnego i lokalnego, w szczególności przez organizacje międzynarodowe oraz pojawienie się refleksji na temat globalnej polityki zrównoważonego rozwoju i spójności terytorialnej w skali ogólnoświatowej⁽³⁵⁾;
- znaczenie paradyplomacji na szczeblu władz lokalnych i regionalnych, zwłaszcza dyplomacji miast i dyplomacji regionów o kompetencjach prawodawczych;

⁽³²⁾ Wniosek Komisji „Europejski program integracji obywateli państw trzecich” – COM(2011) 455 final.

⁽³³⁾ Opinia Komitetu Regionów i zielona księga Komisji Europejskiej „Polityka rozwojowa UE na rzecz wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego rozwoju – Zwiększenie skuteczności polityki rozwojowej Unii Europejskiej” – CdR 408/2010 fin.

⁽³⁴⁾ Sprawozdanie z konsultacji na temat Białej księgi Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów – CdR 25/2010.

⁽³⁵⁾ Patrz działalność stowarzyszenia „Forum Globalnego Stowarzyszenia Regionów / FOGAR”.

- wprowadzenie dialogu i wymiany doświadczeń z innymi dużymi obszarami regionalnymi posiadającymi swoją izbę na szczeblu niższego rządu niż państwo, na przykład Unia Gospodarcza i Walutowa Afryki Zachodniej (UEMOA) i regionalna organizacja MERCOSUR;
- dostępność nowych kierunków współpracy i dialogu politycznego proponowanych przez niektóre międzynarodowe organizacje Komitetowi Regionów oraz władzom lokalnym i regionalnym (OECD, BIT, UNEP, UNDP oraz UNHABITAT, UNESCO czy FAO itp.) ⁽³⁶⁾.

83. Wnioskuję więc z tego, że stwierdzona tendencja do decentralizacji i wzrost znaczenia podmiotów lokalnych i regionalnych we wspólnocie światowej doprowadzą nieuchronnie do zaangażowania tych podmiotów w mechanizmy zarządzania globalizacją, a tym samym przyczynią się do powstania nowego wielostronnego układu sił.

D. Nowe etapy konsolidacji wdrażania wielopoziomowego sprawowania rządów

84. Podjął inicjatywę ustanowienia **w skali całej Unii Europejskiej** „Tablicy wyników wielopoziomowego sprawowania rządów”, która corocznie przyczyniać się będzie do badania uwzględnienia zasadniczych elementów i mechanizmów tego sposobu zarządzania w cyklu politycznym Unii Europejskiej, koncentrując się na wymiarze terytorialnym badanych obszarów polityk i strategii. Pierwsza edycja tej tablicy wyników będzie uwzględniać postępy i zidentyfikowane przeszkody w europejskim procesie decyzyjnym w odniesieniu do czterech strategii i obszarów polityki o największym znaczeniu dla programu politycznego Unii Europejskiej w 2010, tzn. strategii „Europa 2020”, pakietu w sprawie energii na lata 2011–2020, programu sztokholmskiego i wiosennej agendy ⁽³⁷⁾.

85. W odniesieniu do pierwszej tablicy wyników stwierdza, co następuje:

⁽³⁶⁾ Komitet Regionów ponownie sugeruje, by na Szczycie Rio+20 upoważniono UNEP (Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska) bądź Radę ds. Zrównoważonego Rozwoju do utworzenia stałego komitetu ds. samorządów terytorialnych i władz lokalnych. Ta nowa struktura odpowiednio odzwierciedlałaby wielopoziomowe sprawowanie rządów i pełniłaby funkcję stałego mechanizmu konsultacji z samorządami terytorialnymi i władzami lokalnymi na całym świecie, jak również zapewniałaby współpracę między nimi. Komitet Regionów mógłby służyć za wzór w tej dziedzinie. Obiecujący jest także fakt, że w ramach tzw. konwencji Rio ONZ, samorządy terytorialne i władze lokalne zostały wyraźniej uznane ze względu na ich specyficzny status instytucji rządowej, co obejmuje np. uznanie ich w porozumieniu z Cancún za „podmioty rządowe”. KR ponownie stwierdza, że samorządy terytorialne i władze lokalne powinny znaleźć właściwe miejsce w instytucjonalnych ramach zrównoważonego rozwoju wspólnie z rządami krajowymi i organami ONZ. W projekcie opinii CdR 187/2011 rev. 1 w sprawie wkładu władz lokalnych i regionalnych UE do konferencji ONZ 2012 r. w sprawie zrównoważonego rozwoju (Rio+20) KR ubolewa, że w obecnej międzynarodowej strukturze sprawowania rządów, pomimo specyficznej roli w tych rządach, reprezentacja tych władz w organach ONZ często traktowana jest w ten sam sposób, co społeczeństwo obywatelskie i biznes, jako inne ważne grupy.

⁽³⁷⁾ Wyniki tej pierwszej tabeli, w oparciu o badania zleczone EIPA.

- Opracowana metoda ⁽³⁸⁾ wskazuje na pojawienie się systemu wielopoziomowego sprawowania rządów na poziomie instytucjonalnym UE, na którym informacja jest płynna i (w większości przypadków) przekazywana w otwarty i przejrzysty wielopoziomowy sposób, a mechanizmy konsultacji są odpowiednio wprowadzone i obejmują wszystkie poziomy itd. Jednak w ocenie dodatkowych mechanizmów wielopoziomowego sprawowania rządów i ich stosowania wykazano znaczne niedociągnięcia. Odnosi się to zwłaszcza do wykorzystywania mechanizmów i nowatorskich narzędzi, które służą uwzględnieniu wymagań dotyczących wielopoziomowego sprawowania rządów w formułowaniu różnych polityk.
- W odniesieniu do porównawczej tabeli wyników, to działania polityczne związane z przygotowaniem strategii „Europa 2020” osiągnęły najwyższy wynik ogólny. Oznacza to, że znaleziono praktyczne rozwiązania, które bardziej odpowiadają wskaźnikom dotyczącym wielopoziomowego sprawowania rządów określonym w celu przeprowadzenia oceny jakości systemu wielopoziomowego sprawowania rządów. Najniższy wynik uzyskał system wielopoziomowego sprawowania rządów w ramach pakietu wiosennego z 2010 r. dotyczącego milenijnych celów rozwoju. W tym wypadku brak przejrzystości co do zaangażowania w ten proces zainteresowanych stron szczególnie utrudnił ocenę i doprowadził do niskich wyników. Ogólnie rzecz biorąc we wszystkich czterech rozdziałach tej polityki można znaleźć możliwości zastosowania lepszych rozwiązań w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów ⁽³⁹⁾.

⁽³⁸⁾ Zdefiniowano sześć kategorii podlegających dwóm tytułom dotyczącym konkretnych rozwiązań w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów (I. Procedury: informacje i konsultacje, zaangażowanie zainteresowanych podmiotów, zdolność reagowania; II. Treść polityki unijnej: polityka terytorialna/zintegrowana/powiązana lokalnie, inteligentne mechanizmy regulacyjne, nowatorskie narzędzia wdrażania i partnerstwo). Określono też, co można uznać za „dobre rozwiązania” w odniesieniu do tych sześciu rozwiązań dotyczących ogólnych zasad wielopoziomowego sprawowania rządów i celów. Ustanowiono także wskaźniki, by móc zmierzyć i ocenić rozwiązania stosowane podczas wdrażania.

⁽³⁹⁾ Jeśli chodzi o wyniki dotyczące procedur i treści, różne wyniki pośrednie w grupie kategorii „procedury” i „treść” wykazują, że z wyjątkiem pakietu wiosennego, rozwiązania w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów są znacznie lepiej opracowane w grupie „procedury” (informacje/konsultacje, zaangażowanie zainteresowanych podmiotów, zdolność reagowania) niż w grupie „treść” (nowatorskie narzędzia wdrażania, inteligentne mechanizmy regulacyjne, podejście terytorialne/zintegrowane). Zarówno strategia „Europa 2020”, jak i strategia w zakresie energii i klimatu osiągnęły próg wyniku minimalnego 3/6 w odniesieniu do grupy „procedury”. Niemniej tabela wyników pokazuje także, że ogólny pozytywny wynik strategii „Europa 2020” osiągnięto przede wszystkim dzięki dość wysokiemu wynikowi osiągniętemu w „procedurach” w zakresie rozwiązań stosowanych w odniesieniu do wielopoziomowego sprawowania rządów.

Kiedy bardziej szczegółowo analizujemy elementy składowe każdej z grup, wykresy dotyczące wyników wykazują, że, z wyjątkiem pakietu wiosennego, względnie wysokie wyniki pierwszej podgrupy „procedury” w porównaniu do podgrupy „treść” można uzasadnić (bardzo) wysokim wynikiem dotyczącym „informacji/konsultacji”, który w pewnym stopniu wynika z zaledwie satysfakcjonującego wyniku dotyczącego „zaangażowania zainteresowanych podmiotów”. Niemniej ogólnie rzecz biorąc, „zdolność reagowania” dała wyniki względnie niskie. W drugiej podgrupie „treść” jedynie w strategii „Europa 2020” udało się uzyskać dość zadowalający wynik w odniesieniu do „inteligentnych mechanizmów regulacyjnych” i „nowatorskich narzędzi wdrażania”. To samo dotyczy strategii w zakresie energii i klimatu oraz pakietu wiosennego, jeśli chodzi o rozwiązania dotyczące „podejścia terytorialnego/zintegrowanego”. Wszystkie pozostałe rozwiązania uzyskały względnie niskie wyniki.

86. Uważa, że aby skonsolidować podejście Komitetu Regionów do monitorowania rozwiązań w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów, praktyce tej można by poświęcić najbliższą konferencję na temat pomocniczości, by zanalizować tendencje zaobserwowane w pierwszej tabeli wyników i ich wpływ na europejski proces decyzyjny.

87. W najbliższych miesiącach skonkretyzuje swoje zamiary sporządzenia **Karty Unii Europejskiej wielopoziomowego sprawowania rządów**, co powinno doprowadzić do większego udziału władz lokalnych i regionalnych w funkcjonowaniu demokracji europejskiej. Proces tworzenia tej karty, oparty na podejściu integrującym i partycypacyjnym, powinien sprzyjać przejęciu za nie odpowiedzialności przez demokratycznie wybranych radnych lokalnych i regionalnych.

Bruksela, 16 lutego 2012 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO

CENY PRENUMERATY w 2012 r. (bez VAT, włącznie z normalną opłatą za dostawę przesyłki)

Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	1 200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, wersja papierowa + roczne wydanie na płycie DVD	w 22 językach urzędowych UE	1 310 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria L, wyłącznie wersja papierowa	w 22 językach urzędowych UE	840 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, serie L i C, miesięczne wydanie na płycie DVD (komplet)	w 22 językach urzędowych UE	100 EUR/rok
Suplement do Dziennika Urzędowego (seria S) – Ogłoszenia o przetargach, płyta DVD raz w tygodniu	wielojęzyczny: w 23 językach urzędowych UE	200 EUR/rok
Dziennik Urzędowy UE, seria C – Konkursy	w językach, których dotyczy konkurs	50 EUR/rok

Prenumerata *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, który jest wydawany w językach urzędowych Unii, dostępna jest w 22 wersjach językowych. Dziennik Urzędowy składa się z dwóch serii – L (Legislacja) oraz C (Informacje i zawiadomienia).

Dla każdej wersji językowej jest otwierana osobna prenumerata.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 920/2005, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym L 156 z dnia 18 czerwca 2005 r., instytucje Unii Europejskiej nie mają obowiązku sporządzania wszystkich aktów prawnych w języku irlandzkim ani publikowania ich w tym języku. W związku z tym irlandzkie wydania Dziennika Urzędowego sprzedawane są osobno.

Prenumerata Suplementu do Dziennika Urzędowego (seria S – Ogłoszenia o przetargach) obejmuje wszystkie 23 wersje językowe na pojedynczej płycie DVD.

Na żądanie prenumeratorzy *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* mogą otrzymać różne załączniki do Dziennika Urzędowego. Prenumeratory informowani są o publikacji załączników poprzez zawiadomienia dołączane do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*.

Sprzedaż i prenumerata

Prenumeratę różnych odpłatnych publikacji wydawanych okresowo, na przykład prenumeratę *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, można zamówić u naszych dystrybutorów handlowych. Wykaz dystrybutorów handlowych znajduje się na stronie internetowej:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_pl.htm

Portal EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwia dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa i aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

Urząd Publikacji Unii Europejskiej
2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL